

**İŞLETME FİNANSMANINDA
DEVLET TEŞVİKLERİNİN YERİ VE ÖNEMİ
DENİZLİ İLİ ÖRNEĞİ**

**Pamukkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Dönem Projesi
İşletme Ana Bilim Dalı
Muhasebe ve Finansman Programı**

Zahide TEKEHAN

**Danışman
Doç. Dr. Hafize MEDER ÇAKIR**

**Ocak 2019
Denizli**

Bu projenin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atıfta bulunulduğunu beyan ederim.

İmza

Zahide TEKEHAN

ÖNSÖZ

Devlet, bölgeler ve sektörel olarak birçok alanda teşvik uygulamakta ve geliştirmektedir. Fakat teşviklerin kullanımında prosedür ve mevzuat konularında bilgi eksikliğinden dolayı zorluklar yaşanmakta ve istenildiği oranda kullanılmamaktadır. Bunun için özellikle, İhracatçı Birlikleri, Sanayi Odaları ve Ticaret Odaları gibi özel sektöre hizmet veren kurumlar tarafından kurslar ve seminerler düzenlenerek firmalar bilinçlendirilmelidir. Böylelikle kullanım alanı genişletilmiş ve katkıları istenilen düzeye ulaşmış olur.

Proje çalışmamda değerli bilgisi paylaşan Danışman hocam Doç. Dr. Hafize MEDER ÇAKIR başta olmak üzere, okul boyunca destek veren bölüm hocalarıma ve kıymetli aileme çok teşekkür ederim.

ÖZET

İŞLETME FİNANSMANINDA DEVLET TEŞVİKLERİNİN YERİ VE ÖNEMİ DENİZLİ İLİ ÖRNEĞİ

TEKEHAN Zahide

Dönem Projesi

İşletme ABD

Muhasebe Finansman Programı

Proje Yöneticisi: Doç. Dr., Hafize MEDER ÇAKIR

Ocak 2019, XIII+91 sayfa

Çalışmada son dönem Kalkınma Planı dikkate alınarak revize edilen teşvik sistemi içinde, TİCARET BAKANLIĞI, KOSGEB, EXİMBANK, KGF, İŞKUR, SGK kurumlarına ilişkin güncel destek sistemi üzerinde durulmuştur.

Teşvik sisteminin, işletme finansmanındaki katkılarına değinilerek, tekstil firmasında uygulanmış üç ayrı örnek ile anlatılmaya çalışılmıştır. Örneklerden de anlaşılacağı gibi teşvik, indirim ve hibelerin özel sektör finansman kaynağını oluşturduğu, yeni yatırımları da desteklediği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Teşvik, Destek, Güncel Teşvik Sistemi, Teşvik ve İşletme Sermayesi

ABSTRACT

THE ROLE AND IMPORTANCE OF GOVERNMENTAL INCENTIVES IN CORPORATE FINANCE: SAMPLE OF DENIZLI PROVINCE

TEKEHAN Zahide

Term Project

Business Administration Department

Accounting Finance Program

Adviser of Thesis: Assoc. Dr., View Hafize MEDER ÇAKIR

January 2019, XIII+91 pages

In the study, the current support system for the Ministry of Trade, KOSGEB, EXİMBANK, KGF, İŞKUR and SGK institutions has been emphasized within the scope of the revised incentive system considering the recent Development Plan.

The contribution of the incentive system in business finance is tried to be explained with three different examples applied in textile company. As can be seen from the examples, it is seen that incentives, discounts and grants constitute private sector financing source and also support new investments.

Keywords: Incentive, Support, Current Incentive System, Incentive and Working Capital

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	İ
ÖZET.....	İİ
ABSTRACT.....	İİİ
İÇİNDEKİLER.....	İV
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	Vİİİ
TABLolar DİZİNİ.....	X
KISALTMALAR DİZİNİ.....	Xİİ
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM TEŞVİK SİSTEMİ

1.1. Teşvik Kavramı Ve Özellikleri.....	3
1.2. Teşvik Sistemi Uygulama Unsurları.....	4
1.2.1. Genel Teşvik Uygulamaları.....	8
1.2.2. Bölgesel Teşvikler.....	8
1.2.3. Öncelikli Yatırımlar Teşviki.....	9
1.2.4. Büyük Ölçekli Yatırımlar.....	10
1.2.5. Stratejik Yatırımlar.....	11
1.2.6. Alt Bölge Desteklerinden Yararlanma.....	12
1.3. Türkiye’de Teşvik Sisteminin Geçmişten Günümüze Tarihçesi.....	12
1.4. Teşviklerin Ülkeye Maiyetler.....	17
1.5. Teşviklerin Ülkeye Katkıları.....	18
1.6. Teşvik Belgesi Başvuru Uygulama Usul ve Esasları.....	19
1.6.1. Teşvik Belgesi Başvuru İşlemleri.....	19
1.6.2. Teşvik Belgesi Süre Uzatımı.....	20
1.6.3. Teşvik Belgesinin Revize İşlemleri.....	20
1.6.4. Teşvik Belgesinin Kapatılması.....	20

İKİNCİ BÖLÜM

ŞİRKETLERE HİBE VE DESTEK VEREN KURUMLAR

GÜNCEL TEŞVİK UYGULAMALARI

2.1. Ticaret Bakanlığı Tarafından Sağlanan Destekler.....	21
2.1.1. Proje Bazlı Teşvik Sistemi Uygulama Usul Ve Esasları.....	22
2.1.2. Uluslararası Nitelikteki Yurt İçi Fuarların Desteklenmesi.....	24
2.1.3. İstihdam Yardımı.....	24
2.1.4. Yurt Dışı Fuarlara Katılım Desteği	24
2.1.5. Yurt Dışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi	26
2.1.6. Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması Desteği	26
2.1.7. Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği.....	27
2.1.7.1. Pazara Giriş Desteği.....	27
2.1.7.2. Yurt Dışı Pazar Araştırması Desteği.....	28
2.1.7.3. Pazara Giriş Desteği (Rapor ve Yurtdışı Şirket Alımı)	28
2.1.7.4. Sektörel Ticaret Heyeti ve Alım Heyeti Programlarının Desteklenmesi....	28
2.1.7.5. E-Ticaret Sitelerine Üyelik Desteği	28
2.1.8. Uluslararası Rekabetçiliği Geliştirme Desteği	29
2.1.9. Tasarım Desteği.....	29
2.1.10. Döviz Kazandırıcı Hizmetlerin Desteklenmesi	30
2.1.11. Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Destekleri.....	32
2.2. KOSGEB Tarafından Sunulan Destekler	33
2.2.1. Girişimcilik Destek Programı.....	34
2.2.2. Girişimcilik Geliştirme Destek Programı	35
2.2.2.1. Geleneksel Girişimci Desteği	35
2.2.2.2. İleri Girişimcilik Desteği	36
2.2.2.3. İleri Girişimci Makine Teçhizat ve Yazılım Desteği.....	37
2.2.3. Ar-ge ve İnovasyon Desteği Programı	37
2.2.4. Endüstriyel Uygulama Destek Programı	38
2.2.5. KOBİ Teknoyatırım-KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı	39
2.2.6. Stratejik Ürün Destek Programı	39
2.2.7. İşletme Geliştirme Destek Programı	40
2.2.8. Kobi Gelişim Destek Programı	40

2.2.9. İş Birliği Güç Birliği Destek Programı.....	41
2.2.10. Uluslararası Kuluçka Merkezi ve Hızlandırıcı Destek Programı.....	42
2.2.11. Teknopazar - Teknolojik Ürün Tanıtım ve Pazarlama Destek Programı.....	43
2.2.12. Gelişen İşletmeler Pazarı KOBİ Desteği Programı.....	44
2.2.13. KOSGEB Laboratuvar Hizmetleri.....	44
2.3. Türk Eximbank Destekleri.....	44
2.3.1. Kısa Vadeli İhracat Kredisi.....	45
2.3.1.1. Reeskont Kredisi.....	46
2.3.1.2. KOBİ İhracat Hazırlık Kredisi.....	46
2.3.1.3. İhracata Hazırlık Kredisi.....	46
2.3.1.4. Sevk Sonrası Reeskont Kredisi.....	46
2.3.1.5. Dış Ticaret Şirketleri İhracat Kredisi.....	47
2.3.1.6. Sevk Öncesi İhracat Kredisi.....	47
2.3.2. Orta ve Uzun Vadeli İhracat Kredisi.....	48
2.3.2.1. İhracata Yönelik Yatırım Kredisi.....	48
2.3.2.2. İhracata Yönelik İşletme Sermayesi Kredisi.....	49
2.3.2.3. Marka Kredisi.....	49
2.3.2.4. Avrupa Yatırım Bankası Kredisi.....	50
2.3.2.5. Gemi İnşa ve İhracat Finansman Programı.....	50
2.3.2.6. Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi.....	50
2.3.2.7. Özellikli İhracat Kredisi.....	51
2.3.3. Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kapsamındaki Krediler.....	51
2.3.3.1. Turizm Kredisi.....	51
2.3.3.2. Uluslararası Nakliyat Pazarlama Kredisi.....	51
2.3.3.3. Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kredisi.....	52
2.3.3.4. Yurt Dışı Fuar Katılım Kredisi.....	52
2.3.3.5. Yurt Dışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredisi.....	52
2.4. Kredi Garanti Fonu (KGF) Destekleri.....	53
2.4.1. KOSGEB Geri Ödemeli Destekleri.....	55
2.4.2. TUBİTAK Transfer Ödeeleri.....	55
2.4.3. EXIMBANK Kredileri.....	56
2.4.4. Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) KOBİ Destekleri.....	56

2.4.5. Banka Kredileri	57
2.4.6. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Destekleri.....	58
2.5. Türkiye İş Kurumu'nun (İŞKUR) Verdiği Destekler.....	58
2.5.1. İlave istihdam Teşviki	58
2.5.2. Bir Senden Bir Benden İstihdam Teşviki.....	59
2.5.3. Kadın, Genç ve Mesleki Yeterlilik Belgesi Olanların Teşviki.....	60
2.5.4. İşbaşı Eğitim Programı Teşviki	61
2.5.5. İşsizlik Ödeneği Alanlara Yönelik Teşvik	62
2.5.6. Engelli İstihdam Teşviki	62
2.5.7. Asgari Ücret Desteği	62
2.6. Sigorta Prim Teşvikleri.....	62
2.6.1. Malüllü, Yaşlılık Ve Ölüm Sigortası İşveren Hissesinde 5 Puanlık İndirim Desteği.....	63
2.6.2 Yurtdışına Gönderilenlere İlişkin 5 Puanlık İndirim Desteği	64
2.6.3. İlave 6 Puanlık İndirimi.....	64
2.6.4. Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararlar Uyarınca Uygulanan Teşvik	65
2.6.5. İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamı Halinde Uygulanan Prim Teşviki.....	65
2.6.6. Genç, Kadın ve Mesleki Belgeye Sahip Olanların İstihdamına İlişkin Teşvik .	65
2.6.7. İşbaşı Eğitim Programını Tamamlayanların İstihdamına İlişkin Teşvik.....	65
2.6.8. Kültür Yatırımları Ve Girişimleri Hakkında Uygulanan Sigorta Primi Teşviki	66
2.6.9. Engelli Sigortalıların İstihdamına Yönelik Teşvik.....	66
2.6.10. AR-GE ve Tasarım Teşviklerine İlişkin Personel İstihdamına Yönelik Teşvik	66

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İŞLETME FİNANSMANIN ETKİNLİĞİ VE TEŞVİKLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. İşletmelerde Varlık Ve Kaynak Yönetimi	67
3.1.1. Dönen Varlık yönetimi	67
3.1.2. Duran Varlıkların Yönetimi	69
3.1.3. Kaynakların Yönetimi	70

3.1.3.1. Varlıkların İç Kaynaklardan Finanse Edilmesi.....	70
3.1.3.2. Varlıkların Dış Kaynaklardan Finanse Edilmesi	70
3.1.3.2.1. Satıcı Kredileri	71
3.1.3.2.2. Banka Kredileri	71
3.1.3.2.3. Leasing (Finansal Kiralama).....	71
3.1.3.2.4. Devlet Teşvikleri Ve Hibeleri	72
3.2. Teşvik Uygulama Örnekleri	72
3.2.1. Modernizasyon Kapsamında Ticaret Bakanlığı Tarafından Kullanılan Yatırım İndirimi Örneği	73
3.2.2. Kosgeb Tarafından Verilen Nitelikli Eleman Teşvik Örneği.....	81
3.2.3. Çalışan İstihdamına İlişkin İşkur Tarafından Sağlanan Sgk Prim Desteği Örneği	82
SONUÇ VE ÖNERİLER	87
KAYNAKLAR.....	89
ÖZ GEÇMİŞ	91

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Bölgesel Türkiye Haritası	8
Şekil 2 İşletme Sermayesi Döngüsü	69

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1: Destek Unsurları	5
Tablo 2: Bölgelere Göre İllerin Dağılımı	6
Tablo 3: Bölgesel Teşviklerde Sağlanan Teşvik Unsurları	9
Tablo 4: Öncelikli Yatırımlar İçin Sağlanan Destek Unsurları	10
Tablo 5: Büyük Ölçekli Yatırımlar İçin Sağlanan Destek Unsurları	11
Tablo 6: Stratejik Yatırımlar İçin Sağlanan Destek Unsurları	12
Tablo 7: İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksine Göre Sıralaması	14
Tablo 8: Türkiye’de Son 10 Yılda Uygulanan Teşvik Politikalarının Karşılaştırılması	17
Tablo 9: Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması Desteği.....	27
Tablo 10: Döviz Kazandırıcı Hizmetlerin Desteklenmesi	31
Tablo 11: Girişimcilik Destek Programı	34
Tablo 12: İş Geliştirme Destek Programı	35
Tablo 13: Geleneksel Girişimci Desteği	36
Tablo 14: İleri Girişimci Desteği Faaliyet Konuları.....	37
Tablo 15: İleri Girişimci Makine Teçhizat Ve Yazılım Desteği	37
Tablo 16: Ar-Ge Destek Tablosu	38
Tablo 17: Endüstri Uygulama Desteği	38
Tablo 18: İşletme Geliştirme Desteği.....	40
Tablo 19: İş Birliği Güç Birliği Desteği / İşletici Kurucu Modeli	42
Tablo 20: İş Birliği Güç Birliği Desteği / Proje Ortaklık Modeli	42
Tablo 21: Gelişen İşletmeler Pazarı Kobi Desteği	44
Tablo 22: 6111 Sayılı Kanun’a Göre Sigorta Prim Teşvikinden Yararlanma Süreleri	61
Tablo 23: Yatırım Finansmanına İlişkin Finansman Tablosu (Milyon TL)	74

Tablo 24: Yatırım Katkı Oranı	75
Tablo 25: Yatırım Katkı Oranı (2010 Sonuna Kadar Yatırıma Başlanması Halinde)	75
Tablo 26: Yatırım İndirimine İlişkin Hesaplama Tablosu	79
Tablo 27: Personel İstihdamına İlişkin Hesaplama Tablosu	82
Tablo 28: Sgk Teşvikine İlişkin Hesaplama Tablosu (2017 Yılı).....	83
Tablo 29: Sgk Teşvikine İlişkin Hesaplama Tablosu (2018 Yılı).....	85

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	Avrupa Birliği
AGİ	Asgari Geçim İndirimi
AR-GE	Araştırma Geliştirme
AYB	Avrupa Yatırım Bankası
AYF	Avrupa Yatırım Fonu
BKK	Bakanlar Kurulu Kararı
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
DEİK	Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu
DTÖ	Denizli Ticaret Örgütü
DTŞŞ	Dış Ticaret Sermaye Şirketleri
D-8	Gelişmekte Olan Sekiz Ülke
EİT	Ekonomik İşbirliği Teşkilatı
EXIMBANK	Türkiye İhracat Kredi Bankası
GSMH	Gayri Safi Milli Hasıla
GSYH	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
İSEDAK	İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi
İşGEM	İş Geliştirme Merkezi
İşKUR	Türkiye İş Kurumu
KDV	Katma Değer Vergisi
KDVK	Katma Değer Vergisi Kanunu
KEİ	Karadeniz Ekonomik İşbirliği
KGF	Kredi Garanti Fonu
KKEG	Kanunen Kabul Edilmeyen Gider
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOBİGEL	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeleri Gelişim Destek Programı
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KVK	Kurumlar Vergisi Kanunu
KVİKS	Kısa Vadeli İhracat Kredisi Sigortası
OECD	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü

OSB	Organize Sanayi Bölgesi
SDTŞ	Sektörel Dış Ticaret Şirketleri
SGK	Sosyal Sigortalar Kurumu
TİM	Türkiye İhracatçılar Meclisi
TMSF	Tasarruf Mevduat Sigorta Fonu
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜR	Teknolojik Ürün
TTGV	Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
UR-GE	Uluslararası Rekabetçiliği Geliştirme Desteği
ÜFE	Üretici Fiyat Endeksi
YKO	Yatırıma Katkı Oranı

GİRİŞ

Ülkemiz her kalkınma planı çalışmalarında teşvik konusuna önemli ölçüde değinmekte ve yenilikler getirmektedir. Bölgeler ve sektörler arasındaki gelişmişlik farklarının ortadan kaldırılması için gerekli önlemleri alarak, yeni uygulamalar getirerek özel sektörü desteklemektedir.

Uzun yıllardır Avrupa Birliği'ne girmeye çalıştığımız bu süreçte firmaların, rekabet güçlerinin artırılması, pazar paylarının büyümesi, teknoloji hızının ve kaynaklarının etkin biçimde kullanılarak, ülkenin sosyoekonomik hedeflerine ulaşmasında özel sektörün payı büyüktür. Ekonomide büyük öneme sahip firmalar, finansal kaynak çözümlerinde oldukça fazla sıkıntı yaşamaktadır, bu sıkıntıların çözümünde öz kaynaklarından, yabancı kaynaklardan ya da teşviklerden yararlanmaktadırlar. Devlet tarafından sunulan bu desteklerin ve hibelerin kamuya mali boyutu hafife alınmayacak kadar büyük yükler oluşturmaktadır. Bu nedenle, devlet bu yardım ve hibeleri gerçekleştirme amacını uzun vadeli olarak planlamak ve geri dönüşlerini iyi hesaplamak durumundadır; aksi halde ekonomik daralmaya sebep olmakta ve geri dönüşü ülke olarak sıkıntıya sokmaktadır.

Fakat özel sektörün büyümesi istihdamı artıracığı, ihracatın artırılarak döviz girdisinin cari bütçe açığını azaltacağı, yeni yatırımlar yapılarak yüksek kârlar elde edilip vergi tahsilatlarını artıracığı, ekonomik büyümenin ve kalkınmanın sağlanması, yabancı sermayenin ülke sınırlarına çekilmesi gibi makroekonomik hedefler düşünülerek devlet destekleri her geçen yıl çeşitlendirilerek artmaktadır.

İşletmeler küresel ekonomi içinde rekabet edebilmek, kriz ortamından daha az etkilenmek, üretim teknolojilerinin faydalarını kullanarak, kapasitelerini artırmak, maksimum kâr elde etmeyi ve işletmenin devamlılığını sağlamayı amaçlar. Varlıklarını ve kaynaklarını iyi yöneten firmalar risklerden daha fazla korunmuş olur.

Bu çalışmanın ilk bölümünde teşvik sisteminin yapısı, geçmişten günümüze tarihçesi, destek unsurları, başvuru genel şartları, süreç ve aşamalarına, ülkeye kattığı avantajlar ve dezavantajlarına yer verilmiştir.

İkinci bölümde ise Ticaret Bakanlığı, KOSGEB, İŞKUR, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Kredi Garanti Fonu ve Türk Eximbank tarafından sağlanan devlet teşvik ve destekleri ele alınmıştır. Bu bölümde işletmelerin söz konusu kurumlardan teşvik ve/veya destek alabilme koşulları incelenmiştir.

Üçüncü bölümde, ilk olarak işletme finansmanının yapısı, özellikleri ve işletmelerin finansman kaynaklarına değinilmiştir. Ayrıca, devlet teşvik ve desteklerinin işletme finansmanındaki yeri ve önemi ortaya konmuştur. Son olarak üç farklı teşvik türü ile ilgili örnekler oluşturulmuştur. Uygulama örneklerinde, KOSGEB tarafından sağlanan ilave personel istihdamına ilişkin destek, SGK tarafından sağlanan istihdam teşvikleri ve Ticaret Bakanlığı tarafından verilen yatırım indirimi teşvikine yer verilmiş ve işletmeye katkıları ortaya konmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

TEŞVİK SİSTEMİ

1.1. Teşvik Kavramı Ve Özellikleri

Türk Dil Kurumu güncel Türkçe sözlükte “isteklendirme, özendirme, yüreklendirme” karşılığı olarak yer alan teşvik teriminin ekonomideki karşılığı, tespit edilen bazı faaliyetlerin diğer ekonomik faaliyetlere göre daha fazla gelişim ve süreklilik göstermesini sağlamak amacı ile devlet tarafından belirlenmiş çeşitli yöntemlerle uygulanan maddi ve aynı özendirmeler, hibeler ve destekler olarak adlandırılmaktadır (Atamer, 2015:8).

Geniş anlamda ele alınan devlet desteklerinin tümü, toplum hayatını düzenlemek ekonomik kalkınmada adaletsizliğin giderilmesi, gelir dağılımında eşitlik, toplum refahının alt kesimden üst kesime kadar planlı dağılımını yapmak ve uygulanmasına destek olması yönetim politikalarından biridir.

Her kalkınma döneminde özellikle yer alan konuların başında gelen devlet destekleri, kamuya ayrıca külfet oluşturmaktadır, uzun vadede geri dönüşü hesaplanarak uygulanan teşvik politikasının iyi planlanamaması durumunda ekonomik sonuçları ağır olabilmekte, sosyal sorunların tahribatları ağır ödenmektedir.

Ülkemizde firmalar çoğunlukla KOBİ’lerden oluşmaktadır, dolayısı ile ekonominin bel kemiğini oluşturmada önemleri oldukça büyüktür, başta KOBİ’ler olmak üzere, büyük küçük esnaflar da düşünülerek hemen hemen her sektör için ayrıca kamu kurumları oluşturularak teşvik sistemleri her geçen gün geliştirilmektedir. Özellikle içinde bulunduğumuz yıl için hazırlanan proje bazlı teşvik sistemi gündemde olup, Süper Teşvik Paketi olarak uygulamaya konulmuştur. Teşvik politikasının özellikleri ve gerekçelerini aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür (Abacı, 2015:14).

- ✓ Teşvikler, devlete ait kurumlar tarafından maddi ve maddi olmayan unsurlarla karşılanır.
- ✓ Ağırlıklı olarak özel sektöre ve zaman zaman kamu kuruluşlarına da verilebilir.
- ✓ Devlete maliyetleri olmakta ve nakdi desteklerde düşük fiyatlı kredi ve hibeler yoluyla kullanılarak kamu fonlarının azalmasına, vergisel teşviklerde tahakkuk etmiş ve edecek olan gelirin azalmasıyla kaynaklarda kamu gelirlerinin azalmasına sebep olmaktadır.

- ✓ Devlet kaynaklarında oluşan bu azalma özel kesim tarafından yarar oluşturmaktadır.
- ✓ Özellikle Yatırım Teşvikleri, bölgesel kalkınmaları sağlamaktadır.
- ✓ Sektör dağılımı oluşturularak canlanması istenen sektör için can suyu oluşturmaktadır.
- ✓ İşsizliğin artış olduğu ülkemiz için istihdam artırıcı uygulamalar oluşturulmaktadır.
- ✓ Yabancı sermayeyi ülkeye çekebilmek ve küresel rekabet gücümüzü artırmayı de hedeflemektedir.,
- ✓ Küresel pazarlara açılacak teknolojinin ve koşulların getirdiği hızlı değişime ayak uydurabilecek bilgi beceriye ulaşmak için uygun şartların oluşmasını sağlamak.
- ✓ Katma değeri yüksek ve ithal malların yurtiçinde üretimini sağlayarak dışa bağımlılığı en aza indirmek,
- ✓ Ülkemizin kritik öneme sahip olan ihtiyaçlarını karşılayabilmek için büyük ölçekli yatırımları proje bazında desteklemek,
- ✓ E-ihracatı, ihracatçılar için kolay ulaşılabilir kılarak, uluslararası pazarlarda e-ihracat yoluyla yer almasını sağlamak ve ülkeyi dünya genelinde e-ticaret merkezi haline getirmek,
- ✓ Ülke parası korumak adına ihracatı geliştirerek TL'yi kur riskine karşı korumak,

1.2. Teşvik Sistemi Uygulama Unsurları

İşletme ölçekleri ve faaliyet konularına göre teşvik unsurları farklılık göstermektedir. KDV istisnası-iadesi, vergilerde indirim ve muafiyetler, yatırım yeri tahsisi gibi birçok unsur ile destek sağlanmaktadır. Uygulama farklılığına göre destek unsurlarının oran ve tutarları, desteklerin uygulama usul ve şartları beş farklı kategoride değerlendirilmiş ayrıca dokuz unsura ayrılmıştır. Destek unsurları aşağıdaki Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1: Destek Unsurları

Destek Unsurları	Genel Teşvikler	Bölgesel Teşvikler	Öncelikli Yatırımlar	Büyük Ölçekli Yatırımlar	Stratejik Yatırımlar
KDV Muafiyeti	X	X	X	X	X
Gelir Vergisi İstisnası	X	X	X	X	X
Vergi İndirimi		X	X	X	X
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		X	X	X	X
Gelir Vergisi Stopajı Desteği	X	X	X	X	X
Sigorta Primi İşçi Payı Desteği		X	X	X	X
Faiz Desteği		X	X		X
Yatırım Yeri Tahsisi		X	X	X	X
KDV İadesi					X

Kaynak: www.sanayi.gov.tr

Tablodaki, Gelir vergisi, Faiz ve KDV iadesine ilişkin farklılık oluşturan destek unsurları aşağıda belirtilmiştir (www.ticaret.gov.tr).

- ✓ Gelir vergisi stopaj indirimi ve sigorta işçi hissesine ait destekler yatırım 6.bölgede yapılması halinde ayrıca 4 ve 5. bölgelerdeki illerin OSB sınırları içindeki bölgelerde yapılması halinde desteklenir.
- ✓ Faiz Desteği ise, 1 ve 2. Bölgeler dışında kalan tüm diğer bölgelerde yapılması durumunda
- ✓ KDV iadesi, yatırım tutarı 500.000,00 TL üzerindeki Stratejik yatırımlara sağlanmaktadır. 2017 yılı için imalat sektöründe gerçekleşen yatırımlara ilişkin belgesi alınmış bütün yatırımlar için bina-inşaat giderlerinde KDV iadesinden yararlanabilir.

Serbest bölgelerdeki illerin dağılımı tablo 2 de gösterilmiştir.

Tablo 2: Bölgelere Göre İllerin Dağılımı

1.Bölge	2.Bölge	3.Bölge	4.Bölge	5.Bölge	6.Bölge
Ankara	Adana	Balıkesir	Afyon	Adıyaman	Ağrı
Antalya	Aydın	Bilecik	Amasya	Aksaray	Ardahan
Bursa	Bolu	Burdur	Artvin	Bayburt	Batman
Eskişehir	Çanakkale	Gaziantep	Bartın	Çankırı	Bingöl
İstanbul	Denizli	Karabük	Çorum	Erzurum	Bitlis
İzmir	Edirne	Karaman	Düzce	Giresun	Diyarbakır
Kocaeli	Isparta	Manisa	Elazığ	Gümüşhane	Hakkari
Muğla	Kayseri	Mersin	Erzincan	K.Maraş	Iğdır
	Kırklareli	Samsun	Hatay	Kilis	Kars
	Konya	Trabzon	Kastamonu	Niğde	Mardin
	Sakarya	Uşak	Kırıkkale	Ordu	Muş
	Tekirdağ	Zonguldak	Kırşehir	Osmaniye	Siirt
	Yalova		Kütahya	Sinop	Şanlıurfa
			Malatya	Tokat	Şırnak
			Nevşehir	Tunceli	Van
			Rize	Yozgat	
			Sivas		
8 İL	13 İL	12 İL	17 İL	16 İL	15 İL

Kaynak: www.ticaret.gov.tr

- ✓ Genel Teşvik Sistemi'nde en az sabit yatırım tutarı, ilk iki bölgede 1.000.000 TL, kalan bölgeler için 500.000.000 TL'dir.
- ✓ Bölgesel uygulanan teşvikler için en az sabit yatırım ilk iki bölgede 1.000.000 TL, kalan bölgeler için 500.000 TL'den başlayarak her bir sektör ve iller için ayrı destekler sunulmaktadır.
- ✓ Büyük yatırımlar için en az 50.000.000 TL olarak destek verilir. Bu tutar sektör bazında farklılık gösterir.
- ✓ Stratejik yatırımlar için en az sabit yatırım 50.000.000 TL olarak uygulanmaktadır.
- ✓ Cazibe merkezi programını kapsayan iller ve bu bölgelerdeki merkezlerde kurulan yatırımlar için herhangi bir tutar şartı aranmaz.

Destek unsurlarının detaylarını şu şekilde açıklamak mümkündür.
(<http://dengemusavirlik.com/yatirim-tesvik-belgesi-destek-unsurlari.htm>):

Katma Değer Vergisi İstisnası

Teşvik edilen yatırım kapsamında ülke içinden ve dışından alınacak makine ile yatırım teşvik belgesi kapsamındaki yazılım, gayri maddi hakların satış ve kiralama için geçerlidir.

Gümrük Vergisi Muafiyeti

Teşvik belgesi dahilindeki yatırımlar için yurtdışından alınacak makine ve cihazlar için ithalat rejimi kararında belirtilen gümrük vergisinin muafiyetidir.

Vergi İndirimi

Vergiye dahil tüm kazançların, yatırımlar için belirlenen katkı oranlarına ulaşıncaya kadar, indirim yapılarak uygulanmasıdır.

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği

Bakanlık tarafından sağlanan teşvik belgesi kapsamında yer alan yatırımlar için belirli sürede işveren payının kurumca karşılanmasıdır.

Gelir Vergisi stopajı Desteği

Gelir vergisi stopajına ilişkin yalnızca 6. Bölge için uygulanmayan kısmını oluşturan vergi muafiyetidir.

Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği

İşçi payının asgari ücrete denk gelen ilave istihdamdan kaynaklı ödenecek sigorta primumu bakanlık tarafından karşılanır.

Faiz Desteği

1 yıl vadeli yatırım teşvik kredileri için uygulanan finansman desteğidir. Sabit yatırıma ilişkin finansmanında kullanılan kredi tutarının faiz ya da kâr payını oluşturan %70 lik kısmının geri ödenmesi şeklinde uygulanır.

Yatırım Yeri Tahsisi

Yatırım Teşvik Belgesi düzenlenmiş büyük ölçekli yatırımlar için yatırımın yapılacağı şehirde yatırıma uygun arazi-arsa olması halinde ihale yoluyla yatırım yeri tahsis edilmesidir.

Tablo 3: Bölgesel Teşviklerde Sağlanan Teşvik Unsurları

Destek Unsurları			BÖLGELER					
			I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Gümrük Vergisi Muafiyeti			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB Dışı	10	15	20	25	30	35
		OSB İçi	15	20	25	30	35	40
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	Destek Süresi	OSB Dışı	-	-	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl
		OSB İçi	-	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	9 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Faiz Desteği	İç Kredi				3 Puan	4 Puan	5 Puan	7 Puan
	Döviz / Döviz Endeksli Kredi		YOK	YOK	1 Puan	1 Puan	2 Puan	2 Puan
Sigorta Primi (İşçi Hissesi) Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl

Kaynak; www.sanayi.gov.tr

Vergi İndirimine yönelik destek unsurunda; İmalat sanayiine yönelik yatırım teşvik belgesi kapsamında 2017 yılı içinde gerçekleştirilecek yatırıma ilişkin harcamalar için tamamı ve artı 15 puanda eklenerek uygulanır.

1.2.3. Öncelikli Yatırımlar Teşviki

Ülkenin ihtiyaçlarına ilişkin, eksiklik bulunan alanlar, öncelikli yatırım alanları olarak belirlenmiştir. Bu yatırımlar ilk 4 bölgede gerçekleşmiş olsalar dahi 5. bölge kapsamındaki destekler uygulanmaktadır. 5 ve 6. Bölgelerde ise kendi bölgesindeki destekler uygulanmaktadır.

Öncelikli olarak belirlenen yatırımlara ilişkin destek unsurları, oran ve süreleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4: Öncelikli Yatırımlar İçin Sağlanan Destek Unsurları

Destek Unsurları		Destek Oran ve Süreleri*
KDV İstisnası		VAR
Gümrük Vergisi Muafiyeti		VAR
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	40**
	Vergi İndirimi (%)	80**
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		7 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi		VAR
Faiz Desteği	İç Kredi	5 puan
	Döviz / Döviz Endeksli Kredi	2 puan

Kaynak; paxdanismanlik.com.tr

Vergi indirimine ilişkin destek unsurunda, İmalat sanayiine yönelik yatırım teşvik belgesi kapsamında 2017 yılı içerisinde gerçekleştirilecek yatırımlar için tamamı kadar ayrıca 15 puan ilave edilerek uygulanır.

1.2.4. Büyük Ölçekli Yatırımlar

Ülkemizin teknoloji ve Araştırma Geliştirme verimliliğini artırmak ve uluslararası düzeyde üstünlüğü sağlamak için kimyasal madde, petrol ürünleri, elektronik sanayi, uzay taşıtlarına vd. sektörler için üretim yapan, firmalara yönelik yatırımlara, bölgesel gelişmişlik düzeyine göre farklılaştırılmış, ancak bölgesel yatırım teşvik uygulamalarından daha avantajlı oranlarda destek sağlanması öngörülmüştür. Bu kapsamda uygulanan desteklerin oranları ve süreleri aşağıdaki tablo 5 de gösterilmiştir.

Tablo 5: Büyük Ölçekli Yatırımlar İçin Sağlanan Destek Unsurları

Destek Unsurları			BOLGELER					
			I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Gümrük Vergisi Muafiyeti			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Vergi İndirimi*	Yatırıma Katkı Oranı* (%)	OSB ve EB Dışı	25	30	35	40	50	60
		OSB ve EB İçi	30	35	40	50	60	65
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	Destek Süresi	OSB ve EB Dışı	2 yıl	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl
		OSB ve EB İçi	3 yıl	5 yıl	6 yıl	7 yıl	10 yıl	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR
Sigorta Primi (İşçi Hissesi) Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	10 yıl

Kaynak; www.ticaret.gov.tr

Vergi İndirimi için yine aynı şekilde imalat sektörü için 2017 yılı için yatırım katkı oranı 15 puan ilave edilmek suretiyle %100 oranında uygulanmaktadır.

1.2.5. Stratejik Yatırımlar

Teşvik edilen yatırımın, stratejik yatırım olarak ifade edilmesinin sebebi, ithalat bağımlılığı yüksek olan ürünleri ikame edecek üretimin yapılmasını sağlama açısından farklılık göstermesi ve İthalata yönelik katma değeri yüksek ürünlerinin ülke içinde üretiminin artırılması cari açık üzerinde olumlu etkisi olmaktadır. Ancak bu yatırıma yönelik teşviklerden yararlanabilecek yatırımların dört temel şartı vardır. Bunlar:

- ✓ Sabit yatırım miktarı <50 milyon TL
- ✓ Yatırım konusu ürünün yerli üretimden fazla ithal edilmesi,
- ✓ Rafineri ve petrokimya yatırımları haricinde, diğer yatırımlar için %40'tan fazla katma değer sağlaması,
- ✓ İthalatı 50 milyon doların üzerinde olan yatırımlar teşvik kapsamına girmektedir.

Destek unsurları tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: Stratejik Yatırımlar İçin Sağlanan Destek Unsurları

Destek Unsurları		BÖLGELER					
		I	II	III	IV	V	VI
KDV İstisnası		VAR					
Gümrük Vergisi Muafiyeti		VAR					
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı* (%)	50					
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği	Destek Süresi	7 yıl (6. bölgede 10 Yıl)					
Yatırım Yeri Tahsisi		VAR					
Faiz Desteği	İç kredi	5 puan					
	Döviz / Dövizle Endeksli Kredi	2 puan					
Sigorta Primi (İşçi Hissesi) Desteği		10 yıl (Sadece 6. bölgede Gerçekleştirilecek Yatırımlar İçin)					
Gelir Vergisi Stopajı Desteği		10 yıl (Sadece 6. bölgede Gerçekleştirilecek Yatırımlar İçin)					
KDV İadesi		VAR (Sadece 500 milyon TL ve üzeri yatırımlar için)					

Kaynak; www.ticaret.gov.tr

Vergi İndirimine yönelik destek unsurunda; İmalat sanayiine yönelik yatırım teşvik belgesi kapsamında 2017 yılı içinde gerçekleştirilecek yatırım harcamaları tamamı kadar ile 15 puanla desteklenmektedir.

1.2.6. Alt Bölge Desteklerinden Yararlanma

Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Endüstri bölgelerinde sektörel işbirliğine dayalı yatırımlarda Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği ve Vergi indirimi açısından sağlanan teşvikler bu sistemde daha avantajlı olarak ele alınmaktadır. Bu kapsamda büyük yatırımlar için 6. bölgede Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği 5 puan artı 2 yıl daha ilave edilerek uygulanmaktadır.

İstanbul ili hariç olmak üzere diğer tüm bölgeler için uygulanmaktadır.

Cazibe Merkezleri Programı kapsamında yer alan 4 ve 5. Bölgede yer alan şehirlerdeki OSB ile Kilis’de yer alan OSB’lerde gerçekleştirilecek bölgesel, büyük ölçekli ve stratejik teşvik uygulamaları kapsamında ve 6. bölgedeki iller için uygulanmaktadır (www.sanayi.gov.tr).

1.3. Türkiye’de Teşvik Sisteminin Geçmişten Günümüze Tarihçesi

Osmanlı Devleti döneminde 1913 yılında çıkartılan “Teşviki Sanayi Kanunu Muvakkati” ile başlayan teşvik süreci Cumhuriyetin ilanından sonra 1927’de “Teşviki Sanayi Kanunu” ile sisteme girmiştir, fakat II. Dünya Savaşı sonrası oluşan ekonomik

sıkıntı nedeniyle devam ettirilememiştir. 1942 yılında da yürürlükten kaldırılmıştır. 1946 yılında “İvedi Sanayi Planı” 1947 yılında “İktisat Kalkınma Planı” hazırlanmıştır. 1948’de gündeme gelmiş fakat 1950 yılına kadar herhangi bir teşvik uygulamaya konulmamıştır. İlk olarak 1951 yılında 5821 sayılı “Yabancı Sermayeli Teşvik Kanunu” kabul edilmiştir. 1954 yılında 6224 sayılı kanunla değiştirilerek “Türkiye Sınai ve Kalkınma Bankası” kurulmuştur. Yine aynı dönemde “Turizm Endüstri Teşvik Kanunu” ile turizme, maden kanunu ile maden aramalarına teşvik edilmeye çalışılmıştır (Altay ve Karabulut, 2017:190).

Planlı döneme geçişte 1950-1960 yıllarında teşvikler şekillenme sürecine girmiştir. Serbest Piyasaya geçiş sonrası 24 Ocak 1980 de Dış Ticareti serbestleştiren uygulamalara ağırlık verilmiştir. 2000 yılında teşvik sistemi revize edilerek, ileri teknoloji ürün üretimine kayılmıştır. 2009 yılında teşvik sistemi olarak ülke 4 bölgeye ayrılmış ve teşvik yelpazesi genişletilmiştir. 14 Temmuz 2009 tarih ve 2009/15199 sayılı “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar” (16 Temmuz 2009 tarih ve 27290 sayılı Resmi Gazete) 2009 da uygulamaya konulan bu sistemin asıl amacı, bölgeler arası adaleti sağlamaktır. Bu bölgelere yapılacak yatırım konuları her bir il grubunun yatırım potansiyeli ve rekabet gücü dikkate alınarak belirlenmiştir ve 7 ayrı maliyet kalemi olarak ele alınmıştır.

- ✓ KDV İstisnası
- ✓ Gümrük vergisi muafiyeti
- ✓ Vergi indirimi
- ✓ Sigorta Primi İşveren Hissesi desteği
- ✓ Yatırım yeri tahsisi
- ✓ Faiz desteği
- ✓ Taşıma ve Tahsis desteği

Bölgelere göre illerin sosyo-ekonomik gelişmişliklerini gösterir tablo, tablo 7 de gösterilmiştir.

Tablo 7: İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksine Göre Sıralaması

	Bölge İlleri	Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması	Sosyo Ekonomik Gelişmişlik Endeksi
1. Bölge	İstanbul	1	2,83058
	Ankara	2	2,01563
	İzmir	3	1,51986
	Bursa, Eskişehir, Bilecik	4	0,98075
	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	5	0,78202
	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	6	0,5721
2. Bölge	Adana, Mersin	7	0,33448
	Aydın, Denizli, Muğla	8	0,28832
	Antalya, Isparta, Burdur	9	0,28086
	Bahkesir, Çanakkale	10	0,153
3. Bölge	Zonguldak, Karabük, Bartın	11	-0,07141
	Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak	12	-0,16572
	Konya, Karaman	13	-0,25927
	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	14	-0,31505
	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	15	-0,33754
	Kayseri, Sivas, Yozgat	16	-0,37571
	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	17	-0,40669
	Samsun, Toprak, Çorum, Amasya	18	-0,41735
4. Bölge	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	19	-0,55873
	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	20	-0,55923
	Kastamonu, Çankırı, Sinop	21	-0,67547
	Erzurum, Erzincan, Bayburt	22	-0,78956
	Şanlıurfa, Diyarbakır	23	-0,96387
	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	24	-1,20401
	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	25	-1,26703
	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	26	-1,39095

Kaynak, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/55899>

2013 ve sonrası dönem teşviklerinden kısaca bahsetmek gerekirse şu şekilde açıklamak mümkündür:

KDV İstisnası, yerli ve ithal makine tesisat alımlarında değerlendirilmiştir.

Gümrük vergisi İstisnası, teşvik kapsamındaki ithal ürünleri kapsamaktadır.

Faiz Desteği, kapsamında 3 ve 4. Bölgelerde yapılan yatırım ve Ar-Ge kapsamına giren yatırımlara ilişkin teşviklerin %70'lik kısmı için, en az 1 yıl vadeli kredilere ilişkin uygulanır.

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği ise, yeni ve değişik türlerdeki yatırımın asgari ücrete tekabül gelen miktar kadar gerçekleşmektedir. Bölgelere göre süre farklılığı göstermektedir.

Vergi İndirimleri, kısmen veya tamamen işletilmesine başlatılan dönem için yatırım katkı tutarına ulaşıncaya kadar sağlanmaktadır. Yatırımın yapıldığı tarih ve bölgelere göre değişiklik gösterir.

Yatırım Yeri Tahsisi, büyük yatırımları kapsamaktadır emlak vergisinin 1 yılı için %3 kadar değer karşılığında 49 yıl süre ile irtifak hakkı verilmektedir. Taşınma desteği ise ilk olarak tekstil sektöründe üretim yapan 50 kişilik istihdam sağlayan işyerlerinde destek sunmaktadır. Yatırım ölçeği ve bölgeye göre farklılık arz etmektedir (Akdeve ve Karagöl, 2013:340).

Yeni dönem yatırım teşvik politikası ise, 2012/3305 sayılı Karar ile uygulanmaya başlanan yatırım teşvik sistemi dört ayaklı bir yapıdan oluşmaktadır. Bunlar; bölgesel teşvik uygulaması, büyük ölçekli yatırımların teşviki uygulaması, stratejik yatırımların teşviki uygulaması ve genel teşvik uygulamasıdır. Karar kapsamında yatırımın 31.12.2015 tarihine kadar başlaması halinde, yatırımcılar daha uzun süreler ve daha yüksek oranlarda desteklerden yararlanmaktadır. Bu tarihten sonra yapılacak yatırımlarda ise destekler devam etmekle birlikte, destek süre ve oranları azalmaktadır. Bu çerçevede çalışma kapsamında, 31.12.2015 tarihine kadar başlamış yatırımlar için geçerli olan daha avantajlı oranlar esas alınarak inceleme yapılmaktadır (Atamer, 2015:8).

Her beş yıllık dönemler için hazırlanmış Kalkınma Planları içinde bulunduğumuz yılı da ele alarak 10.'su hazırlanmıştır. Yeni dönem için üzerinde durulan dört büyük unsurdan bahsedilmiş ve devlet destekleri bu konular üzerine yoğunlaştırılmıştır.

- ✓ Yenilikçi üretim-istikrarlı yüksek büyüme
- ✓ Yaşanılabilir alanlar sürdürülebilir çevre
- ✓ Nitelikli insan güçlü toplum
- ✓ Kalkınma için uluslararası işbirliği

Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (2014-2018) belirtildiği üzere, yakın zamanda Türkiye'nin sınır ülkeleri ve kendi bölgesindeki ülkelerle ticari faaliyetlerde bir hareketlenme ve ihracatında bir artış sağlanmıştır. Türkiye'nin İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK) mensubu olan üye devletler ile olan ticari faaliyetlerde, son on yıllık dönemde ihracat artışı elde edilmiştir. Bunun gibi, kuruluşunda bulunduğumuz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ), D-8 (Gelişmekte Olan 8 Ülke) gibi bölgesel kuruluşlarda bulunmak, ulusal anlamda kayda değer imkânlar sağlamıştır (DPT, Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı 2014-2018-9).

Yine son dönem kalkınma planı ile Türkiye'nin uluslararası alanda gelir seviyesinin yüksek olduğu ülkeler içerisinde yer alması ve yoksulluk problemi ile baş etmiş bir ülke haline gelmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede, 2018 yılında GSYH'nin 1,3 trilyon dolara, kişi başına düşen gelirin 16 bin dolara ve ihracatın 277 milyar dolara yükseltilmesi; işsizlik oranının yüzde 7,2'ye düşürülmesi hedeflenmektedir. Bu hedeflerin elde edilmesi ile, ülkenin büyüme seviyesinin daha yüksek ve stabil bir düzeye ulaştırılması; rekabet gücünün ve yaşam standardının artırılması beklenmektedir. (Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı 2014-2018-27).

Ülkemizde uygulanan teşvik politikalarının son on yıllık durumunu incelediğimizde bölgelerin kapsamı ve teşvik araçlarında sayısında artış sağlandığı görülmektedir. 2009 öncesi iller bazında destek sağlanırken, sonraki yıllarda bölgelere ayrılmış ve kapsamı genişletilmiştir. 2012 sonrası destek oranlarında, sektör çeşitlendirilmesinde ve ölçek farklılıklarında yenilikler yapılmış ve genişletilmiştir.

Ülkemizde uygulanan teşvik politikaları yıllar itibariyle geliştirilerek, artırılmıştır. Son 10 yılda uygulanan teşvik politikaları tablo 8 de gösterilmiştir.

Tablo 8: Türkiye’de Son 10 Yılda Uygulanan Teşvik Politikalarının Karşılaştırılması

	Bölgesel kapsam	Teşvik araçları	Destek oranları bölgeler arasında farklılaşıyor mu?	Sektör seçimi	Yatay alanlar	Büyük yatırımlar	Kümelenme desteği
5084 sayılı teşvik kanunu ⁸	Kişi başına düşen gelirin 1500 ABD dolarının altında olduğu 36 il	<ul style="list-style-type: none"> • Vergi ve sigorta primi indirimi • Enerji desteği • Bedelsiz arsa tahsisi 	○	○	○	○	○
5084’ün güncellendiği 5350 sayılı kanun ⁹	5084 kapsamında desteklenen 36 ile 13 yeni il eklendi	<ul style="list-style-type: none"> • Vergi ve sigorta primi indirimi • Enerji desteği • Bedelsiz arsa tahsisi 	○	○	○	○	○
2009 yılında uygulanmaya başlanan sistem ¹⁰	Türkiye geneli (26 NUTS-2 Bölgesi sosyoekonomik gelişmişlik düzeyine göre 4 farklı bölgeye ayrılıyor)	<ul style="list-style-type: none"> • Vergi ve sigorta primi indirimi • Yatırım yeri tahsisi • Gümrük vergisi muafiyet • KDV istisnası, • Faiz desteği 	●	●	○	●	○
5 Nisan 2012’de genel çerçevesi açıklanan yeni teşvik tasarısı	Türkiye geneli (Ekonomi Bakanlığı’nın en son açıkladığı sosyoekonomik gelişmişlik endeksi kullanarak Türkiye 6 bölgeye ayrılıyor)	<ul style="list-style-type: none"> • KDV İstisnası, • Gümrük Vergisi Muafiyeti • Vergi İndirimi, • Sigorta Primi desteği (asgari ücret üzerinden) • Faiz Desteği, • Yatırım Yeri Tahsisi, • Gelir Vergisi Stopajı Desteği • KDV İadesi 	●	●	●	●	●

Kaynak; www.tepav.org.tr

1.4. Teşviklerin Ülkeye Maliyetleri

Teşvik maliyetlerinin en önemli kısmı olarak gelir kaybı konu edilmektedir. Hükümetlerin aşırı vergisel ve finansal teşvik kullanımı nedeniyle bütçelerini gereksiz bir şekilde artırdıkları, vergi tabanını daralttıkları ve kamu mal ve hizmetlerin yerine getirilmesinde kullanılacak kamu gelirlerinin kaybına yol açtıkları ileri sürülmektedir (Atamer, 2015:25).

Sağlanan teşviklerin toplam maliyetinin toplam yararını aşmaması esas kriter olmalıdır. Teşviklerin kısıtlı etkileri dolaylı olmakla birlikte, iyi kontrol edilmesi ve denetlenmesi gerekmektedir, bu sebeple belirlenmiş kıstaslara sahip kurumlar tarafından verilmektedir. Devlet teşviklerinin ölçülebilen ve ölçülemeyen birçok maliyeti bulunmaktadır (Duran, 2002:64): Bu maliyetleri aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

Ölçülebilir maliyetleri;

- ✓ Vergi kaybı,
- ✓ Finansal teşviklerin maliyeti,
- ✓ Yönetime ilişkin maliyetler, kurumların personel ve yönetim giderleri vs.
- ✓ Piyasada tahribata neden olması, fiyatlar ilgili sektörler için uluslararası piyasalarda fiyat bakımından yüksek, kalite açısından düşük kalabilmesi.
- ✓ Desteklenen sektörlerin yüksek gelir elde etmesine desteklenmeyen sektör için gelir kaybına neden olabilmektedir.
- ✓ Vergi çeşitlendirmesine neden olması
- ✓ Bölgesel ve uluslararası rekabetlerin sonucunda yıllar itibari ile ülkeye maliyetleri artış göstermektedir.

Ölçülemeyen maliyetler;

- ✓ Veri ve bilgilerin tam olarak elde edilememesi,
- ✓ Yolsuzluğa neden olabilmesi,
- ✓ Maliyetlerin bölgesel ve uluslararası rekabet ile bağdaştırılması

1.5. Teşviklerin Ülkeye Katkıları

Faydasının analizi, maliyet analizinden daha zor tespit edilmektedir, eğer yatırımlardan sağlanan teşviklerin, geri dönüşü beklentiyi karşılıyor ise makroekonomik büyüme hedeflenen seviyeye ulaşmış olacaktır. Teşviklerin ülke kalkınmasına sağladığı katkıları ölçülebilen ve ölçülemeyen katkılar olmak üzere iki şekilde değerlendirmek mümkündür. Bunlar aşağıda sıralanmıştır (Kekeç, 2015:17).

Ölçülebilen faydaları;

- ✓ Yapılan yatırım sonucu gelir artışı
- ✓ Yaratılan istihdam sonucu gelir vergisindeki artış
- ✓ Seçilmiş sektörler için büyüme
- ✓ İhracat artışı ile birlikte döviz girdisinin sağlanması
- ✓ Gayri Safi Milli Hasılanın (GSMH) büyümesi
- ✓ Tedarik zincirlerinde diğer yatırımların çekilmesi
- ✓ Alt yapı projelerinde artış

Ölçülemeyen Faydaları;

- ✓ Ekonomik çeşitlendirmenin çevresel ve sosyal faydaları
- ✓ Yerel ve bölgesel rekabet etkileri
- ✓ Üretkenlik sonucu verimlilik artışı

Teşviklerin faydaları, maliyetinden büyük ise faydalı bir politika olduğunu savunmak doğru olacaktır.

1.6. Teşvik Belgesi Başvuru Uygulama Usul ve Esasları

Devlet teşviklerinden faydalanabilecek kişi ve kurumlar şu şekilde sıralanabilir:

- ✓ Gerçek kişiler, adi ortaklıklar, sermaye şirketleri, birlikler, kooperatifler, iş ortaklıkları,
- ✓ Kamu kuruluşları,
- ✓ Meslek kuruluşları ve üniversiteler,
- ✓ Dernekler ve Vakıflar,
- ✓ Yurt dışındaki firmaların Türkiye'deki şubeleri

Yabancılar tarafından kurulmuş olan gerçek ve tüzel kişiler tarafından Türkiye'de kurulmuş şirketler, Türk şirketi statüsünde oldukları için tüm teşvik kanunlarından yararlanma hakkına sahiptir. Merkezi yurtdışında olan şirketler Türkiye'de bulunan şubeleri içinde teşviklerden yararlanma hakkına sahiptir.

1.6.1. Teşvik Belgesi Başvuru İşlemleri

Yukarıda sıralanan kişi ve kurumlar teşviklerden faydalanabilmek için teşvik talebinde bulunduğu ilgili kurumuna aşağıdaki belgeleri hazırlayarak sunması gerekir:

- ✓ Yatırımcıyı telsim ve ilzama yetkili kişilerce imzalı başvuru dilekçesi
- ✓ Noter tasdikli imza sirküleri
- ✓ Ticaret Sicil gazetesi veya noter onaylı sureti
- ✓ SGK borcu yoktur yazısı
- ✓ ÇED belgesi
- ✓ Kapasite raporu
- ✓ İthal ve yerli alınacak makine teçhizat listesi
- ✓ Yatırımın gerçekleşeceği arsa, arazi ve bina tapu veya kira sözleşmesi
- ✓ Müracaat harcı

- ✓ Vergi levhası

Yatırımın konusuna göre, başvuruda sunulması gereken evraklar ve belgeler değişiklik göstermektedir.

1.6.2. Teşvik Belgesi Süre Uzatımı

Yatırımın istenilen zamanda gerçekleştirilmesi gerekir. Verilen zamanda gerçekleşmemesi durumunda, yatırıma başlanmış olması ve müracaat halinde kayıtlı sürenin ilk yarısı kadar ek süre verilebilir. Zorunlu durum veya olağanüstü hallerde faaliyetlerin durdurulması veya yürütülmemesi halinde ek süre dışında proje bazında yeniden süre verilebilir.

1.6.3. Teşvik Belgesinin Revize İşlemleri

Mevcut yatırım teşvik sisteminde yeni makine teçhizatlar eklenebilmektedir. Listeye kayıtlı makine teçhizatlar listesinde isim, adet ve tutar değişikliği yapılabilmektedir. Revize için gerekli evraklar ve başvuru aşağıdaki şekilde yapılmaktadır.

- ✓ Başvuru dilekçesi
- ✓ Yeni makine teçhizat listesi
- ✓ Yatırım Teşvik Belgesi aslı ve liste ekleri
- ✓ SGK borcu yoktur yazısı

1.6.4. Teşvik Belgesinin Kapatılması

Yatırım Teşvik Belgeleri genel olarak 2 yıl süre ile geçerlidir. Sürenin bitimine yakın, süre uzatımı için daha önceki sürenin yarısı kadar ek süre alınabilmektedir. İlave sürenin bitmesiyle en az 6 ay içerisinde teşvikin kapatılması gerekmektedir. Aksi halde yatırım gerçekleşmemiş sayılır ve alınan istisna ve indirimler cezalı bir şekilde devlet tarafından geri alınır. Süre uzatımı için gerekli evraklar şu şekildedir (www.kalitedanismanlik.com).

- ✓ Süre uzatma talebi formu
- ✓ Yatırım bilgi formu
- ✓ Yatırım Teşvik belgesi ve liste asılları

İKİNCİ BÖLÜM

ŞİRKETLERE HİBE VE DESTEK VEREN KURUMLAR GÜNCEL TEŞVİK UYGULAMALARI

Günümüz teşvik uygulamaları şirketlerin finansal ihtiyaçlarının karşılanması ve ülke ekonomisi üzerinde olumlu etkileri üzerine yoğunlaştırılmış ve istihdam artırıcı tedbirler alınarak oluşturulmuştur. Bu amaçla; Eximbank, Kredi Garanti Fonu, Ticaret Bakanlığı, KOSGEB, İŞKUR ve SGK teşvikleri ele alınmış ve güncel olarak şirketlere yönelik teşvik uygulamalarına bu bölümde yer verilmiştir.

2.1. Ticaret Bakanlığı Tarafından Sağlanan Destekler

Bakanlık güncel olarak 14 farklı teşvik sunmakta, özellikle ihracatı artırmak amacı ile yurt dışından müşteri bulmaktan, reklam vermeye, fuar katılımlarından uygun faizli krediye kadar birçok teşvik unsuru sağlamaktadır. Ekonomiye ve ihracata katkı sağlaması beklenen büyük ölçekli yatırımları destekler.

Bakanlık Tarafından verilen altı büyük destek şunlardır;

1. Genel Teşvikler
2. Bölgesel Teşvikler
3. Öncelikli Yatırımların Teşviki
4. Büyük Ölçekli Yatırımlar
5. Stratejik Yatırımlar
6. Alt Bölge Destekleri

Yukarıda sayılan destek unsurları şu şekilde sıralanmıştır.

- ✓ KDV İstisnası
- ✓ Gümrük vergisi muafiyeti
- ✓ Vergi indirimi
- ✓ Sigorta Primi İşveren Hissesi desteği
- ✓ Yatırım yeri tahsisi
- ✓ Faiz desteği
- ✓ Taşıma ve Tahsis desteği

Özellikle ihracata yönelik yatırımları ve üretimi teşvik etmek, yabancı yatırımları ve teknoloji girişini hızlandırmak amacıyla ülke sınırları kanunla da belirtilerek 1987 yılında 18 bölgeye ayrılmıştır.

Ülkede geçerli ticari, mali ve iktisadi alanlarda hukuksal ve idari açıdan birtakım düzenlemelerin uygulanmadığı veya kısmen uygulandığı, üretim ve ticari faaliyetler için daha geniş teşviklerin tanındığı ve fiziki olarak ülkenin diğer kısımlarından ayrılan yerler olarak adlandırılan Serbest Bölgelerin kuruluş amaçları bulunmaktadır. Bu amaçlar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (www.ticaret.gov.tr).

- ✓ Dış satım için üretim ve yatırımın desteklenmesi
- ✓ Yurtdışı firmalardan yatırım ve döviz girişinin sağlanması,
- ✓ İşletmeleri dış satıma teşvik etmek,
- ✓ Ticaret alanını geliştirmek.

Ticaret Bakanlığının Sağladığı Destekler şunlardır;

1. Proje Bazlı Devlet Destekleri
2. Uluslararası Nitelikteki Yurt İçi Fuarların Desteklenmesi
3. İstihdam Yardımı
4. Yurt Dışı Fuarlara Katılım Desteği
5. Yurt Dışı Birim, Marka Ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi
6. Türk Ürünlerinin Yurt Dışında Markalaşması
7. Pazar Araştırması Ve Pazara Giriş
8. Uluslararası Rekabetçiliği Geliştirme Desteği
9. Tasarım Desteği
10. Döviz Kazandırıcı Hizmetlerin Desteklenmesi
11. Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi

2.1.1. Proje Bazlı Teşvik Sistemi Uygulama Usul Ve Esasları

En yeni ve büyük çaplı proje olması açısından Proje Bazlı Devlet desteği ayrı bir öneme sahiptir. Ayrıca Türkiye'nin ithalatta verdiği açığın önüne geçilmesi açısından da Ülkemizin gelecek planlarına dair önemli bir yeri vardır.

Sabit yatırım tutarı 100 milyon Dolarının üzerinde olan yatırım projelerini kapsamaktadır. Ticaret Bakanlığı'nın davet ve çağrısı ile toplantı sonucu teşvik verilmektedir. Uygun görülen projeler, desteğe ilişkin miktar, oran ve sürelerin,

öngörülen yatırım süresinin, desteği veren kurum ile yatırıma ilişkin taahhütlerin belirlenmesinden sonra Bakanlar Kurulu'na sunularak, desteklenecek her proje için Destek Kararı yayımlanır. Resmi Gazetede yayınlanmasından sonra Ticaret Bakanlığı'nca teşvik belgesi düzenlenir. Sunduğu destekler aşağıda belirtilmiştir. (www.ticaret.gov.tr).

Vergisel Destekler

- Katma Değer ve gümrük vergisi muafiyeti
- İnşaat giderlerinde KDV iadesi,
- Kurumlar Vergisi İstisnası (10 yıl) veya yatırımdaki harcamanın 2 katı

Kurumlar Vergisi indirimi

İstihdam Destekleri

- Sigorta primi işveren payı için 10 yıl destek sağlanması
- Nitelikli personel alımında asgari ücret x 20 katı oranında 5 yıl destek verilmesi

- Gelir vergisi tutarında 10 yıl destek verilmesi

Finansman Destekleri

- 10 yıl süreyle %50 si kadar enerji desteği,
- Yatırım için kullanılan finansman ihtiyacının kredi tutarına ilişkin 10 yıla kadar Faiz hibesi

Yatırım Yeri İle İlgili Destekler

- 5 yıllık istihdam şartının sağlanması ile 49 yıllık kiralamanın mülkiyete dönüştürülmesi halinde,

- Altyapının Desteklenmesi

Desteğe ilişkin diğer bilgiler aşağıda sıralanmıştır.

Yatırımların bu kapsamında değerlendirilebilmesi için en az yatırım tutarının 100.000.000 Dolar olması ve aşağıdaki niteliklere sahip olması gerekmektedir

- ✓ Kritik durumlarda ortaya çıkabilecek ihtiyaçları karşılayabilme.
- ✓ Üretimi yetersiz olan ürünlerde arz güvenliği sağlamak ve teknoloji kapasitesini arttırmak.
- ✓ Dış ticaret açığı veren sektörler için ithalatı düşürme.
- ✓ İleri teknoloji ile yüksek katma değerli üretim yapılmasını sağlama
- ✓ Ülkemizin çeşitli sektörlerde üretim hacmini kazandırabilmek.

- ✓ Pozitif dışsallık sağlamak adına etkileşim içerisindeki bağlı olduğu sektörlerde teknoloji hızını arttırmak.
- ✓ Araştırma geliştirme tabanlı ve yenilikçi yatırım sağlama
- ✓ Cari işlemler açığındaki dengesizlikleri ortadan kaldıracak yüksek katma değerli ürünler üretmeyi sağlamak.
- ✓ Entegre üretime yönelik hammadde potansiyelini artıracak nitelikleri sağlamak.

2.1.2. Uluslararası Nitelikteki Yurt İçi Fuarların Desteklenmesi

Bu desteğin amacı; yurtiçi fuarlarının yurtdışında reklam ve tanıtımını yapmak, yerli organizatörler için fuar öncesi ve fuar süresince gerçekleştirilecek tanıtımın ve promosyon faaliyetlerine ilişkin giderlerin, alan kirası ve stand kurulum harcamalarının belirtilen tutarda desteklenmesi,

En fazla organizatörler için 200.000 USD (150.000 USD yurtdışı + 50.000 USD yurtiçi), Katılımcılar için 30.000 Türk Lirası olarak belirlenmiştir. Teşvik tutarının yarısı kadar destek verilmektedir.

2.1.3. İstihdam Yardımı

Desteğin amacı; Dış Ticaret ünvanına sahip firmalara, nitelikli personel alınmasını teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bu yardımdan sadece Sektörel Dış Ticaret Şirketleri yararlanabilir. İhracatçı birliklerine başvuru yapılarak müracaat edilir. Teşvik oranı %75 ve süresi en az 1 yıldır. Firmaların katılıma dahil edeceği 1 yönetici ve 2 eleman için bir seferlik olarak yararlanabildikleri destektir.

2.1.4. Yurt Dışı Fuarlara Katılım Desteği

Desteğin amacı; Şirketlerin uluslararası fuarlara katılımının sağlanması, yerli ihracat ürünlerinin tanıtımını yapılarak ihracatın artışını sağlamaktır. Ticaret Bakanlığı'na başvurarak müracaat edilir.

Katılımcı için organize eden firmalara ödenen katılım tutarının %50'si, ayrıca katılacak ihracat şirketi ve imalatçı-üretici olması durumunda %75'i karşılanmaktadır. Fuarlar nitelikli sektörler olması durumunda %70 oranında desteklenmektedir. Üst sınır,

- ✓ Genel Ticaret Fuarları için 10.000 USD

- ✓ Sektörel Fuarlar için 15.000 USD
- ✓ Prestijli Fuarlar için 50.000 USD olarak karşılanmaktadır.

Ticaret Bakanlığının anlaşmalı olduğu organize eden şirketlerin yaptığı tanıtım işleri için harcamaların tüm katılımcıların toplam katılım bedelinin %25 geçmeyecek şekilde %75 oranında desteklenir.

- ✓ Uluslararası Fuarları için 80.000 USD
- ✓ Sektör Bazlı Fuarlar için 120.000 USD tutarında desteklenmektedir.

Bireysel Fuar katılımlarında ise; fuarı organize eden firmaya tahsis edeceği boş stand ve/veya hazır stand kirasının ve nakliye giderlerinin %50'si destek kapsamında katılımcı şirkete ödenmektedir. Katılımcı şirketin Sektörel Dış Ticaret Şirketi veya imalatçı-üretici olması durumunda, boş stand veya hazır stand için kira ve nakliye giderlerinin %75'i destek kapsamında katılımcıya ödenmektedir.

Belirlenen 15 hedef ülkede ve 32 öncelikli ülkeler olarak düzenlenen fuarlara dahil olan katılımcıların %50 destek oranına 20 puan ilave edilmektedir

Başvuru İhracatçı Birliklerine yapılmaktadır. Öncelikli ülkeler için 15 puan daha artırılmaktadır. 2018-2019 yılı için belirlenen hedef ülkeler şunlardır:

- Almanya
- Amerika Birleşik Devletleri
- Çin Halk Cumhuriyeti
- Etiyopya
- Güney Kore
- Meksika
- Romanya
- Rusya
- Ukrayna

Yurtdışı fuarlar için bu yıl belirlenen öncelikli ülkeler aşağıda belirtilmiştir.

- Azerbaycan
- Bangladeş
- Birleşik Arap Emirlikleri
- Brezilya
- Bulgaristan
- Cezayir
- Endonezya
- Fas
- Fildişi Sahili
- Fransa
- Gana
- G. Afrika C.
- Gürcistan
- İngiltere
- Kanada
- Kazakistan
- Kuveyt
- Malezya
- Mısır
- Nijerya
- Özbekistan
- Pakistan
- Polonya
- Senegal
- Singapur
- Suudi Arabistan
- Şili
- Tanzanya
- Türkmenistan
- Umman
- Ürdün
- Vietnam

Kaynak; www.ticaret.gov.tr

2.1.5. Yurt Dışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi

Teşvikin amacı; şirketlerin yurt dışında kendi pazarlarını oluşturmasını sağlar. Başvuru İhracatçı Birliklerine yapılmaktadır.

Şirketlerin kira, reklam, marka tesciline ilişkin giderleri kapsamaktadır.

Ödeme tutarı, ortaklık oranına göre belirlenir. Yurtdışı şirketin, yurt içi şirketten sonra açılması gerekir, yurt dışında yerli ürünler pazarlanmalıdır. Süresi ülke başına 4 yıldır. Firmalar, destekten en fazla ¼ oranında faydalanır. Şirketler arasında oluşmuş doğal bağın işbirliği kuruluşları tarafından yurt dışında açılan şubelerde kira giderleri her birim için desteklenir.

Ticari şirketleri için ise;

Mağaza da %40 oranında ve yıllık maksimum 120.000 Dolar, bina yapımı için kiralanan arsada %40 oranında yıllık maksimum 75.000 Dolar desteklenir.

Tanıtım Faaliyetlerine ilişkin; üretilen yerli ürünlere ilişkin tanıtım harcaması %60, yurt dışında bulunan her şube ve mağaza da ise 150.000 Dolar desteklenir.

Tescil Faaliyetlerine ilişkin; marka tescili ve korunmasına ilişkin giderlerin %50 kısmı ve yıllık en fazla 50.000 Dolara kadar destekler.

Tüm bu kapsamdaki teşvikler için özetle şunları söylemek mümkün 4 yıl süre ile faydalanılabilir.

- ✓ Ödeme belgesi tarihinden sonra 6 ay süre ile İhracatçılar Birliğine başvurarak yapılabilir.
- ✓ Yurtdışında düzenlenen belgeler Ticaret Müşavirlikleri ve Ataşelikler tarafında onaylanmalıdır.

Yurtdışı şirketleri tarafından gerçekleşir ise ortaklık oranında değişiklik göstermektedir.

2.1.6. Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması Desteği

Desteğin amacı; uluslararası potansiyele sahip Türk markalarının pazara girmesi, yerleşmesi ve o pazarda kendilerine yer edinmelerini sağlamaktır. Başvurular Ticaret Bakanlığı, İhracat Genel Müdürlüğü markalaşma ve Ar-Ge destekleri başkanlığına

yapılır. Bu desteğin tutarı, oranları ve limitleri gösterir tablo aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür.

Tablo 9: Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması Desteği

Destek Türü	Destek Konusu	Destek Oranı ve Üst Sınır
Tanıtım Desteği	Reklam desteğidir.	5 yıl süre ile her yıl için 1.600.000 TL
Marka Patent Tescil Desteği	Marka patent ve tesciline ilişkin giderler desteklenir.	5 yıl süre ile her yıl için 200.000 TL
Danışmanlığa İlişkin Destek	Hedef pazar ve o pazar hakkında bilgi verecek olan danışman giderleri desteklenir.	2.000.000 TL her yıl için 5 yıl desteklenir. Marka Programı -1.200.000 TL ve yine her yıl için
İstihdam Desteği	Desteklenen ürünler ile ilgili çalışan nitelikli personele ait desteklerdir.	En az 10 kişi için 5 yıl boyunca 800.000 TL
Sertifika Desteği	Hedef pazarın çevre ile uyumu, kalite, hijyen ve can mal emniyeti güvenliği ile ilgili danışmanlık giderleri ve test/klinik giderleri desteklenir.	5 yıl boyunca 2.000.000 TL/Marka Programı-1.000.000 TL
Kira/Dekorasyon Desteği	Markalı Ürünler için kira, kurulum dekorasyon ve depolama giderleri desteklenir.	5 yıl -Kira; Dekorasyon; Birim Başına 800.000 TL(Program boyunca azami 50 mağaza) Marka Programı -6.200.000 TL
Franchise Desteği	Destek kapsamındaki markaların franchise vermeleri durumunda kira dekorasyon vs. harcamaları en az 2 yıl desteklenir.	Pazar Başına 5 yıl -Kira; 800.000 TL, Dekorasyon Birim Başına 400.000 TL, Program Boyunca en az 100 birim Marka Programı -Birim başı 400.000 TL, Yıllık azami 10 birim
Pazar Araştırması Desteği	Araştırma ve raporlama giderlerine ilişkin destekleridir.	5 yıl boyunca, Marka Programı 400.000 TL
Fuar Desteği	Destek kapsamına giren markaların uluslararası fuar katılımlarına ilişkin faaliyetler desteklenir.	Tanıtım Desteği limitine dahil edilmiştir.
Gelişim Yol Haritası Çalışmaları	Desteklenen firmanın içinde bulunduğu hal ve durumun incelendiği uygulamalar göz önünde bulundurularak iyileştirme çabalarının planlandığı gideri destek kapsamındadır.	Marka Başına 800.000 TL

Kaynak; Devlet Yardımları Rehberi,2018-5

2.1.7. Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği

2.1.7.1. Pazara Giriş Desteği

Amacı; Pazar araştırması, giriş stratejilerinin belirlenmesi ile ilgili danışmanlık, sitelere üyelik v.b. maliyetleri karşılar.

- ✓ Pazara giriş, e-ticaret sitelerine üyelik ve Pazar araştırması desteği
- ✓ Sektörel Ticaret Heyeti ve Alım Heyeti Programlarının Desteklenmesi

2.1.7.2. Yurt Dışı Pazar Araştırması Desteği

Amacı; üretim ve ticaret yapan firmalar ile yazılım sektöründe faaliyet gösteren şirketlerce gerçekleştirilen yurt dışı pazar araştırması gezilerine ilişkin gideri karşılamaktadır. Gezi için en çok 5.000 Dolar desteklenir. Firma çalışanlardan en fazla 2 kişi yararlandırılmaktadır. Ulaşım, konaklama giderlerinin %70 oranında gezi başına 5.000,00 Dolar olarak desteklenir. Ticaret Bakanlığına müracaat edilir.

2.1.7.3. Pazara Giriş Desteği (Rapor ve Yurtdışı Şirket Alımı)

Uluslararası firma ve satın alınan sektör, ülke ve yabancı şirket veya marka odaklı raporlara ait giderlerin limitlere göre desteklenmesi amaçlanmıştır. Yabancı şirket alımına ait danışmanlık hizmetlerini de kapsamaktadır. Destek tutarı şu şekildedir. Şirketler %60, işbirliği kuruluşları %75 oranında ve yıllık en fazla 200.000 Dolara kadar desteklenmektedir.

Üstün teknolojiye sahip firmaların alınmasına yönelik mali ve hukuki danışmanlık hizmetlerine ait giderlerin yine aynı oranla fakat yıllık 500.000 Dolara kadar desteklenir.

2.1.7.4. Sektörel Ticaret Heyeti ve Alım Heyeti Programlarının Desteklenmesi

Amacı; Profesyonel firmalarca düzenlenen programların desteklenmesidir. Ulaşım, konaklama, tercümanlık, reklam giderleridir.

Bu programlara ilişkin giderler %50 oranında ve program başına 100.000 Dolar kadar, alım heyetine ilişkin giderlerde %50 oranında ve program başına 75.000 Dolar sektörel ticaret heyetlerinin destekleri ise Bakanlıkça belirlenen hedef ve öncelikli ülkelere yönelik olması durumunda destek oranı 10 puan artırılır.

1.2.7.5. E-Ticaret Sitelerine Üyelik Desteği

İşbirliği kuruluşlarına ait 250 ve daha fazla sayıda üye firması için Bakanlığın onayladığı bir e-ticaret sitesinden aldıkları üyelik hizmeti için ödedikleri bedelleri desteklemektedir. Bu kuruluşlar en fazla 5 e-ticaret sitesinden yararlanabilir ve en fazla 3 yıllık üyeliği destekler. Giderinin %80 ve her bir site başına 2.000 Dolara kadar desteklenmektedir.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından belirlenmiş olan 3 adet e-ticaret sitesi bulunmaktadır. Bunlar şu sitelerdir.

- ✓ Alibaba.com
- ✓ Kompass.com
- ✓ Turkishexporter.net

İşletmenin teşvik kapsamında en fazla 2 adet üyeliği olması mümkündür. Ancak Alibaba.com ve Turkishexporter.net aynı çalışma prensiplerine sahip e-ticaret siteleri olduğu için her ikisini de teşvik kapsamında üye olunamamaktadır (www.tim.org.tr).

Destekten faydalanmak için İhracatçı Birliği Üyesi olmak gerekmektedir. Ticaret Şirketi olması ve hizmet sektöründe faaliyette bulunmaması gerekmektedir. Üyelik bedelinin %20 sine tekabül eden tutarı TİM'in ilgili e-ticaret sitesi için belirlediği hesap numarasına yatırır, kalan tutarın %80'lik dilimi için Ticaret Bakanlığı müracaat edilerek üyelik işlemi tamamlanmış olmaktadır. Üyelik sayısının 250 kişiye ulaşmış olması gerekmektedir bu süreç 15-45 gün olarak sürmekte ve firmanın yapacağı başka bir işlem bulunmamaktadır.

2.1.8. Uluslararası Rekabetçiliği Geliştirme Desteği (UR-GE)

Ticaret Bakanlığı tarafından desteklenir. Amacı, şirketlerin rekabet gücünü ve dış satımı arttırmaktır. Teşvik için proje hazırlanır ve Ticaret Bakanlığı'na sunulur. Proje 3 yıllık süreyi kapsar ve istenirse 2 yıl daha uzatılabilir. İhtiyaç analizi yapılır, analiz sonrasında danışmanlık, eğitim v.s. faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda en fazla 400.000 Dolar, yurtdışı pazarlama faaliyetleri için faaliyet başına 150.000 Dolar tutarında ve 2 uzman personelin istihdamında giderlerinin en fazla %75'i desteklenmektedir.

2.1.9. Tasarım Desteği

Katma değerli ürün geliştirmek amacıyla tasarım ve ürün geliştirme projelerinin desteklenmesini amaçlar,

✓ Tasarımcı Şirketleri ve Ofisler en fazla 4 yıl, Ürün Geliştirme Projeleri 3 yıl, Ortaklık kuruluşları ise proje bazında desteklenmektedir. Masrafların %50 si oranında desteklenmektedir.

✓ Yurt dışı reklam harcamaları, tasarımcı şirketler için en fazla 300.000 Dolar, tasarım ofisleri için 150.000 Dolar Açılacak olan şirket, ofis, mağaza, depo, şube, showroom, reyon vb. kurulum, dekorasyon çalışmaları için tasarımcı şirket için 100.000 Dolar tasarım ofisleri için 50.000 Dolar

✓ Brüt kira harcamaları, danışmanlık giderleri, vergi resim harç giderleri, tasarım şirketleri için 200.000 USD, tasarım ofisleri için en fazla 100.000 Dolar

✓ Patent ve endüstriyel harcamaları için her ikisinde de 50.000 Dolar

✓ İstihdam edilen tasarımcı ve modelistler için brüt maaşlarının, tasarım şirketleri için en çok 150.000 USD tasarım ofisleri için 200.000 USD

✓ İş yönetimi kapsamında satın alacakları her türlü danışmanlık giderleri, tasarımcı şirketleri için 200.000 USD tasarımcı ofisleri için 100.000 USD olarak desteklenmektedir.

İşbirliği Kuruluşları için;

Yurt dışını amaçlayan reklam, marka-promosyon ajansı, stratejik danışmanlık gibi tanıtımını, %50 oranında ve yıllık en fazla 300.000 Dolar

2.1.10. Döviz Kazandırıcı Hizmetlerin Desteklenmesi

Bu teşvikin amacı; ülkenin döviz artırıcı hizmet alanlarında uluslararası rekabet gücünün geliştirilmesi, gelirlerin artırılması, dış piyasalara açılması ve markalaşması amacıyla, şirket ve kuruluşların teşvik edilmesidir.

İşbirliği kuruluşları için, T.C. Ticaret Bakanlığı Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğü'dür. Destek Unsurlarını, destek tablosunda şu şekilde göstermek daha uygun olacak.

Tablo 10: Döviz Kazandırıcı Hizmetlerin Desteklenmesi

	%60 - 200.000\$/yıl	%70 - 300.000\$/yıl
Rapor ve Yurtdışı Şirket Alımı Danışmanlığı Desteği	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı, Lojistik ve Yayıncılık
Milli Fuar Tanıtım Desteği		%75 - 120.000\$/Fuar Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı, Lojistik ve Yayıncılık Sektörleri, Gayrimenkul
Milli Fuar Katılım Desteği	%50 - 15.000\$/Fuar Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı, Lojistik ve Yayıncılık	%50 - 15.000\$/Fuar Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı, Lojistik ve Yayıncılık
Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği	%60 - 400.000\$/yıl Sağlık Turizmi, Bilişim, Film Eğitim Yönetim Danışmanlığı	%70 - 500.000\$/yıl Sağlık Turizmi, Bilişim, Film Eğitim Yönetim Danışmanlığı, Lojistik, Yayıncılık
Bilgisayar Oyun/Mobil Uygulama Komisyon Desteği	%50 - 100.000\$/Oyun-Uygu- lama Bilişim (Bilgisayar Oyunu ve Mobil Uygulama Geliştiren Şirketler)	-
Bilgisayar Oyun/Mobil Uygulama Pazara Giriş Desteği	%50 - 200.000\$/Oyun-Uygu- lama Bilişim (Bilgisayar Oyunu ve Mobil Uygulama Geliştiren Şirketler)	
Bilgisayar Oyun/Mobil Uygulama Geliştirme Desteği	%50 - Lisans: 50.000\$/yıl Personel: 25.000\$/yıl Bilişim (Bilgisayar Oyunu ve Mobil Uygulama Geliştiren Şirketler)	
Film Yurt Dışı Pazarlama Desteği	%50 - (%70 Belgesel) 100.000\$/ Film- Belgesel Film	
Film Platosu/Stüdyo Kullanımı Desteği	%20 - 200.000\$/Film Film	

Tablo 10: Döviz Kazandırıcı Hizmetlerin Desteklenmesi Devamı

Film Reklam Desteği	%50-100.000\$/Film		%70 -200.000\$/Film
	Reklam Veren Kuruluş		Reklam Veren Kuruluş
Tercümanlık Desteği	%50 - 25.000\$/yıl (istihdam)	%50 - 50.000\$/ yıl (hizmet alımı)	-
	Sağlık Turizmi		
Hasta Yol Desteği	Tarifesiz Uçak Seferi %100 200\$/Hasta	Tarifeli Uçak Seferi %50 1000\$/Hasta	-
	Sağlık Turizmi (Sağlık Kuruluşları ve Havayolu Şirketi)		
Yurt İçi Tanıtım Desteği	%50 - 50.000\$/Program		%70 -100.000\$/Program
	Sağlık Turizmi, Eğitim		Sağlık Turizmi, Eğitim, Bilişim, Film, Yönetim Danışmanlığı, Lojistik ve Yayıncılık
Yurt İçi Eğitim Desteği	%50 100.000\$/Program		%70 300.000\$/Program
	Sağlık Turizmi, Eğitim		Sağlık Turizmi, Eğitim, Bilişim, Film, Yönetim Danışmanlığı, Lojistik ve Yayıncılık
Yarışma Etkinlik Desteği			%70 - 200.000\$/Etkinlik TİM, Birlikler
Ticaret ve Alım Heyetleri	Sağlık Turizmi, Eğitim, Bilişim, Film, Yönetim Danışmanlığı, Lojistik ve Yayıncılık		%70 150.000\$/Heyet
Destekler	Destek Oranı ve Tutarı / Sektörler *(Yararlanıcılar)		Destek Tutarı/Sektörler **(İşbirliği Kuruluşları)
Ürün/Hizmet/Marka Tescil-Korunma Desteği	%50 - 50.000 \$/yıl		
	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı		
Belgelendirme Desteği	%50 - 50.000 \$/belge		-
	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim		
Danışmanlık Desteği	%50 - 200.000\$/yıl		-
	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim		
Acente Komisyon Desteği	%50 - 100.000\$/yıl		-
	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim		
Yurtdışı Birim Desteği	%60 - 120.000\$/birim/yıl		%70 - 300.000\$/birim/yıl
	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı		Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı, Lojistik ve Yayıncılık
Bireysel Fuar Katılım Desteği	%50 - 15.000\$/Fuar		%50- 15.000\$/Fuar
	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı Lojistik ve Yayıncılık		Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı Lojistik ve Yayıncılık

Kaynak; Devlet Yardımları Rehberi Şubat 2018-67-69

2.1.11. Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Destekleri

Desteğin amacı; ülkemizin tarıma dayalı işlenmiş ürünlerinin uluslararası piyasalarda rekabet edebilmesi, tarım ürünlerinin ihracatının artırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda

- ✓ Gümrük vergileri hariç diğer vergilerde muafiyet
- ✓ Vergi cezalarında, SGK prim gecikmeleri, ihracata yönelik kullanılan kredi faiz giderleri ayrıca, TMSF (Tasarruf Mevduat Sigorta Fonu) ve ilgili tasfiye halinde bankalara olan borçların gecikme zammı ve faizlerinin muafiyeti desteklenmektedir.

Mahsup kapsamında yapılan bu desteğin, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) nezdindeki taahhütleri doğrultusunda aşağıda ürünler destek kapsamına alınmaktadır.

- ✓ Şekerli mamuller
- ✓ Meyve suları
- ✓ Zeytin ve zeytinyağı
- ✓ Kümes hayvanları eti
- ✓ Yumurta
- ✓ Bal
- ✓ Buket yapmaya elverişli veya süs amacına uygun cins çiçek ve tomurcuklar
- ✓ Sebzeler
- ✓ Bisküviler, gofretler, kekler
- ✓ Dondurulmuş meyve-sebzeler ile işleme sanayine dayalı gıda maddeleri
- ✓ Reçel, jöle, marmelat, meyve püreleri veya pastaları
- ✓ Çikolata ve kakao içeren gıda müstahzarları

Destek limiti ihracatı yapılan ürüne göre değişiklik göstermektedir.

2.2. KOSGEB Tarafından Sunulan Destekler

KOSGEB, 20 Nisan 1990 yılında, küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi amacıyla kurulmuştur (www.kosgeb.gov.tr). Aşağıdaki destekleri sağlamaktadır. Desteklere ilişkin ayrıntılı bilgiler alt başlıklarda açıklanmıştır.

1. Girişimcilik Desteği
2. Girişimcilik Geliştirme Desteği
3. AR-GE Ve İnovasyon Desteği
4. Endüstriyel Uygulama Desteği
5. KOBİ Teknoyatırım-Teknolojik Ürün Yatırım Desteği
6. Stratejik Ürün Desteği
7. İş Geliştirme Desteği

8. Kobi Gelişim Desteği
9. İşbirliği Güç Birliği Desteği
10. Uluslararası Kuluçka Merkezi Ve Hızlandırıcı Destek Programı
11. Teknopazar Teknolojik Ürün Tanıtım Ve Pazarlama Desteği
12. Gelişen İşletmeler Pazarı KOBİ Desteği
13. Laboratuvar Destekleri

2.2.1. Girişimcilik Destek Programı

Desteğin amacı; girişimciliğin desteklenmesi, yaygınlaşması ve başarının sağlanmasıdır.

Destek Üst Limiti; 150.000 TL (50.000 TL hibe- 100.000 TL geri ödemeli)

Destek Oranları; 1ve 2. Bölgeler için %60, Kadın, gazi, birinci derece şehit yakını ve engelliler için %80, diğer bölgeler için %70, özelliği durumlara sahip kişiler için %90

Destek unsurları şunlardır;

Yeni Girişimci Desteği

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi

İş Planı Ödülü

İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Desteği

Yeni Girişimci Desteği; Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi tamamlayan girişimcilerin kurdukları işletmeler ile İŞGEM’de yer alan İşletmeler başvurabilir.

Desteğin detayı Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11: Girişimcilik Destek Programı

DESTEK UNSURU	ÜST LİMİT	DESTEK ORANI 1.VE 2.BÖLGE	DESTEK ORANI 3.4.5.VE 6.BÖLGE
İşletme Kuruluş Desteği	2.000,00 TL		
Kuruluş Dönemi Makine, Yazılım v.s.	18.000 TL (geri ödemesiz)	%60	%70
İşletme Giderleri	30.000,00 TL		
Geri ödemesiz Destekler Toplamı	50.000,00 TL	Kadın, gazi, birinci derece şehit yakını ve engelliler için %80	Kadın, gazi, birinci derece şehit yakını ve engelliler için %90
Sabit Yatırım Desteği	100.000,00 TL (geri ödemeli)		

Kaynak; www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/destekdetay/1231/girisimcilik-destek-programi

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi; girişimciliğin başarılı olması, girişimcilerin bilgi ve beceri sahibi olmaları, iş büyütme ve geliştirmelerini sağlamak amacıyla KOSGEB ile paydaş kuruluşların işbirliği ile düzenlenmiştir.

Ayrıca; KOSGEB tarafından uygun bulunan firmalar arasında düzenlenecek yarışmalar sonucu ilk üç dereceye girmiş olan yarışmacılara 100.000 TL'ye kadar ödül verilebilir.

İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Desteği; Belediyeler, Yüksek Öğretim Kurumları, Özel İdareler, Meslek Kuruluşları tarafından ayrı veya ortak kurulacak kurum vasıtası ile İŞGEM kuruluş ve işletme giderlerine destek verir. Desteğin detayları Tablo 12'de yer almaktadır.

Tablo 12: İş Geliştirme Destek Programı

DESTEK UNSURU	ÜST LİMİT	DESTEK ORANI 1.VE 2.BÖLGE	DESTEK ORANI 3.4.5.VE 6.BÖLGE
İŞGEM Kuruluş Desteği	650.000,00 TL		
Bina Tadilatı-geri ödemesiz	500.000,00 TL		
Mobilya Donanım-geri ödemesiz	100.000,00 TL		
Personel Gideri-geri ödemesiz	50.000,00 TL		
İŞGEM İşletme Desteği	200.000,00 TL	60	70
Personel Gideri-geri ödemesiz	100.000,00 TL		
Eğitim Danışmanlık-geri ödemesiz	50.000,00 TL		
Küçük Tadilat-geri ödemesiz	20.000,00 TL		
Tanıtım, Organizasyon	30.000,00 TL		

Kaynak;www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/destekdetay/1231/girisimcilik-destek-programi

Buna göre KOSGEB gerekli koşulları sağlayan işletmelere, 650.000 TL'ye kadar kuruluş desteği, 200.000 TL'ye kadar işletme desteği sağlamaktadır.

2.2.2. Girişimcilik Geliştirme Destek Programı

2.2.2.1. Geleneksel Girişimci Desteği

Bu desteğin amacı; girişimcilerin iş kurmalarını sağlamak, bilgi beceri deneyimini arttırmak, en kırılgan dönemlerinde hayatta kalmalarını sağlayacak desteklerin verilmesidir.

Bu destekte aranan en belirgin özellik, kuruluş desteği kapsamında geri ödemesiz olarak gerçek kişi statüsünde ve başvuru tarihi itibarıyla son bir yıl içinde kurulmuş olan işletmelere destek sağlanmaktadır.

Kuruluş ve Performans desteği olarak destek vermektedir.

Kuruluş desteği; Gerçek kişi statüsünde kurulmuş olanlar için 5.000 TL

Sermaye Şirketi statüsünde kurulmuş ise 10.000 TL'dir.

Performans desteği için;

1. Performans Dönemi: Program başlangıç tarihinden itibaren birinci yılın sonuna kadar olan dönem,

2. Performans Dönemi ise 1. Performans Dönemi son gününden ikinci yılın sonuna kadar geçen süredir.

Tablo 13: Geleneksel Girişimci Desteği

	1.Performans Dönemi Toplam prim gün sayısı	2.Performans Dönemi Toplam prim gün sayısı
Performans Desteği	180-539 olan işletme 5.000 TL	360-1079 olan işletme 5.000 TL
	540-1079 olan işletme 10.000 TL	1080-1439 olan işletme 15.000 TL
	1080 ve üstü olan işletme 20.000TL	1440 ve üstü olan işletme 20.000 TL

Kaynak; www.kosgeb.gov.tr

Her performans dönemi için genç, kadın, engelli, gazi veya birinci derecede şehit yakını olması durumunda belirlenen tutarlara 5.000 TL ekleme yapılmaktadır.

2.2.2.2. İleri Girişimcilik Desteği

Kuruluş desteği kapsamında geri ödemesiz olarak gerçek kişi statüsünde ve başvuru tarihi itibarıyla son bir yıl içinde kurulmuş olan "İleri Girişimci Programı Kapsamındaki Faaliyet Konuları Tablosu'nda yer alan konularda faaliyet gösteren işletmelere destek sağlanmaktadır. Destek şekli ve unsurları Geleneksel Girişimci Desteği ile aynıdır. Faaliyet konuları tablodaki şekildedir.

Tablo 14: İleri Girişimci Desteği Faaliyet Konuları

25.99.20	Elektriksiz sebze-meyve dilme, doğrama ve sularını çıkarma aletleri, et kıyma aletleri, kahve ve baharat değirmenleri, el havanı, rende vb. el gücüyle çalışan mutfak aletleri ve aksesuarları imalatı	Evet	Orta-Düşük
25.99.21	Elektriksiz hazneli döner bacaların, havalandırma kanallarının vb. imalatı	Evet	Orta-Düşük
25.99.90	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer fabrikasyon metal ürünlerin imalatı	Evet	Orta-Düşük
26.11.04	Diyotların, transistörlerin, diyakların, triyaklar, tristör, rezistans, ledler, kristal, röle, mikro anahtar, sabit veya ayarlanabilir direnç ve kondansatörler ile elektronik entegre devrelerin imalatı	Evet	Yüksek
26.11.05	Katot ışınlı görüntü tüpleri, televizyon kamerası tüpleri ve magnetronlar, klistronlar, mikrodalga tüpleri ve diğer valf tüplerinin, LCD ve plazma TV panelleri ve göstergelerin imalatı	Evet	Yüksek

İleri Girişimci Desteği Faaliyet Konusuna Göre Teknoloji Sınıfı

Kaynak, <https://dipmo.net>

2.2.2.3. İleri Girişimci Makine Teçhizat ve Yazılım Desteği

Yukarıdaki tabloda da yer aldığı şekilde, bu faaliyet konuları için düzey ve derecelerine göre aşağıdaki listedeki şekilde desteklenmektedir.

Tablo 15: İleri Girişimci Makine Teçhizat Ve Yazılım Desteği

	Destek Tutarı	Destek Oranı
Düşük orta – Düşük teknoloji düzeyi	100.000,00 TL	%75
Orta ileri teknoloji düzeyi	200.000,00 TL	
İleri teknoloji düzeyi	300.000,00 TL	

Kaynak; www.kosgeb.gov.tr

2.2.3. Ar-ge ve İnovasyon Desteği Programı

Bu desteğin amacı; küçük ve orta ölçekli işletmelerin bilim ve teknoloji ile ilgili yeni fikirler geliştirme ve uygulamalarının sağlanması konusunda desteklenmesidir. Aşağıda listeye ilave olarak makine ve teçhizat desteğine Yerli Malı Tebliği'ne uygun olarak alınmış yerli malı belgesi ile tefrik edilmesi durumunda, destek oranlarına %15 ilave edilir. Sağladığı destekler şu şekildedir.

Tablo 16: AR-GE Destek Tablosu

	Desteğin Üst Limiti	Destek Oranı
Atölye Desteği	İşçiliklerde destek sağlanmaz	
Kira Desteği	30.000,00 TL Teknopark içi 24.000,00 TL Teknopark dışı	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği	150.000,00 TL	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği (Geri ödemeli)	300.000,00 TL	75
Personel Gideri Desteği	150.000 TL	75
Başlangıç Sermayesi Desteği	20.000 TL	100
Proje Danışmanlık Desteği	25.000 TL	75
Eğitim Desteği	10.000 TL	
Sınai ve Fikri Mülkiyet Hakları Desteği	20.000 TL	
Proje Tanıtım Desteği	5.000 TL	
Yurtiçi yurtdışı Fuar v.s. İşbirliği Desteği	15.000 TL	
Test, Analiz, Belgelendirme Desteği	25.000 TL	

Kaynak, www.kosgeb.gov.tr

2.2.4. Endüstriyel Uygulama Destek Programı

Bu desteğin amacı; kalitenin artırılması amacıyla yeni tekniklerin uygulanması ve pazara uygun şartlara ulaşmasını sağlamak için düzenlenen projelerin desteklenmesidir. Sağladığı destekler şu şekildedir.

Tablo 17: Endüstri Uygulama Desteği

	Destek Üst Limiti	Destek Oranı
Kira Desteği	18.000,00 TL	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Sarf Malzemesi, Yazılım ve Tasarım Gid. Desteği	150.000,00 TL	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Sarf Malzemesi, Yazılım ve Tasarım Gid. Desteği (Geri Ödemeli)	500.000,00 TL	75
Personel Gideri Desteği	150.000,00 TL	75

Kaynak, www.kosgeb.gov.tr

2.2.5. KOBİ Teknoyatırım-KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı

Desteğin amacı; yenilik ve Ar-Ge faaliyetleri sonucu yeni ürünler ortaya çıkartmak, dışarıya açılmak amacıyla ihracatı arttırmak için yapılan yatırımların desteklenmesidir.

Destek Özellikleri:

Projenin süresi azami 36 ay, işletme giderleri desteği 1 yıl sürelidir.

Geri ödemeli veya ödemesiz 5.000.000,00 TL

Mikro işletmeler için %70 ileri teknoloji ürünlerde + %5

Orta ve küçük işletmeler için %60 ileri teknoloji ürünlerde + %5

Makine teçhizat ve yazılım için destek oranı geri ödemeli ve ödemesiz %100

Geri ödemeli destek kapsamında yer alan destekler için teminat giderleri %100 olarak desteklenir.

2.2.6. Stratejik Ürün Destek Programı

Desteğin amaçları; İthalatın düşürülmesi amacıyla ürünlerin millileştirilmesi, yerli ürünlerin yüksek oranda kullanımını sağlayarak küçük ölçekli işletmelere teknolojik destek bilgi ve birikim sunup cari açığın azalmasını amaçlayan yatırımların desteklenmesidir.

Yıllık olarak hazırlanan özel dönemlerde başvuru yapılır, kurul değerlendirmesi sonucu, hedef ürünler için başvurulur ve bu desteğin en önemli özelliği, KOBİ'nin bir büyük işletme ile işbirliği içerisinde başvuru yapmış olması gerekmektedir.

Destek unsurları;

- ✓ Makine-Teçhizat Giderleri Desteği
- ✓ Yazılım Giderleri Desteği
- ✓ Personel Giderleri Desteği
- ✓ Bilgi Transferi Desteği
- ✓ Test-analiz, Kalibrasyon ve Referans Numune Desteği
- ✓ Hizmet Alımı Desteği

Destek Oranı; Geri ödemesiz %70 fakat Yerli ürün belgesi kapsamında alınması durumunda geri ödemesiz %15 ilave edilir ve kalan tutar kadar destek verilir.

Makine-Teçhizat için, geri ödemeli veya ödemesiz %100 oranında desteklenir.

Destek Üst Limiti; 5.000.000 TL fakat Başkanlık; Yıllık Programlarda belirlenen hedefler ile öncelikler doğrultusunda, bölgesel, sektörel ve teknoloji düzeyi dikkate alınarak iki katını geçmemek üzere destek üst limitini artırabilir.

Projenin maksimum süresi 36 ay, kurul kararı ile 6 aya kadar ek süre verilebilir.

2.2.7. İşletme Geliştirme Destek Programı

Desteğin amacı; Küçük ve orta ölçekli işletmelerin öncelikli ihtiyaçlarını karşılayıp ekonomideki yerlerini sağlamlaştırıp kapasitelerinin geliştirilmesidir. Destekler listede belirtildiği gibidir.

Tablo 18: İşletme Geliştirme Desteği

	Destek Üst Limiti
Yurt İçi Fuar Desteği	50.000,00 TL
Yurt Dışı İş Gezisi Desteği	20.000,00 TL
Nitelikli Eleman İstihdam Desteği	50.000,00 TL
Eğitim Desteği	20.000,00 TL
Enerji Verimliliği Desteği	35.000,00 TL
Tasarım Desteği	25.000,00 TL
Sınai Mülkiyet Hakları Desteği	30.000,00 TL
Belgelendirme Desteği	30.000,00 TL
Test ve Analiz Desteği	30.000,00 TL

Kaynak, www.kosgeb.gov.tr

2.2.8. Kobi Gelişim Destek Programı

Desteğin amacı; KOBİ'lerin ekonomideki paylarını arttırıp katma değerlerini yükseltmek amacıyla hazırladıkları projelerin desteklenmesidir.

Desteğin unsurları, proje teklif çağrısı özelinde konunun özelliğine göre değişiklik arz etmektedir.

Proje süresi; 6 aydan 36 aya kadar + 6 ay daha ek süre verilebilir.

Destek Üst Limiti; Geri ödemesiz maksimum 300.000 TL, ödemeli 700.000 TL

Destek Oranı; 1.ve 2. Bölgeler için en fazla %60, diğer bölgeler için %80

Destek Giderleri; Giderler teklif çağrısında belirlenir ve tutara kurul karar verir. Yürürlükte olan çağrılar kapsamında destek oran ve unsurlar değişiklik göstermektedir.

2.2.9. İş Birliği Güç Birliği Destek Programı

Desteğin amacı; Küçük ve orta ölçekli işletmelerin birbirleriyle veya büyük işletmelerle ortak çalışma kültürünün geliştirilmesine ve karşılıklı fayda ve rekabet avantajı sağlayıcı nitelikteki işbirlikleri tesis etmelerine katkı sağlanmasıdır.

Desteklenen Proje Konuları;

İşletmelerin birbirleriyle ve/veya büyük işletmelerle;

- ✓ Kapasite, verimlilik, ürün çeşitliliği ve kalitelerini artırmaları amacıyla ortak imalat,
- ✓ Müşteri istekleri ve pazarın talebinin karşılanması amacıyla ortak tasarım, ürün ve hizmet geliştirmeleri,
- ✓ Pazar paylarını artırmaları ve marka imajı oluşturmaları amacıyla ortak pazarlama,

Beceri ve kabiliyetlerini geliştirmeleri ve değer zincirlerine katılmaları amacıyla yapılan işbirlikleri ve bunlara benzer karşılıklı fayda sağlanan, maliyet düşürücü ve rekabet avantajı sağlayıcı nitelikteki işbirliği projeleri desteklenir. İşbirliği ortaklık modelleri iki tip modele ayrılmıştır.

1.İşletici Kuruluş Modeli, Projenin kabul edilmesinden sonra proje ortakları tarafından işletici kuruluşun kurulduğu, işbirliğinin ve projeye ilişkin tüm süreçlerin işletici kuruluş tarafından yürütüldüğü ortaklık modelidir. Tablo 19 da gösterilmiştir.

Tablo 19: İş Birliği Güç Birliği Desteği / İşletici Kurucu Modeli

İşletici Kuruluşun Teknoloji Alanı	Asgari KOBİ Sayısı	Geri Ödemesiz	Geri Ödemeli	Toplam	Toplam Üst Limit
Yüksek	2	2 Milyon	3 Milyon	5 Milyon	5 Milyon
Orta Yüksek	3	2 Milyon	3 Milyon	5 Milyon	5 Milyon
Diğer	5	2 Milyon	3 Milyon	5 Milyon	5 Milyon

Kaynak; www.kosgeb.gov.tr

2.Proje Ortaklık Modeli, Proje ortaklarından her birinin, proje başvuru formunun iş-zaman planında belirtilen faaliyetlerin bir bölümünü yerine getirdikleri ortaklık modelidir.

Tablo 20: İş Birliği Güç Birliği Desteği / Proje Ortaklık Modeli

İşletici Kuruluşun Teknoloji Alanı	Asgari KOBİ Sayısı	Geri Ödemesiz	Geri Ödemeli	Toplam	Toplam Üst Limit
Yüksek	2	1 Milyon	1 Milyon	2 Milyon	10 Milyon
Orta Yüksek	3	500 Bin	500 Bin	1 Milyon	10 Milyon
Diğer	5	250 Bin	500 Bin	750 Bin	5 Milyon

Kaynak; www.kosgeb.gov.tr

Her iki model için de büyük işletme ile işbirliği yapılması durumunda asgari KOBİ sayısı birdir.

2.2.10. Uluslararası Kuluçka Merkezi ve Hızlandırıcı Destek Programı

Desteğin amacı; uluslararası pazarda yer almak, yerli üretimi arttırıp ihracata katkı sağlamak, işletmelerin hızlandırma programlarına dahil edilmesine destek vermektedir. Bu destek iki programa ayrılmıştır.

- ✓ Uluslararası Kuluçka Merkezi Kurma Programı
- ✓ Uluslararası Hızlandırıcı Programı

Uluslararası Kuluçka Merkezi Kurma Programı;

Kuruluş ve Donanım Desteği; Desteğin Üst Limiti 100.000 USD ve destek oranı %80 dir. Destek Unsurları ise şunlardır.

- ✓ İşletme Kuruluş Gideri
- ✓ Bina Tadilatı
- ✓ Altyapı
- ✓ Ofis Donanım
- ✓ Yazılım Giderleri
- ✓ Yeminli Mali Müşavirlik Ulaşım Giderleri

Operasyonel Giderler Desteği; Desteğin Üst Limiti 3.750.000 USD ve destek oranı 1 ve 2 yıl için %80, 3 ila 5 yıllar için %60 dır.

Destek Unsurları ise şunlardır.

- ✓ Kuluçka Merkezi Kirası
- ✓ İşletim Giderleri
- ✓ Tanıtıma ilişkin faaliyetler
- ✓ Eğitim, Danışmanlık, Mentörlük, İş Yönetimi, Hukuk, Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları gibi konularda alacağı hizmetler ve düzenleyeceği organizasyonlar.

Uluslararası Hızlandırıcı Programı;

Desteğin süresi 3 yıldır, 15.000 Dolar destek verilmektedir, Üst limit ise 60.000,00 Dolar'dır. Oran %80 olarak sunulmaktadır. Desteğin kapsadığı giderler şunlardır.

- ✓ Hızlandırıcı Ofis Kirası Giderleri,
- ✓ Eğitim Giderleri,
- ✓ Danışmanlık Giderleri,
- ✓ İş yönetme giderleri,
- ✓ Hukuki ve mali danışmanlık harcamaları,
- ✓ Fikri Ve Sınai Mülkiyet Hakları Giderleri,
- ✓ Ulaştırma harcamaları,
- ✓ Konaklamaya ilişkin harcamalar,
- ✓ Organizasyon harcamaları,

2.2.11. Teknopazar Teknolojik Ürün Tanıtım ve Pazarlama Destek Programı

Destek, alt yapısı teknoloji olan firmaların uluslararası pazarda rekabetini sağlamak, AR-GE ve inovasyon sonuçlarının ticarileştirilmesine olanak sağlamaktadır.

Ödemesiz olarak, Yurt dışı reklam ve dağıtım giderleri için 100.000 TL, ülke sınırları için 50.000 TL olarak desteklenmektedir. Tüm bölgelerde tamamı uygulanmaktadır.

2.2.12. Gelişen İşletmeler Pazarı KOBİ Desteği Programı

Desteğin amacı; KOBİ'lerin finansal ihtiyaçlarını karşılayabilmeye yönelik Borsa İstanbul A.Ş. gelişen işletmeler pazarında yer almasını sağlamaktır.

KOBİ'lerin paylarının Gelişen İşletmeler Pazarı'nda (GİP) işlem görmek üzere halka açılma sürecinde;

Giderlerine bütçe imkanları dahilinde geri ödemesiz olarak desteklenir.

Desteğin Üst Limiti; 500.000 TL'dir. Tüm bölgeler için geçerlidir. Unsurları şu şekilde sıralanmış ve alt tabloda gösterilmiştir.

Tablo 21: Gelişen İşletmeler Pazarı KOBİ Desteği

Destek Unsurları	Destek Ödemesi Üst Limit	Oranı
Piyasa danışmanı danışmanlık hizmeti bedeli	100.000,00 TL	75
Aracı kuruluşa ödenecek komisyon	300.000,00 TL	75
Bağımsız denetim hizmeti bedeli	80.000,00 TL	75
Hukukçu raporu masrafı	10.000,00 TL	75
SPK Kurul Kaydına alma ücreti	10.000,00 TL	100
Merkezi Kayıt Kuruluşu masrafı		

Kaynak; www.kosgeb.gov.tr

2.2.13. KOSGEB Laboratuvar Hizmetleri

Desteğin amacı; Ürün kalitesinin artırılması, yeni ürün geliştirmek amacıyla 9 ilde 11 adet laboratuvar ile KOSGEB Müdürlükleri bünyesinde hizmet vermektedir. Adana, Ankara Ostim, Ankara Sincan, Bursa, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul Anadolu Yakası, İstanbul İkitelli, İzmir Kuzey, Konya, Samsun İllerinde Faaliyet göstermektedir.

Yapılan test maliyetleri 1/2 oranında desteklenmektedir.

2.3. Türk Eximbank Destekleri

Ülkemiz 1980 yılı sonrası ithal ikameci sistemi bırakmayı hedefleyip, dışa açılmayı ve ihracatı artırma yollarını aramıştır. Bu amaçlardan biri olarak dış ticaret finansmanı kurumuna ihtiyaç duyulmuş ve 31 Mart 1987 yılında Türk Eximbank

faaliyete geçmiş 1988 yılında da fiilen uygulamaya konulmuştur. İhracat yapan firmaların ve yurt dışında faaliyet gösteren firmalar açısından kısa, orta ve uzun vadeli kredi, sigorta ve garanti programları ile desteklemek amacı ile şu şekilde politikalar amaçlamıştır.

- ✓ İhracatı geliştirmek
- ✓ Ürün çeşitliliği
- ✓ İhraç edilen ülkelere yeni ülkeler ilave edilmesi
- ✓ İhracatın geliştirilmesinde destek verilmesi,
- ✓ Yerli firmaların, yurt dışındaki yatırım ve müteahhitlik işlerinin geliştirilmesini sağlamak.

Sunmuş olduğu teşviklerden yararlanmak için bankaya gerekli tüm evraklar hazırlanarak ilgili ildeki Eximbank şubelerine ve müdürlüklerine başvuru yapılarak, tek seferlik dosyadan sonra yıllık revizeler edilerek yararlanmak mümkündür ve her ayrı kredi türü için bankanın internet sayfasında belirttiği başvuru evrakları ile başvurular yapılmaktadır, kredi kullanımında taahhüt edilen tutarlar belirtilen sürede kapatılmalıdır. Bankanın sağlamış olduğu destekler ayrıntısı ile konu edilmiştir (www.eximbank.gov.tr).

Sağladığı Teşvikler şunlardır.

1. Kısa Vadeli İhracat Kredisi
2. Orta Ve Uzun Vadeli İhracat Kredisi
3. Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kapsamındaki Krediler

Teşviklere ilişkin detaylar 3 ana başlıkta ele alınmıştır, ve alt başlıkları ile detaylandırılmıştır.

2.3.1. Kısa Vadeli İhracat Kredisi

Kısa vadeli ihracat kredisinin, orta ve uzun vadeli kredilerden ayıran özelliği vade bakımından farkıdır, 120/180/240 gün vadelerle tek ödeme şeklinde ya da 360 gün iki taksit şeklinde ödenmesidir.

2.3.1.1. Reeskont Kredisi

Mal ve döviz kazandırıcı hizmet ihracatında bulunan firmalar için uygun maliyetli finansman sağlanması amacıyla, T.C Merkez Bankası ile işbirliği içerisinde, bankaya tanınan 17 milyar ABD Doları limit çerçevesinde kullanılan TL/Döviz Kredisi programıdır. Kredi detayları aşağıda belirtilen şekildedir.

- ✓ İşlem limiti KOBİ'ler de 50.000 Dolar, diğer tüm firmalar için 100.000 Dolar'dır.
- ✓ Vadesi 360 güne kadardır.
- ✓ Kredi EUR/USD/GBP/JPY cinsinden kullanılabilir.
- ✓ Kredi tek taksit şeklinde ödenir ve vadeye göre oranları ayrıdır.

2.3.1.2. KOBİ İhracat Hazırlık Kredisi

İhracat yapan KOBİ'ler ve ihracata yönelik mal üreten imalatçı KOBİ'lere yönelik kullanılan İhracata Hazırlık Kredisidir. Kredi detayları şu şekildedir.

- ✓ Kredi limiti bulunmamaktadır,
- ✓ Kredilere uygulanacak faiz/kâr payı oranları; kredi vadesi, kredi tutarı ve para birimine göre belirlenmektedir.
- ✓ Vade en fazla 360 gündür
- ✓ Kredi EUR/USD/GBP/JPY cinsinden kullanılabilir.

2.3.1.3. İhracata Hazırlık Kredisi

İhracatçıları ve buna yönelik mal üreten imalatçılar bu kredi ile rekabet güçlerini finansman sağlayarak artırıyor. İhracata hazırlık aşamasındaki finansman ihtiyaçlarını karşılıyor. Bu kredi 10.08.2017 tarihinden itibaren TL bazında Sevk Öncesi İhracat Kredisi ve İhracata Hazırlık Kredisi sadece KOBİ'lere uygulanmaktadır.

Kredi detayları KOBİ İhracat Hazırlık kredisi ile aynı özelliklere sahiptir.

2.3.1.4. Sevk Sonrası Reeskont Kredisi

İhracatçı, imalatçı ihracatçı, ihracata yönelik mal üreten imalatçıların sevk sonrası ihracatın finansmanı amacıyla vadeli satışlarından doğan ihracat alacaklarına ilişkin yabancı para üzerinden düzenlenen senet ve belgeler karşılığında Türk menşeli

malların serbest dövizle, kesin olarak ihracından sonra ihracat alacaklarını iskonto ederek, sevk sonrası dönemde finansman ihtiyacını karşılamak amaçlı düzenlenmiş kredi türüdür. Kredi detayları aşağıda belirtilen şekildedir.

- ✓ İşlem bazında alt limiti 1.000 Dolardır.
- ✓ 360 güne kadar olan ihracat alacaklarını iskonto ediyor, sevk sonrası dönem için finansman sağlamaktadır.
- ✓ Temlik alınması suretiyle iskonto edilmektedir.
- ✓ Vadeli satış yapan ihracatçı firmalar, alacaklarına uygun maliyet ile iskonto etmek isteyen ve teminat vermekte zorluk yaşayan ihracatçı, imalatçı-ihracatçı ve ihracata yönelik mal üreten imalatçı firmalar için uygundur,
- ✓ Bu programdan yararlanmak için Eximbank ve TCMB tarafından sicil sorunu yaşamamak, icra ve takip haczi bulunmaması, çek yasağının ve konkordato gibi taleplerinin olmaması gerekmektedir.
- ✓ İki farklı çeşidi vardır; Türk Eximbank Kısa Vadeli İhracat Kredi Sigortası (KVİKS) kapsamında yürütülen işlemler için kredilendirme oranı %85'dir. Yurt içi banka garantileri ve Faktoring Şirketleri aracılığı ile gerçekleştirilen Sevk Sonrası Reeskont Kredisi İşlemleri için kredilendirme oranı %100'dür.
- ✓ Kredinin maliyeti; tek seferlik ödenen poliçe tanzim ücreti ve ihracat yapılan ülkenin risk durumuna göre ödenen sigorta primi toplamıdır.

2.3.1.5. Dış Ticaret Şirketleri İhracat Kredisi

İhracata ilişkin finansman ihtiyaçlarının karşılanması amaçlanmaktadır. Krediyeye ait detaylar ihracat kredilerinde olduğu gibidir.

2.3.1.6. Sevk Öncesi İhracat Kredisi

Bu kapsamda;

- ✓ Dış Ticaret Sermaye Şirketleri, Sektörel Dış Ticaret Şirketleri hariç, ihracatçıya ve ihracatçıya yönelik üretim yapan firmalar
  - ✓ Serbest Bölgelerde üretim ve alım satım ruhsatına sahip firmalar
  - Ülke sınırları içerisinde bulunan, Döviz Kazandırıcı Hizmetlere ilişkin faaliyetlerin harç ve resmi giderlerin ihraç taahhüdü karşılığında,
  - Turizm ve seyahat firmaları

- Tur acenteleri
- Uluslararası taşıma yapan tüm firmalar
- Yurt dışına yönelik faaliyetlerde bulunan tüm sigorta firmaları
- Yurt dışına yönelik olarak yazılım, mühendislik ve müteahhitlik yapan, döviz kazandırıcı faaliyetleri için
- Döviz tahsilat şartıyla yurt dışında yerleşik firmalar adına garanti kapsamındaki bakım onarım işleri için
- Adresi ülkede bulunan ajanslarca ülke dışındaki yayın ve haberleri.

Yukarıdaki sayılan işlemlerin finanse edilmesinde aracı bankalara verilen krediler için verilen destektir.

- ✓ İşlem bazında alt limit bulunmak maktadır.
- ✓ En fazla 360 gündür.
- ✓ Kredilere uygulanan faiz ve kâr payı oranı, vadesi ve tutarına göre belirlenir.
- ✓ Aracı bankalar, faiz ve kâr payı oranları üzerine TL kredilerde en az yıllık 1, döviz endeksli krediler için azami yıllık 0,5 puan aracılık komisyon dahil edebilirler.

2.3.2. Orta ve Uzun Vadeli İhracat Kredisi

Orta ve uzun vadeli olarak verilen kredileri kapsar, 6 ayda bir ödemeli olarak en fazla 5 yıla kadar verilen kredilerdir.

2.3.2.1. İhracata Yönelik Yatırım Kredisi

İhracata Yönelik Yatırım Kredisi programımız kapsamında, kalıcılığı veya uzun süreli kullanım özelliği dolayısıyla orta veya uzun vadeli finansman gerektiren makine, teçhizat ve parçaları için yapılan giderleri KDV hariç olarak finanse eder.

Yapılan giderlerin, kredi başvuru tarihinden itibaren en az 180 gün öncesine kadar gerçekleşmiş olmalıdır.

- ✓ Bu sistemde de bir Eximbank kredileri gibi alt limit bulunmamaktadır,
- ✓ Kredinin vadesi azami 5 yıldır,
- ✓ Yine faiz oranları kredinin vadesine ve kullanılan para birimine göre değişiklik göstermektedir.
- ✓ İkinci el makineler için kredi kullandırım uygulanmaz

✓ Talebin değerlendirmeye alınabilmesi için Yatırım Teşvik Belgesi düzenleme tarihinin kredi kullandırım tarihinden önce olması ve süresinin dolmamış olması gerekmektedir

2.3.2.2. İhracata Yönelik İşletme Sermayesi Kredisi

Bu kredi kapsamında kredi başvuru tarihinden itibaren en az 180 gün öncesine kadar olan sürede gerçekleştirilen hammadde, ara ürün, nihai mal ve ürün ayıca, ilk dönem için personel gideri, elektrik, su ve doğalgaz gibi çalışma sermayesi gerektiren giderler için finanse edilir. Krediye ait detaylı bilgiler şu şekildedir.

- ✓ İşlem alt limiti bulunmamaktadır,
- ✓ Kredi vadesi yalnızca 6 ayda bir ödemeli, 3 yıl olarak belirlenmiştir.
- ✓ Sektörler dikkate alınarak, giderlerin yarıdan fazlası elektrik, su vs. giderlerden oluşuyorsa Eximbank inceleme yaparak süreyi en az 3 aylık kısmını finanse edebilir.
- ✓ Diğer tüm kredilerde olduğu gibi FOB ihracat tutarından taahhütler düşülmektedir.

2.3.2.3. Marka Kredisi

Ülke sınırları içerisinde bulunan imalatçıların ve tüm ihracatçıların yurt dışında yerleşik marka alımlarını finanse etmektedir.

Marka Kredisi programı ile yurt dışında yerleşik marka ve işyeri satın alınması veya Türk malı/markası imajının geliştirilmesi ile moda yaratma veya Türk markasının geliştirilmesine yönelik yurt dışına açılma ve yerleşme faaliyetlerini yürütülmesi için kredi başvuru tarihinden azami bir yıl öncesine kadar yapılan harcamaların harcama belgeleri karşılığında, yapılacak harcamaların ise harcama taahhüdü karşılığında finansmanı sağlanmaktadır.

Diğer kredilerden farklı olarak, faiz oranı banka tarafından kredi bazında ayrıca değerlenmektedir.

2.3.2.4. Avrupa Yatırım Bankası Kredisi

Türkiye’de yerleşik KOBİ’lerin ihracatına yönelik olarak ülke içinde gerçekleştirecekleri yatırım projeleri ile çalışma sermayesi ihtiyaçları için harcama belgelerine dayalı finansman sağlayan kredi türüdür.

Banka ile Avrupa Yatırım Bankası (AYB) arasında imzalanan Kredi Anlaşması çerçevesinde; birçok sektörde faaliyet gösteren KOBİ’lerin ihracatına ve hizmetlerine ilişkin ülkemizde gerçekleştirecekleri yatırım projeleri ile çalışma sermayesi ihtiyaçlarını finanse etmektedir.

AYB Kredi programı kapsamında finansman sağlayacak krediler için AYB satın alma kılavuzuna uygun olmalıdır.

Menkul ve gayrimenkul alımları finansal amaçlı işlemler bu kredi kapsamında finansmanı sağlanmaktadır.

Farklı olarak kredi vadesi ve maliyet faiz hesabı banka tarafından kredi bazında değerlendirilmektedir. İhracat taahhütleri tüm vadeli kredilerde olduğu gibi vadesine eşdeğer süre ile kapatılmaktadır.

2.3.2.5. Gemi İnşa ve İhracat Finansman Programı

Gemi inşaat firmalarının kullandığı yine faiz oranlarının krediye göre değişiklik gösterdiği banka tarafından ayarlandığı kredi türüdür.

Gemi yapımı ve ihracatı kapsamında finansman ihtiyaçlarını karşılıyor, rekabet etmelerini sağlıyor, yabancı müşterileri ve kreditor kuruluşlar nezdindeki kredibilitelerini arttırmayı amaçlıyor.

Kullanılan krediye ilişkin alıcı firma ile imzalanan kontrat kapsamında, gemi yapımı ve ihracatında yapılan harcamaları proje bazında finanse edilmektedir.

2.3.2.6. Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi

Yerli firmaların yerli ürünlerinin pazarlanması amacıyla ya da birden çok firmanın bir araya gelerek yaptıkları yatırım harcamalarının finanse edilmesidir.

Yurt Dışı Mağazalar Kredisi yatırım dönemine ilişkin gider belgeleri karşılığında kullanılabilir. Bu tür giderlerin düzenlenmiş fatura ve dekontlarına ilişkin belgeler ile Eximbank'a sunulması şartıyla, Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi, Türkiye'de yerleşik firmalara, bu kredi için Vergi Resim Harç İstisna Belgesinin kapatılması taahhüdü karşılığında kullanılabilir.

Yatırımın özenle Eximbank tarafından uygun olup olmadığı değerlendirilmektedir. Kredi vadesi 5 yıldır ve oranları banka tarafından değerlendirilmektedir.

2.3.2.7. Özellikli İhracat Kredisi

Eximbank'ın diğer kredi türlerinde kredi kullanamayan firmalar için verilen bir kredi türüdür. Tüm kredi özellikleri banka tarafından projeye göre değerlendirilip belirlenmektedir.

2.3.3. Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kapsamındaki Krediler

Bu grupta yer alan krediler işletmeye dolayısıyla ülkemize döviz kazandıracak nitelikteki turizm, müteahhitlik, nakliye, hizmet ve fuar faaliyetlerine sağlanacak krediler yer almaktadır.

2.3.3.1. Turizm Kredisi

TÜRSAB üyesi A grubu işletme belgesi sahibi seyahat acentelerine ve Türkiye'de yerleşik yurt dışına yolcu taşıyan firmalara finansman sağlayan kredi türüdür.

BKK ile ihracatçı sayılan Bakanlıktan belgeli, asıl amacı konaklama hizmeti vermek olan turizm işletmelerine yönelik getirmeyi taahhüt ettikleri turizm harcamalarına ilişkin bedeller için kullanılır. İşlem alt limiti olmayıp, kredi oranları vade ve para birimine göre değişiklik göstermektedir.

2.3.3.2. Uluslararası Nakliyat Pazarlama Kredisi

Türkiye'de yerleşik Türk firmalarının getirmeyi taahhüt ettikleri döviz teminatı karşılığı faydalandıkları kredi türüdür. Yurt dışına yerli ürün çıkarılması, Yurtdışından ülkeye ticari mal sokulması, uluslararası mal taşımacılığı yapılması "Taşımacılık

Hizmeti” olarak ifade edilmektedir. Kredi limiti bulunmamakta ve maksimum 360 gün vade ile tutar ve para cinsine göre kredi belirlenmektedir.

2.3.3.3. Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kredisi

Ülke içinde faaliyet gösteren firmaların ülke dışındaki faaliyetler için sağladıkları hizmetlere ilişkin verilen kredi türüdür. Para birimine göre vadesine göre faiz oranı hesaplanmaktadır, en fazla 360 gündür.

2.3.3.4. Yurt Dışı Fuar Katılım Kredisi

Yurt Dışı Fuar Katılım Kredisi, Ülkedeki kurum ve kuruluşlar ile bilanço esasına göre defter tutan işletmelere yönelik olup, işletmenin

- ✓ Yurt dışı fuar organizasyonu gerçekleştirilmesi,
- ✓ Fuara katılımcı olarak gitmesi veya
- ✓ Bireysel katılım sağlaması gerekmektedir.

Bu kapsamdaki işletmelerin çalışan ya da yöneticilerine sağlanan kredinin faiz oranı yabancı para birimine ve vadesine göre hesaplanmaktadır ve en fazla 360 gün vadeli.

2.3.3.5. Yurt Dışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredisi

Uluslararası düzeyde yaşanan finansal çıkmazın Türk firmalar üzerindeki baskının azaltılması ve bu sektörde çalışan firmaların mevcut şantiyelerinin işler durumda olmasını sağlayarak yatırımlarını devam ettirebilmek ve korumak amacıyla sağlanan finansmandır.

Bu kredinin faiz oranları, kredinin vadesine ve kredi kullanılan döviz cinsine göre belirlenmektedir. İlgili oranlar faiz ve kâr payı tutarına göre hesaplanmaktadır. USD ve EUR cinsine göre kullanılmaktadır.

Teminat Mektubu Programı

Bu firmaların yurt dışı pazarında, uluslararası firmalar ile birlikte katıldıkları ihalelere teminat olarak verilen mektuplardır. Bu mektuplar Türk yatırımcıların uluslararası pazarda rekabet gücünü arttırmasına yardımcı olur.

- ✓ Başvuru aşamasında geçici teminat mektubu,
- ✓ İhalenin kazanılması halinde kesin teminat mektubu
- ✓ İşin yürütülmesinin sağlanması amacıyla avans niteliğinde de verilebilmektedir.

Muhatap firmaya verilecek teminat mektubu için Eximbank tarafından yıllık %0,5 komisyon karşılığında verilmektedir. 3 aylık dönemler halinde peşin olarak banka aracılığıyla ödemesi yapılır. Teminat mektubunun şartları Eximbank tarafından belirlenmektedir, ihale şartlarına göre Türk bankaları tarafından Eximbank'a verilen ve taahhüt limitini aşmayacak şekilde düzenlenmelidir.

2.4. Kredi Garanti Fonu (KGF) Destekleri

KGF'nin amacı; KOBİ'lerin ve KOBİ dışı işletmelerin kredi teminatı sorunlarının çözümüne yönelik olarak kullanacakları krediler için kefalet sağlamaktır.

Türkiye'nin her bölgesinde KOBİ'ler ile KOBİ dışında kalan işletmeler, Devlet destekli KGF kefaletinden yararlanabilmektedir. KGF, işletmelerin ihtiyacına dönük nakdi veya gayrinakdi krediler için kefalet vermektedir. 14 Temmuz 1993 tarihli resmi gazete yayınlanması ile ilk adımları atılmıştır, merkez dışında 40 şubesi ile faaliyetini sürdürmektedir. KGF'nin kontrol etmiş olduğu 2 önemli husus mevcut olup, başvuru yapan firmaların SGK ve Vergi Dairesine ilgili firmaların borcunun olup olmadığı hususudur. 3 başlık altında kefalet vermektedir (www.kgf.gov.tr). Bunlar;

- ✓ KGF'nin Özkaynakları
- ✓ Hazine Müsteşarlığı Fonu
- ✓ Yurt Dışı Fon Destekleri

KGF'nin Özkaynakları; Ticari hayat içerisinde yer alan bütün KOBİ'ler ile esnaf, zanaatkarlar serbest meslek mensupları, kooperatifler, çiftçiler ve KGF'nin ana sözleşmesinde yer alan nitelikleri taşıyan bütün sermaye şirketlerine, bankalar aracılığı ile kullanılacak kredilere KGF'nin kendi yapacağı skora neticesinde kefalet verebilmektedir. KGF'nin özkaynak kefaleti ile kredi kullanılabileceği kurumlar, protokol imzalayan ve 5411sayılı yasanın ilgili 3. maddesinde ifade edilen Kuruma hissedar olan bankalar ve bankaların hakim ortak olduğu finansal kiralama ve

finansman şirketlerinin tamamı kapsam içerisindedir. Kefaletin vadesi azami 60 ay, minimum 6 ay olmakla birlikte ödemesiz süre maksimum 1 yıldır. Yatırım kredilerinde ise azami vade 84 ay, asgari vade 6 ay ve ödemesiz süre maksimum 2 yıldır. Kefaletten en son yararlanma süresi KGF tahsisinin yapıldığı tarihten itibaren en geç 1 yıldır. 318.281.750 TL'ye kadar kefalet verilmektedir. Maksimum kefalet oranı %80'dir.

Hazine Müsteşarlığı Fonu; 2008 yılında yaşanan global ekonomik krizin KOBİ'ler üzerindeki olumsuz etkisinin bertaraf edilebilmesi için 2009/15197 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'yla T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından KGF'ye sağlanan 1 Milyar TL'lik kaynak, yararlanıcıların finansmana erişiminde büyük katkı sağlamaktadır. 2017/9969 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değişen 31.10.2016 tarih ve 2016/9538 sayılı "Kredi Garanti Kurumlarına Sağlanan Hazine Desteğine İlişkin Karar" ile Hazine tarafından taahhüt edilen kaynak 25 milyar TL'ye çıkmıştır. İşletme kredilerinde ödemesiz dönem 1 yıl, minimum vade 6 ay ve azami vade 5 yıldır. Yatırım kredilerinde ise ödemesiz dönem asgari 3 yıl olmakla birlikte maksimum vade yıldır, KOBİ'lere sağlanan azami kefalet oranı %90, KOBİ dışında kalan ticari firmalar lehine %85 ve ihracatçı hem KOBİ hem de ticari müşteriler için azami kefalet oranı %100 olarak belirlenmiştir. Kefalet sağlanan firmalardan %0,03 oranında komisyon tahsilatı sağlanmaktadır.

Yurt Dışı Fon Destekleri; AB ile Türkiye arasındaki mali işbirliği çerçevesinde KOBİ kredilerinden düşük pay alan ve kişi başı milli geliri Türkiye ortalamasının %75'inin altında kalan, daha az gelişmiş 43 ilde vereceği kefaletler için 4,5 milyon EUR tutarlı kontrgaranti sağlanmıştır. Bu kontrgarantiye istinaden 2011 yılında başlayan projede 2014 yılında Portföy Garantisi Sistemi (PGS) uygulamaya alınarak 9 banka ile PGS protokolü yapılmış ve 9 ay gibi çok kısa bir zaman diliminde proje hedeflerine ulaşılmıştır. PGS sistemi ile gelen başarılı uygulamanın ardından 2015 yılında program süresinin uzatılmasına karar verilmiş ve 9 milyon EUR tutarlı ilave bir kontrgaranti desteği sağlanmıştır. KGF ve AYF arasında 27 Ocak 2010 tarihinde imzalanan "Avrupa Birliği Rekabet Edebilirlik ve Yenilikçilik Programı" çerçevesinde "Her Köye Bir KOBİ" isimli proje başlatılmıştır. Projenin amacı; KOBİ'leri geliştirmek, yeni yatırımları desteklemek, kırsal kesimde girişimciliği ve istihdamı artırmaktır. KOBİ'lerin KGF'ye ortak olan bankalardan talep edecekleri krediler için, Proje kapsamında AYF'den sağlanan kontrgarantiye istinaden, KGF ve AYF arasında

%50 eş garanti ile kefalet imkânı doğmuş olup, hedeflenen 112,5 milyon EUR tutarındaki kredi hacmine ulaşarak Proje 26 Ocak 2013 tarihinde başarıyla tamamlanmıştır.

KOSGEB Destek Programları kapsamındaki geri ödemeli desteklere teminat yetersizliği nedeniyle erişmekte zorlanan KOBİ'lerin sorunlarını çözmek amacıyla KOSGEB ile KGF arasında 2014 yılında Doğrudan Kefaleti Protokolü imzalanmıştır. KGF ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB, TÜBİTAK, EXİMBANK ve TTGV arasında doğrudan kefalet protokolleri mevcuttur.

Kredi Garanti Fonu kapsamındaki destekler şunlardır;

1. KOSGEB Geri Ödemeli Destekleri
2. TUBİTAK Transfer Ödemeleri
3. EXİMBANK Kredileri
4. Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) Kobi Destekleri
5. Banka Kredileri
6. Bilim Sanayi Ve Teknoloji Bakanlığı Destekleri

Söz konusu desteklere ilişkin detaylar aşağıda belirtilmiştir.

2.4.1. KOSGEB Geri Ödemeli Destekleri

Doğrudan kefalet sağlayan bu desteğin özellikleri aşağıda listelenmiştir.

- ✓ Kefaletten yararlanma süresi tahsis tarihinden itibaren 6 aydır.
- ✓ Kefaletler öz kaynaktan karşılanmaktadır.
- ✓ Destek kefalet mektubu iade edilinceye kadar %0,75 oranında komisyon tahsil eder.
- ✓ İşletme bir seferlik olarak KGF ye 500 TL başvuru ücreti öder.

2.4.2. TUBİTAK Transfer Ödemeleri

Ülke sınırları içinde katma değer yaratan firmaların AR-GE faaliyetlerine ilişkin, yenilik içeren, sanayide sektöründe uygulanabilir ve ekonomik değeri olan projelere sahip KOBİ'lerin KGF'nin %100 kefaleti ile TÜBİTAK tarafından yapılan transfer ödemelerinin teminatı şeklinde desteklenir. Desteğin özellikleri,

✓ Kefalet vadesi TÜBİTAK ile firma arasında TÜBİTAK'ın öngördüğü sürenin ilavesi ile belirlenir.

✓ Kaynak öz kaynaktan karşılanır.

✓ Toplam limit 1.250.000 TL tutarındadır.

✓ Başvurunun işleme alınması için bir defalık 250 TL ödenir ve 6 ayda bir %0,75 oranında komisyon ödenir.

2.4.3. EXIMBANK Kredileri

Bu kefalet için Eximbank'a tamamı kadar teminat verilir. Desteğin özellikleri,

✓ Kefalet kredi vadesi Eximbank tarafından belirlenir.

✓ Kefalet kaynağı, öz kaynak tan karşılanmaktadır.

✓ Kefalet limiti 3.000.000,00 TL veya karşılığı yabancı paradır.

✓ Firmanın ihracatçı veya döviz kazandırıcı firma olması başvuru için en önemli esastır.

2.4.4. Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) KOBİ Destekleri

KOBİ'lerce oluşturulan, ticari değeri olan teknolojik ürünler için rekabetin artırılmasına, maliyetlerin azaltılmasına, enerji yoğun sektörlerde rekabet gücünün korunmasına yönelik ve benzeri projelere, bu kurum tarafından verilen finansman desteklerine teminat sağlamak amaçlanmaktadır. Desteğin özellikleri,

✓ Bu süreçte destek vadesi esas alınır.

✓ Firma başına toplam kefalet sınırı: 1.000.000 TL veya karşılığı döviz. Farklı projelerin olması halinde kefalet limiti 1.500.000 TL veya karşılığı döviz tutarıdır. Bu limitlerde mevcut risklerde dikkate alınır.

✓ Başvuru tutarı: işlem başına 500 TL' dir. Kefalet Tahsis Ücreti: 250 TL. den az olmamak şartıyla %0,05 oranında bir seferlik olarak ödenir. Döviz cinsinden olan işlemler için merkez bankası kuru esas alınır. Mektup komisyonu iade edilene kadar riske göre hesaplanıp ödenir. Ödeme sonrası kalan tutardan hesaplama yapılarak komisyon hesaplanır.

2.4.5. Banka Kredileri

Bu destek 3 ayrı kaynaktan kefaletlendirme şekilde değerlendirilmektedir, Öz kaynak, Hazine Fonu ve Yurt Dışı Fon destekleri şeklinde sıralanmaktadır.

KGF Öz kaynakları ile desteklenen kefaletler için;

Finansal ve ticari faaliyette bulunan KOBİ'ler ile bu sınıfa girebilen küçük girişimciler için Ana Sözleşme de belirlenen vasıfları taşıyan firmalar, kredi sağlayan kurum tarafından kullanılan kredilere KGF A.Ş. kendi bünyesinde yapacağı kredi değerliliği tespiti sonrasında kefalet sağlamaktadır.

✓ Kurum ile protokol imzalayan ve Kuruma ortak olan Bankalar ile yetkilendirilen finansal kiralama ve finansman şirketlerine verilen kefalet türüdür.

✓ İşletme kredilerinde vade en az 6 ay, en fazla 5 yıldır, ödemesiz dönem en fazla 1 yıldır. Yatırım kredilerinde ise vade en az 6 ay, en fazla 7 yıldır, ödemesiz dönem en fazla 2 yıldır. Kefaletin süresi KGF'nin kefalet tahsis tarihinden itibaren 1 yıldır.

✓ Her bir grup için kefalet limiti 3.000.000 TL dir.

✓ Oranı %80 dir.

✓ Başvuru bankalar aracılığı ile yapılmaktadır.

✓ İlk yıl için %2 oranında komisyon ödenir. Taahhüt hizmetlerine yönelik geçici ve kesin teminat mektuplarında kefalet tutarı üzerinden %1 oranında tahsil edilir.

Hazine Fonu ile desteklenen kefaletler için;

KGF, Bankaların talep ettiği tür ve nitelikte teminatı olmadığı için finansmana erişemeyen, KOBİ ve KOBİ dışı işletmelerin kullanacakları kredilere kefalet sağlamaktadır. Kefalet limiti ve ayrıcalıklı özelliğine göre kefalet oran ve tutarı değişiklik göstermektedir. Kefalet detaylarını şu şekilde sıralayabiliriz.

✓ Kuruma ortak olan bankalar ya da finansal kiralama şirketleri

✓ İşletme kredilerinde vade en az 5 yıl olup, anapara ödemesiz dönem en fazla 1 yıldır. Yatırım kredilerinde ise vade en az 10 yıl olup, anapara ödemesiz dönem azami 3 yıldır. Yılda bir kez faiz hesaplanarak tahsil edilir.

✓ KOBİ'ler için işletme başına en fazla kefalet limiti 12.000.000 TL. KOBİ dışı işletmeler için işletme başına en fazla 200.000.000 TL. Kefalet tutarı için alt sınır

bulunmamaktadır. KOBİ'nin birden fazla bankadan KGF kefaletiyle kredi kullanması mümkün olup KGF kefaleti ile kullandırılan kredilerin tamamı kefalet limiti hesaplamalarında dikkate alınmaktadır.

✓ Kefalet oranı KOBİ'ler için %90, KOBİ dışında işletmeler için %85, İhracatı ve döviz kazandırıcı faaliyeti olan KOBİ ve KOBİ dışı işletmelerin Eximbank veya Banka kaynaklı TL/YP kredileri için tamamı kadar desteklenir.

✓ Her kefalet mektubu için bir seferlik olarak %0,03 oranında peşin olarak komisyon tahsil eder.

2.4.6. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Destekleri

Teknoloji alanında ortaya çıkan yeni ürünleri ticarileştirmek ve ekonomiye katkı sağlamak, yurt dışında pazar oluşturmak amacı ile KOBİ'lere geri ödemesiz, ön ödemelerin ise KGF kefaleti ile teminatlandırılması amaçlanır. Kefalet kaynağı, Öz kaynak tan karşılanmaktadır.

2.5. Türkiye İş Kurumu'nun (İŞKUR) Verdiği Destekler

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce 25 Haziran 2003 tarihinde kabul edilen ve 05 Temmuz 2003 tarih ve 25159 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile istihdamın korunup geliştirilmesi, işsizliğin önlenmesi ve işsizlik sigortasının yürütülmesi amaçlanarak kurulmuştur (www.iskur.gov.tr).

Kurumun verdiği temel destekler şunlardır:

1. İlave istihdam desteği,
2. Bir Senden Bir Benden İstihdam Teşviki,
3. Kadın, Genç ve Mesleki Yeterlilik Belgesi Olanların Teşviki,
4. İşbaşı Eğitim Programı Teşviki,
5. İşsizlik Ödeneği Alanlara Yönelik Teşvik,
6. Engelli İstihdam Desteği,
7. Asgari Ücret Desteği.

2.5.1. İlave istihdam Teşviki

Devlet işletmelere çalışan ve işverenin gerekli koşulları sağlamış olması halinde ilave istihdam desteği de sağlamaktadır. Bu kapsamda aranan şartlar şöyledir:

Sigortalı açısından aranılan şartlar:

- ✓ İşe alındıkları aydan önceki üç ayda 10 günden fazla 5510/4-a,b,c kapsamında sigortasının olmaması,
- ✓ İŞKUR'a kayıtlı işsiz olması,
- ✓ 01 Ocak 2018 ila 31 Aralık 2020 tarihleri arasında özel sektör işverenlerince istihdam edilmeleri, gerekmektedir.

Firmalar açısından aranılan şartlar:

- ✓ Özel sektör işverenine ait olması,
- ✓ İlave personelin işe alındığı tarihten önce, firmanın aylık bildirgelerinin ortalamasının üzerinde olması
- ✓ Bildirgenin yasal süresinde verilmiş olması,
- ✓ SGK borcunun yasal süresinde verilmiş olması,
- ✓ Kuruma ilişkin hiçbir cezai işlemin bulunmaması.

2020 sonuna kadar, destek süresi 2018 yılı ile 2020 tarihleri arasında istihdam edilen her çalışan için 12 aydır. Ancak, aranan genel şartlar erkek çalışanlar için 18-25 yaş arası, 18 yaşını doldurmuş bayan veya kayıtlı engelli olması durumunda 18 ay süre ile desteklenir.

2.5.2. Bir Senden Bir Benden İstihdam Teşviki

Bu teşvikten işletmenin faydalanabilmesi için hem çalışan hem de işletme birtakım şartları sağlamış olmalıdır. Bu şartlar aşağıda sıralanmıştır:

Sigortalı (çalışan) yönünden aranılan şartlar:

- ✓ 18 yaşından büyük 25 yaşından küçük olmaları,
- ✓ 2018 yılı içinde işe başlamış olunmalı,
- ✓ Son 3 ayda 10 günden az sigortalı olması,
- ✓ İş kurumuna kayıtlı işsiz olması,
- ✓ İşe giriş tarihi itibarıyla işverenle akrabalık bağı yakın dereceden olmamalıdır.

Firma (İşveren) yönünden aranılan şartlar; İmalat sektörü için işverenin ustalık belgesinin olması,

- ✓ Çalışanın işe alındığında ortalama istihdamın üzerinde olması
- ✓ Bildirgenin yasal süresinde verilmiş olması

- ✓ Prim borcunun yasal sürede ödenmiş olması,
- ✓ İdari para cezası, gecikme gibi durumlarının olmaması,

Aynı işyeri için en fazla 2 kişinin istihdam edilmesinde kullanılabilir.

Birinci derece kan bağı, hısımlık ya da eşi olmamalıdır.

2.5.3. Kadın, Genç ve Mesleki Yeterlilik Belgesi Olanların Teşviki

2020 yılının sonuna kadar işverenlerin, istihdam ettiği çalışanların prime esas kazanç üst sınırı tutarında işveren payı fondan karşılanır.

✓ İstihdam edilen çalışanın son 6 ay da ortalama üzerinde alınması, ve çalışanın 6 aydır işsiz olması durumunda,

- ✓ 18 yaşını doldurmuş kadın çalışan, istihdam eden işverenlere 24-54 ay,
- ✓ 18-29 yaş arası erkekler için 12-54 ay
- ✓ 29 yaş ve üzeri erkek istihdamına ilişkin olarak 6-30 ay,

✓ Çalışmakta iken; Mart 2011 den sonra mesleki yeterlik belgesine sahip, bu eğitimi tamamlayanları istihdam eden işverenlere 12 ay, süreyle destek sağlanmaktadır. Kişinin İŞKUR'a kayıtlı olması halinde destek süresine 6 ay daha ek süre verilmesi sağlanmıştır. Söz konusu süreler Tablo 22'de gösterilmiştir.

İşverenlerin tüm yükümlülüklerini yerine getirmiş olması zorunludur.

Tablo 22: 6111 Sayılı Kanun'a Göre Sigorta Prim Teşvikinden Yararlanma Süreleri

CİNSİYET	ÇALIŞMA DURUMU	YAŞ GRUBU	MESLEKİ YETERLİLİK BELGESİ	MESLEKİ VE TEKNİK OKUL VEYA İŞKUR KURSU	İŞKUR'A KAYITLI İŞSİZ	TEŞVİK SÜRESİ (AY)
KADIN	Çalışmayan	18+	X	X	X	24
			X	X	✓	30
			X	✓	X	36
			X	✓	✓	42
			✓	X	X	48
			✓	X	✓	54
	Çalışan	Tümü	✓	X	X	12
			X	✓	X	12
ERKEK	Çalışmayan	18-29	X	X	X	24
			X	X	✓	30
			X	✓	X	36
			X	✓	✓	42
			✓	X	X	48
			✓	X	✓	54
		29+	✓	X	X	24
			✓	X	✓	30
			X	✓	X	24
			X	✓	✓	30
			X	X	✓	6
			X	X	✓	6
	Çalışan	Tümü	✓	X	X	12
			X	✓	X	12

Kaynak; www.iskur.gov.tr

2.5.4. İşbaşı Eğitim Programı Teşviki

Bu teşvik kapsamında, 2018 yılı sonuna kadar başlayacak olan İşbaşı Eğitim Programlarını tamamlayan 18-29 yaş arası kişilerin,

- ✓ Eğitimin bitmesinden itibaren 3 ay içinde,
- ✓ İstihdam tarihinden sonra, bir önceki yılın ortalama çalışanların üzerinde olması halinde,
- ✓ İmalat sanayi sektörü için 3,5 yıl, farklı sektörlerde ise 2,5 yıl süre ile kişilerin asgari ücret tutarına ait SGK primlerinin işveren hissesi fonan karşılanmaktadır.

2.5.5. İşsizlik Ödeneği Alanlara Yönelik Teşvik

Bu ödenekten faydalananların, işe alım tarihten önceki son 6 ay içinde, bildirgenin ortalama sigortalı sayısına, artı olarak işe alınması durumunda, kişinin kalan işsizlik ödemesi tutarına ilişkin, sosyal güvenlik priminin %1'lik kısmını aşan tutarı fondan karşılanır.

Firma tarafından; hizmet bildirgesinin ve prim borcunun yasal süre içinde ödenmiş olması gerekir. Çalışan ikinci kez girdiği işyerinde bu destekten yararlanamaz.

2.5.6. Engelli İstihdam Teşviki

Özel sektör 50 ve daha üzeri personel istihdam ettiği sürece çalışan sayısının %3 oranında engelli personel çalıştırma zorunluluğundadır. Bu oranın üzerinde çalıştırdığı her engelli personel için asgari ücret düzeyinde sigorta işveren payının tamamı kurum tarafından karşılanır. “Kaynak, www.iskur.gov.tr”

2.5.7. Asgari Ücret Desteği

2018 yılının ilk 9 ayında bu destek öngörülmüş ve sonrasında uygulanmaya devam edilmiştir. Destekten faydalanacak işletme ve işletmenin çalışanlarında aranan özellikler şunlardır:

Firmalar Yönünden Aranan Şartlar;

Tüm özel sektörü kapsar.

Çalışanlar Yönünden Aranan Şartlar

✓ 4-a bendindeki tüm sigortalıları kapsar.

✓ Desteğin tutarı; 2018 yılından önce açılan firmalar için asgari ücret alanlar için günlük kazançları oranında, 2018 yılı içinde açılan firmalar için tüm çalışanı kapsayan teşvik türüdür. Günlük kazanç sınırı 2018 yılı için 120 TL, günlük destek tutarı 3,33 TL. Toplu iş sözleşmelerinde ise günlük kazanç tutarı 180 TL dir.

2.6. Sosyal Güvenlik Kurumu Tarafından Sağlanan Sigorta Prim Teşvikleri

1936 yılında ilk defa uygulamaya konulan bu sistemin amacı, geliri veya kazancı kesintiye uğramış kişilerin, kimsenin yardımına muhtaç kalmadan geçinme ve ihtiyaçlarını karşılamaktır. Bu amacı güden bir sistemin çatı kuruluşu olan Sosyal

Güvenlik Kurumu 16 Mayıs 2006 yılında BAĞKUR ve Emekli Sandığı'nın birleşmesiyle sistemin tek elden yürütülmesini sağlamıştır. Türkiye'deki sosyal güvenlik sistemi, sosyal devletin gereği oluşturulmuştur. Bu reform kapsamında SGK'nın misyonu; vatandaşlara doğumundan ölümüne kadar, ölümünden sonra da hak sahiplerine sağlık, sigorta ve sosyal yardım alanlarında hizmet vermektir. SGK, vizyonunu ise şöyle açıklıyor; *“Vatandaş odaklı hizmet anlayışı içinde etkin, süratli ve kaliteli sosyal güvenlik hizmeti sunan, toplumun güvenine sahip ve aktüeryal dengelerini sağlamış, saygın bir kurum olmak, (www.sgk.gov.tr).*

5510 Sayılı Kanun'a göre

- 1-Özel sektör çalışanlarına 4/a' lılar, (eski SSK'lılar)
- 2- Bağımsız olarak faaliyet gösterenlere 4/b' liler, (eski BAĞKUR'lular)
- 3-Kamu görevlisi, devlet memuru olanlara 4/c'liler, (eski EMEKLİ SANDIĞI'na bağlı olanlar) denilmektedir.

Kurumun sağlamış olduğu teşvikleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. İşveren Hissesinde 5 Puanlık İndirim,
2. Yurtdışına Götürülen Sigortalılar İçin Uygulanan 5 Puan İndirim
3. İlave 6 Puanlık İndirimi
4. Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararlar Uyarınca Uygulanan Teşvik
5. İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamı Halinde Uygulanan Prim Teşviki
6. Genç, Kadın ve Mesleki Belge Sahibi Olanların İstihdamına Yönelik Teşvik
7. İşbaşı Eğitim Programını Tamamlayanların İstihdamına Yönelik Teşvik
8. Kültür Yatırımları Ve Girişimleri Hakkında Uygulanan Sigorta Primi Teşviki
9. Engelli Sigortalıların İstihdamına Yönelik Teşvik
10. Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerine İlişkin Teşvik
11. Kurumun İşyerlerine sağlamış olduğu destekler aşağıda ayrıntıları ile ele alınmıştır.

2.6.1. Malullük, Yaşlılık Ve Ölüm Sigortası İşveren Hissesinde 5 Puanlık İndirim Desteği

5510 sayılı kanuna göre işverenler, çalıştırdıkları personele ilişkin sigortalının prime esas kazancı üzerinden hesaplanan malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları

primlerinin işveren hissesinin beş puanlık kısmına isabet eden tutar kadar indirimden yararlanabilmektedir. 2018 Ekim ayından itibaren uygulanmaktadır.

Teşvikten yararlanma şartları şu şekilde sıralanmaktadır:

- ✓ Bildirgelerin süresinde verilmiş olması gerekmektedir,
- ✓ Firmanın borcu bulunmamalıdır,

2.6.2 Yurtdışına Gönderilenlere İlişkin 5 Puanlık İndirim Desteği

İşverenlerin yurtdışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere ülke içinden gönderilen sigortalıları için uygulanan bu sistem, sigortalıların prime esas kazançları üzerinden hesaplanan genel sağlık sigortası primlerinin işveren hissesinin 5 puanlık indirim hakkı doğmaktadır. 2013 Haziran ayından itibaren uygulanmaktadır. Uygulama usul ve şartları bir önceki teşvik ile aynıdır.

2.6.3. İlave 6 Puanlık İndirimi

5510 sayılı kanuna ilave olarak 6 puanlık indirim verilmiştir. Teşvik süresi 01 Ocak 2013 tarihinde başlamış ve bu yılsonu itibari ile son bulacaktır. Bu teşvik kapsamındaki iller şunlardır:

4 yıl süre ile teşvik edilen şehirler; Afyonkarahisar, Amasya, Artvin, Bartın, Çorum, Düzce, Elazığ, Erzincan, Hatay, Karaman, Kastamonu, Kırıkkale, Kırşehir, Kütahya, Malatya, Nevşehir, Rize, Sivas, Trabzon, Uşak

5 yıl süre ile teşvik edilen şehirler, Adıyaman, Aksaray, Bayburt, Çankırı, Erzurum, Giresun, Gümüşhane, Kahramanmaraş, Kilis, Niğde, Ordu, Osmaniye, Sinop, Tokat, Tunceli, Yozgat

6 yıl süre ile teşvik edilen şehirler, Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkari, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Van, Bozcada-Gökçeada

2.6.4. Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararlar Uyarınca Uygulanan Teşvik

Prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin; işveren hisselerinin tamamına veya Bakanlar Kurulunca istatistiki bölge birimleri sınıflandırması, kişi başına düşen milli gelir veya sosyoekonomik gelişmişlik düzeyleri dikkate alınmak suretiyle belirlenen illerde işveren hisseleri ile birlikte sigortalı hisselerinin tamamına kadar olan kısmı bakanlık bütçesinden karşılanmaktadır. Teşvik başlama süresi 01.10.2009 tarihidir, devam etmektedir.

İşyerinin 6. Bölgede kurulması halinde sigortalı ve işveren hisselerin tamamı karşılanmaktadır. Teşvikten yararlanma şartları ve usulleri diğer teşviklerde olduğu gibidir.

2.6.5. İşsizlik Ödeneği Alanların İstihdamı Halinde Uygulanan Prim Teşviki

Bu kapsamdaki sigortalılar için, işsizlik ödeneğine hak kazandığı süre boyunca prime esas kazanç alt sınır üzerinden hesaplanan kısa vadeli sigorta primlerinin %1'i ile uzun vadeli sigorta primleri ve genel sağlık sigortası priminin tamamı, kalan işsizlik ödeneği süresince teşvik verilir. Başlama tarihi Ekim 2009 dur. Bu teşvik, 5 puanlık indirim ile birlikte uygulanmamaktadır.

2.6.6. Genç, Kadın ve Mesleki Belgeye Sahip Olanların İstihdamına İlişkin Teşvik

Firmalara Mart 2011 – Aralık 2020 tarihlerinde işe aldıkları çalışan için, sigorta primine esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren payının tamamının fonundan karşılanmasına imkân sağlanmıştır.

2.6.7. İşbaşı Eğitim Programını Tamamlayanların İstihdamına İlişkin Teşvik

TİK tarafından 2017 sonuna kadar başlatılan işbaşı eğitim programlarını tamamlayanları 3 ay içinde işe alan firmalara işe aldıkları personel için, sigorta primine esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanacak sigorta primi işveren payının tamamının İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmasına imkân sağlanmıştır. Teşvik başlama süresi

24.05.2015 dir. 5 puanlık indirim üzerinden kalan %15,5 işveren payı ise asgari ücret üzerinden hesaplanmaktadır.

2.6.8. Kültür Yatırımları Ve Girişimleri Hakkında Uygulanan Sigorta Primi Teşviki

Kültür Yatırım Belgesi almış olan işyerlerinde, fiilen çalışan sigortalıların prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin 36 ay boyunca, yarısı kadar, Kültür Girişim Belgesi almış işyerlerinde fiilen çalışan sigortalıların ise prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin 84 ay boyunca $\frac{1}{4}$ oranında, Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesine konulan ödenekten karşılanmaktadır. Ağustos 2004 tarihinde uygulamaya koyulmuştur. Teşvikten yararlanma usul ve esasları genel şartlar ile aynıdır.

2.6.9. Engelli Sigortalıların İstihdamına Yönelik Teşvik

Firmalarca çalıştırılan engelli çalışanların, prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hisselerinin tamamının kurumca karşılanması sağlanmıştır. 01.07.2008 tarihinde uygulamaya alınmıştır.

Teşvikten yararlanma şartları,

- ✓ Engelli personel çalıştırılmalı,
- ✓ Bildirgeler yasal süresinde verilmeli,
- ✓ Prim borcu bulunmamalıdır,

2.6.10. AR-GE ve Tasarım Teşviklerine İlişkin Personel İstihdamına Yönelik Teşvik

Ar-Ge/Tasarım ve destek personeli ile 4691 sayılı Kanununun geçici 2'nci maddesi uyarınca ücreti gelir vergisinden muaf olan personelin; ücretleri üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren hissesinin yarısı, 2023 sonuna kadar Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanmaktadır. Teşvik uygulama süresi 2008 Nisan tarihinde başlamış 2023 tarihinde sonra erecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İŞLETME FİNANSMANIN ETKİNLİĞİ VE TEŞVİKLER

AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

İşletmeler kendi öz sermayelerini kullanarak, dış kaynakları değerlendirerek, üretim ve hizmetlerini arttırmayı böylelikle firma değerini arttırmayı hedefler. Satış gelirlerini artırarak varlıklarını sürdürmeyi ve büyüme amaç edinirken, sosyal sorumluluklarını da yerine getirirler. Tüm bu görevlerini sürdürürken etkin finansman kaynaklarına ve yönetimine ihtiyaç duymaktadırlar. İşletme finansmanına değindiğimiz bu bölümde varlıkların ve kaynakların yönetimine de ele alarak, devlet teşviklerinin işletmeye sağladığı finansal kaynak konuları ele alınmıştır.

3.1. İşletmelerde Varlık ve Kaynak Yönetimi

İşletmeler, mal ve hizmet üretiminde bulunmak için fonlarını çeşitli varlıklara yatırır. Firmanın net şimdiki değerini kendi ortakları için maksimum kılmak, fonların uygun varlıklara yatırılmasını bağlı bir olaydır. Üretim için gerekli faktörlerden bir kısmı yatırım aşamasında kullanılır ve kesin olarak üretime başlayana kadar geçen bu döneme yatırım dönemi denir. Üretime geçtikten sonra üretim faaliyetlerinin devam ettiği döneme ise işletme dönemi denilir (Aksoy ve Yalçınar, 2013:40).

İşletmeler ölçeklerine göre farklı finansman ihtiyaçlarına yönelmektedir. Küçük işletmeler öz kaynak ve banka kredileri kullanırken, büyük ölçekli firmalar, yatırım kredileri, leasing, tahvil, forfaiting gibi türev işlemlerine de yönelmektedir.

3.1.1. Dönen Varlık Yönetimi

Kuruluş aşamasından sonra, üretim aşamasına geçilmesi, hammadde, işçilik, enerji, su, kira, nakliye gibi giderlerin karşılanmasında para ve krediye ihtiyaç duyulur, işletmenin üretim aşamasındaki bu giderlerini karşılamasına ilişkin finansal yönetime çalışma sermayesi de denilmektedir.

Faaliyet konuları açısından imalat işletmeleri, ticaret işletmeleri, finans işletmeleri olarak değerlendirdiğimizde faaliyet süreçleri birbirinden farklıdır. İmalat işletmelerinde, girdilerin teminini kapsayan faaliyet devri, nakit+ hammadde+ üretim girdileri + mamuller + satışlar + alacaklar + nakit şeklindedir. Ticaret işletmelerinde,

faaliyet devri, nakit + ticari mallar stoku + satışlar + alacaklar + nakit olarak daha kısadır. Finans İşletmelerinde ise, nakit + alacaklar + nakit şeklindedir ve faaliyet süresi daha da kısadır. Faaliyet devir hızı arttıkça ihtiyaç duyulan sermaye tutarı da artış göstermektedir. Dönen varlık kalemlerine ilişkin devir hızları aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

Aktiflerin Devir Hızı,

Bir işletmede sermaye yoğunluğunun bir göstergesi veya varlık kullanımında etkinliğin bir ölçüsü olarak kullanılan bu oran bu şekilde hesaplanır.

- Aktif Devir Hızı= Net Satışlar/ Ortalama Aktif Toplamı
- Aktif Toplamı= (Dönem Başı Aktif Toplamı + Dönem Sonu Aktif Toplamı) /2

Diğer koşullar aynı kalmak üzere aktif devir hızı daha fazla olan firmaların karlılık oranları da yüksektir. Bu oranın 2 ile 4 arasında olması uygun görülür. Standartlara ve geçmiş yıllara göre bu oranın düşük olması işletmede atıl kapasite bulunduğunu açıklar (www.reitix.com).

Nakit Devir Hızı,

Bu oran net satışların hazır değerler toplamına bölünmesiyle hesaplanır. Bir hesap döneminde hazır değerlerin kaç katı net satış yapıldığını bize gösterir. Hesaplaması şu şekildedir.

$$\text{Nakit Devir Hızı} = \text{Net Satışlar} / \text{Hazır Değerler}$$

Bu oranın düşük olması halinde nakit kullanımında ihtiyatlı davranıldığı ve atıl nakit tutulduğu anlaşılır. Bu oranın yüksek olması ise nakit yetersizliğini göstermektedir (<http://www.muhasabedersleri.com/finansal-yatirim/finansal-analiz-oranlari.html>):

Alacak Devir Hızı,

Bu oran alacakların tahsil becerisini gösteren bir ölçüdür. Bu orana alacakların paraya dönüşme çabukluğu da denmektedir. Alacak devir hızı, bir hesap dönemindeki kredili satışlar tutarının, yılsonundaki ticari alacaklar toplamına bölünmesiyle hesaplanır.

$$\text{Alacak Devir Hızı} = \text{Kredili Satışlar Toplamı} / \text{Ticari Alacaklar Toplamı}$$

Yıldaki gün sayısı alacak devir hızına bölünmesiyle alacakların tahsil süresi hesaplanır. Alacak devir hızınının 12 defa olması halinde tahsil süresi 30 gün olarak anlaşılır.

Stok Devir Hızı,

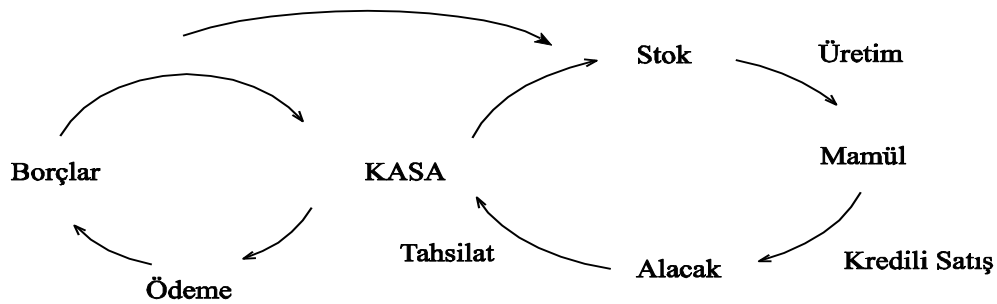
Bu oran, bir dönemin stokları ile satışları arasındaki ilişkiyi görmeye yarar. Satılan malların maliyetinin, ortalama stoklara bölünmesiyle hesaplanır. Likidite

hakkında da bilgi vermektedir. Bu yöntemde devir hızının az olması stok yatırımının fazla olduğunu, elinde fazla stok olduğunu göstermektedir. Hesaplaması aşağıdaki gibidir.

- Stok Devir Hızı = Satılan Malların Maliyeti / Ortalama Stoklar
- Formülü ile hesaplandığı gibi şu şekilde de hesaplanır.
- Ortalama Stoklar = (Dönem Başı Stoklar + Dönem Sonu Stoklar) / 2

Cari Varlıklar ve Kaynakların Devir Hızı,

Cari kaynakların devir hızı, kısa vadeli kaynakların ödenmesindeki kolaylığı gösterir, işletmeye borç veren kişi ve kurumların il bakacağı kısım bu bölümden oluşmaktadır. İşletmelere kaynak verenler, alacakların, varlıkların döngüsel hızının yüksek olmasını beklerler, bilanço kaleminde hazır değerler, ticari alacaklar ve stoklar kaleminin hızlı döngüsü, kaynak kısmının ödeme hızını yüksek tutar, bu denge işletme sermayesini olumlu yönde kullanılmasını sağlar.

Şekil 2 İşletme Sermayesi Döngüsü

Kaynak, www.ekodiolog.com

3.1.2. Duran Varlıkların Yönetimi

Bir firmanın faaliyetini sürdürmek için kullanmış olduğu, makine-teçhizat, demirbaş, taşıt ve haklarını gösterir kalemlere ilişkin bir yıldan uzun süreli kullanılmak üzere ve hemen nakde dönüşmeyen işletme varlıklarına duran varlıklar denir. Finansman kaynağının, uzun vadeli yabancı kaynak ile karşılanması istenir. Amortisman yöntemini bu kalemlerin oluşumundan kaynaklandığından dolayı bu bölümde yer verilmiştir.

Firmalar likidite ihtiyaçlarının bir kısmını amortisman yoluyla sağlamaktadırlar, uyguladıkları amortisman yöntemlerine göre de sağlanan nakdin tutarı değişiklik göstermektedir.

3.1.3. Kaynakların Yönetimi

Firmalar tahsilatlarını vadeli olarak yapmakta, ya da tahsilat güçlükleri nedeni ile nakit sıkıntısı yaşamaktadır. İşletme sermayesi ihtiyacını sağlamak, teknoloji yeniliklere ayak uydurmak ve yeni yatırımlar için finansman kaynaklarına ihtiyaç duymaktadır (Elçi, 2009:42).

Çalışmada finansal ihtiyaçların karşılanması, iç ve dış kaynaklar olarak ikiye ayrılmış, iç kaynakların finansmanında önemli paya sahip olan öz kaynaklara değinilmiştir. Dış kaynak finansmanı olarak, bankalar, factoring, leasing, satıcı kredileri, forfaiting ve devlet teşvikleri konu edilmiştir.

3.1.3.1. Varlıkların İç Kaynaklardan Finanse Edilmesi

Firmaların kuruluş aşamasında ihtiyaç duyacakları, tesis, makine ve teçhizat gibi yatırım araçlarının finansmanın karşılanmasında en temel faktör öz kaynaklar grubudur. Kuruluş aşamasında konulduğu gibi, faaliyetlerden elde edilen, geçmiş yıl kârları ve ayrılan yedek akçelerin kullanılması ile de kaynak sağlanmaktadır.

Öz kaynaklar yoluyla finansman, firmalar için sabit bir yük getirmemesi, vade farkı ve faiz yükünün olmaması açısından avantajlar oluşturmaktadır.

İşletme içi kaynaklardan bir diğeri ise otofinansman yöntemidir. Dönem kârının dağıtılmayan kısmı olarak adlandırılır. Otofinansmanın yüksek olması işletmelere açısından kredibilitiyi artıran olumlu bir özelliktir. Küçük işletmelerin kârlılıklarının düşük olmasından dolayı kâr dağıtım politikasında yaşanılacak nakit sıkıntısından dolayı, firma ortakları, çalışan gibi görünmekte, maaş ödemesi şeklinde belirli bir ücret tahakkuk ettirmek yolu ile kurum kazancından düşülerek gider yazılarak da otofinansman kaynağı yaratılmaktadır (Tezcan, 2015:101).

3.1.3.2. Varlıkların Dış Kaynaklardan Finanse Edilmesi

İşletme dışındaki kurum ya da kuruluşlardan faiz-komisyon karşılığında belirli bir süre kullanılıp geri ödenmek üzere alınan fonlar, dış kaynaklardır. Dış kaynakların firma üzerinde riski paylaşması ve zaman/maliyet yönetimi açısından olumlu etkileri bulunmaktadır. İşletme fon kullanımında başlıca finansman kaynakları;

- ✓ Ticari (Satıcı) Krediler

- ✓ Finansman Bonoları
- ✓ Factoring'ler
- ✓ Banka Kredileri
- ✓ Tahvil
- ✓ Leasing
- ✓ Kâr ve zarar ortaklıkları
- ✓ Forfaiting
- ✓ Devlet Teşvikleri ve Hibeler

3.1.3.2.1. Satıcı Kredileri

İşletmeler üretim ve hizmet edinimlerinde yapmış oldukları harcamaları peşin ödeyebilecekleri gibi vadelide olabilmektedir. Vadeli mal ve hizmet alımı, satıcı firmanın işletmeye kredi kullandırması demektir, alıcı firma için bu durum finansal açıdan destek sağlamaktadır (Aksoy ve Yalçiner, 2008:48).

Alıcı açısından finans kaynağı oluşturan bu yöntem, satıcı açısından satışların artırılmasını hedeflenmektedir.

3.1.3.2.2. Banka Kredileri

Büyük ya da küçük ölçekli tüm firmalar, günlük işlemlerinin yürütülmesinden yatırımlarına kadar tüm aşamalarında ana kaynak olarak banka kredilerinden faydalanmaktadır. Günümüz şartlarında vadelerin kısa tutulması, faiz ve komisyon oranlarının yüksekliğinden dolayı yalnızca işletme sermayesinin finansmanında kullanmayı tercih etmektedir.

Finansal yönetimdeki eksiklikler, mali tablolardaki düzensizlik, öz kaynak ve ipotek yetersizliklerinden dolayı, bankalar kredi vermekte çekimser davranmakta, komisyon ve faiz oranları yüksek tutmaktadır (Tezcan, 2015:103).

Kamu bankaları özel sektörün yaşadığı bu sıkıntılardan dolayı daha esnek davranarak uygun oran ve vadelerde kaynak sağlamaktadır. İpotek, teminat yetersizliklerinde KGF anlaşma yaptığı bankalarla, firmalara destekler sağlamaktadır.

3.1.3.2.3. Leasing (Finansal Kiralama)

İşletmeler banka kredisi dışında alternatif finansman yöntemi olarak leasing yani finansal kiralama yolu ile de kaynak sağlamaktadır. Finansal kiralama bir yatırım

malını, taşınır ve taşınmaz mal alımlarında, finansman durumu buna elvermeyen işletmeler, satın almak istedikleri varlıklar için mülkiyeti leasing şirketinde kalacak şekilde bu malları belli bir süreliğine kiralar. Taraflar aralarında kiralamanın belli süreliğine, kiralayana geçeceğine dair sözleşme yaparlar, kira bedeli karşılığında, kiracıya bırakılmasını öngören uzun vadeli bir sözleşmedir. Kiralanan malın mülkiyeti, sözleşme süresince leasing şirketinde, kullanım hakkı ise yatırımcı işletmededir (Tezcan, 2015:53).

3.1.3.2.4. Devlet Teşvikleri ve Hibeleri

Ülkemizde uygulanmakta olan tüm teşvik sistemleri firmalar açısından kaynak teşkil etmektedir. Teşviklerin bir kısmı başlangıçta yatırım aşamasında nakit tasarrufu sağlarken bir kısmı da, faaliyet süresince belli sürelerde uygulanarak çeşitli katkılar sağlamaktadır. Örneğin, gümrük muafiyeti, K.D.V. istisnası gibi indirim ve muafiyetler yatırım aşamasında, yatırım indirimi gibi teşvikler ise indirim tutarı tamamlanıncaya kadar kârdan vergi verilmemesi şeklinde uygulanmaktadır (Aksoy ve Yalçiner, 2013:103).

Yukarıda da detaylarına yer verdiğimiz Ticaret Bakanlığı, KOSGEB, İŞKUR ve SGK vb. kurumlar tarafından sağlanan nakdi ve ayni nitelikli teşvik ve destekler işletmelerin finansman ihtiyacının karşılanmasında önemli bir alternatif olabilmektedir.

3.2. Teşvik Uygulama Örnekleri

Ülkemizde uygulanan devlet teşvik ve destekler işletmelere önemli ölçüde finansal katkı sağlamaktadır. Bu katkı üç farklı teşvik unsuru ile bu bölümde örneklendirilmiştir. İlk olarak KOSGEB tarafından sağlanan nitelikli eleman desteği, ikinci olarak İŞKUR ve SGK tarafından sağlanan teşvikler, son olarak da Ticaret Bakanlığı destekli modernizasyon yatırımlarının teşviki kapsamında, makine teçhizat yenileme yatırımına ilişkin örneklere yer verilmiştir. Örnekler Denizli’de faaliyette bulunan bir tekstil işletmesinin yararlandığı teşvikler üzerinden oluşturulmuştur. Örnek tekstil işletmesi, 1987 yılında kumaş dokuma ve haşıl işlemini yapmak üzere aile şirketi olarak kurulmuş olup ve bünyesinde halihazırda 47’si kadın, 63’ü erkek olmak üzere toplam 110 kişi istihdam etmektedir.

3.2.1. Modernizasyon Kapsamında Ticaret Bakanlığı Tarafından Kullandırılan Yatırım İndirimi Örneği

İşletme 2009 yılında makine parkını yenileme kararı almış ve bu çerçevede yatırım teşviklerinden yararlanmak için ilgili bakanlığa başvurmuştur.

Yatırıma İlişkin Genel Bilgiler şunlardır:

2009/15199 sayılı Karar çerçevesinde; yatırım teşvik sistemindeki 2.bölgede bulunan Denizli ilimizdeki teşvike ilişkin destekler şu şekildedir.

- 1- Vergi indirimi
- 2- Sigorta primi işveren hissesi desteği
- 3- Yatırım yeri tahsis desteklerinden yararlanabilmektedir.

Ayrıca 3065 sayılı KDVK'nun Teşvik Belgesi Yatırımlarda istisna işlemlerini düzenleyen 13/d maddesine göre "yatırım teşvik belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamındaki makine ve teçhizat teslimlerine göre yatırım teşvik belgesi sahibi olanların KDV den istisna olmasından dolayı yatırımların bu karar kapsamındaki destek unsurlarından yararlanabilmesi için, makroekonomik programlar, arz talep dengesi, sektörel, mali ve teknik değerlendirmeler çerçevesinde projenin uygun görülmesi ve teşvik belgesi düzenlenmesi gerekmektedir."

Yukarıdaki bilgiler çerçevesinde işletme bakanlığa müracaat ederek teşvik belgesi alınmıştır. Söz konusu belgeye göre yatırımın başlama tarihi 30.03.2010, bitiş tarihi ise 30.03.2012' dir.

Belgeye göre yatırımın yararlanacağı teşvik tedbirleri şöyledir:

- a) Gümrük Muafiyeti %100
- b) KDV İstisnası
- c) Vergi indirimi %60, YKO %30 şeklindedir.

Yatırım tutarları ile yatırımın finansmanı Tablo 23'de görülmektedir.

Tablo 23: Yatırım Finansmanına İlişkin Finansman Tablosu (Milyon TL)

YATIRIMIN TUTARI		YATIRIMIN FİNANSMANI	
AÇIKLAMA	TUTAR	AÇIKLAMA	TUTAR
1. Sabit Yatırım	2.131.793	1. Öz Kaynaklar (% 46,91)	1.000.000
a. Arazi-Arsa	----	a. Sermaye	1.000.000
b. Bina-İnşaat	----	b. Şirket Fonları	----
c. Makine-Teçhizat	2.081.793	2. Yab. Kaynaklar % (53,09)	1.131.793
-İthal	2.081.793	a. İç Kredi	1.131.793
-Yerli	----	-Fon Kaynaklı Krd.	----
d. Diğer Harcamalar	50.000	-Diğer	----
2. Gümrük Vergisi	----	b. Dış Kredi	----
3. İşletme Sermayesi	----	c. Döviz Kredisi	1.131.793
		d. İşletme Kredisi	----
		3. Gümrük Muafiyeti	----
TOPLAM	2.131.793	TOPLAM	2.131.793

Teşvikin kullanımı için aşağıdaki özel şartların da yerine getirilmesi gerekmektedir.

1- 5 yıl süre ile faaliyette bulunulması zorunludur.

2- Yatırıma başlanıldığının kabul edilebilmesi için, Teşvik Belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarının en az %10'u oranında yatırım harcaması yapılması ve bu durumun Bakanlığa müracaat edilerek teşvik belgesine kaydedtirilmesi gerekmektedir.

3- Yatırıma, 31/12/2010 tarihinden sonra başlanması halinde, Vergi İndirimi Oranı (Vİ) %40 Yatırıma Katkı Oranı (YKO) %15 olarak uygulanacaktır.

4- Firmanın 23/09/2010 tarih ve 67741 sayılı müracaatı eki evrakların incelenmesi neticesinde, belgede kayıtlı toplam sabit yatırım tutarının %10'u oranında harcama tespit edilmiş olduğundan 2 nolu özel şart vize edilmiştir.

Yatırım Teşvik Belgesi İle İlgili Genel Bilgiler:

(1) 28 Temmuz 2009 tarih ve 27302 sayılı resmi Gazetede yayımlanan "Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar" ın uygulanmasına ilişkin 2009/1 no'lu tebliğin vergi indirimini düzenleyen 21. Maddesine göre Büyük ölçekli yatırımlar ile bölgesel uygulama kapsamında gerçekleştirilen yatırımlarda 5520 sayılı Kurumlar Vergisi kanununun 5838 ve 5904 sayılı kanunlar ile değişik 32/a maddesi çerçevesinde kurumlar veya gelir vergisi uygulanacak indirim oranları ile yatırıma katkı oranları aşağıdaki Tablo 24'de belirtilmiştir.

Tablo 24: Yatırım Katkı Oranı

Bölgeler	Bölgesel Uygulama		Büyük Ölçekli Yatırımlar	
	Yatırıma Katkı Oranı (%)	Kurumlar veya Gelir Vergisi İndirim Oranı (%)	Yatırıma Katkı Oranı (%)	Kurumlar veya Gelir Vergisi İndirim Oranı (%)
I	10	25	25	25
II	15	40	30	40
III	20	60	40	60
IV	25	80	45	80

(2) Ancak, teşvik belgesi kapsamında 2010 yılı sonuna tarihine kadar yatırıma başlanması halinde Tablo 25 de belirtilen indirim oranları ile YKO uygulanır.

Tablo 25: Yatırım Katkı Oranı (2010 sonuna kadar yatırıma başlanması halinde)

Bölgeler	Bölgesel Uygulama		Büyük Ölçekli Yatırımlar	
	Yatırıma Katkı Oranı (%)	Kurumlar veya Gelir Vergisi İndirim Oranı (%)	Yatırıma Katkı Oranı (%)	Kurumlar veya Gelir Vergisi İndirim Oranı (%)
I	20	50	30	50
II	30	60	40	60
III	40	80	50	80
IV	60	90	70	

(3) İndirim yatırım tutarında hesaplanan tutara kadar gelir ve kurumlar vergisinden düşülerek hesaplanır.

(4) Amortisman tabi olmayan diğer giderler yatırıma katkı tutarının tespitinde dikkate alınmaz ve bu giderler indirimli vergi uygulamasından yararlanamaz.

(5) İndirimli oran stopaj kesintisinde uygulanmaz.

Buna göre işletmenin Yatırım Teşvik Belgesine bağlı olarak Yurt Dışından Temin Edilecek Makine ve Teçhizat Listesindeki M.S.U.G.T' ne göre 253 hesapta takip edilen makine ve teçhizatlara ilişki yatırım bilgileri aşağıdaki gibidir:

İşletme teşvik kapsamında yurt dışından temin edilmek üzere, 20 adet dokuma makinası alınmıştır. Makinalara ilişkin gümrük giriş ve harcamaları aşağıda hesaplanmıştır.

a) 1. Sırasındaki 3,60 cm Eninde 5 Adet Elektronik Dokuma Tezgâhı

İzmir Gümrük Müdürlüğü

Gümrük Giriş Beyannamesi 317.500 EUR x 1,942 kur	616.585,00.
Akreditif	314,43.
Ordino Bedeli	438,00.
Dokuma Tezgâhı Kurulum Masrafları	1.734,40.
Vinç Çalışma Bedeli	500,00.
Ardiye Bedeli	189,00.
Damga Vergisi	37,25.
Gümrük Müşavirliği	1.600,00.

TOPLAM 621.398,08.TL**b) 1. sırasındaki 3,60 cm Eninde 1 Adet Elektronik Dokuma Tezgâhı**

İzmir Gümrük Müdürlüğü

Gümrük Giriş Beyannamesi 63.500 EUR x 1,9217 kur	122.027,95.
Ordino Bedeli	135,17.
Dokuma Tezgâhı Kurulum Masrafları	200,00.
Vinç Çalışma Bedeli	100,00.
Gümrük Müşavirliği	180,00.

TOPLAM 122.643,12.TL**c) 1. sırasındaki 3,60 cm Eninde 5 Adet Elektronik Dokuma Tezgâhı**

Gümrük Giriş Beyannamesi 317.500 EURx1,916 kur	608.330,00.
Ordino Bedeli	433,62.
Denizli Gümrük Müdürlüğü Memur Yollukları	150,00.
Vinç Çalışma Bedeli	500,00.
Gümrük Müşavirliği	1.368,00.
Nakliye	240,00.
Yükleme Bedeli	1.600,00.
Damga Vergisi	53,45.

TOPLAM 612.675,07. TL**d) 1. sırasındaki 3,60 cm Eninde 1 Adet Elektronik Dokuma Tezgâhı**

Denizli Gümrük Müdürlüğü

Gümrük Giriş Beyannamesi 63.500 EUR x 1,9385 kur	123.094,75.
Ordino Bedeli	144,65.

Denizli Gümrük Müdürlüğü Memur Yollukları	50,00.
Damga Vergisi	80,57.
Gümrük Müşavirliği	271,00.
Vinç Çalışma Bedeli	100,00.
Yükleme Bedeli	200,00.
TOPLAM	123.940,97.TL

e) 2. sırasındaki 2,60 cm Eninde 4 Adet Elektronik Dokuma Tezgâhı

İzmir Gümrük Müdürlüğü	
Gümrük Giriş Beyannamesi 95.500 EUR x 1,9752 kur	188.631,60.
İzmir Gümrük Müdürlüğü ek gümrük	
Gümrük Giriş Beyannamesi 95.500 EUR x 1,9746 kur	188.574,30.
Nakliye	120,00.
Ordino Bedeli	296,24.
Damga Vergisi	74,50.
Ardiye Bedeli	119,00.
Gümrük Müşavirliği	950,00.
Yükleme Bedeli	1.700,00.
TOPLAM	380.465,64. TL

f) 3. sırasındaki 4 Adet Elektronik Jakar Makinesi

İzmir Gümrük Müdürlüğü	
Gümrük Giriş Beyannamesi 130.000 EUR x 1,9739	256.607,00.
Sigorta	209,84.
Nakliye	5.048,69.
Gümrük Müşavirliği	764,00.
Gümrük Müdürlüğü	247,25.
Dokuma Tezgâhı Kurulum Masrafları	957,68.
Kur Farkı	(-) <u>2.457,00.</u>
TOPLAM	261.377,46.-TL

Yararlanılacak Vergi İndirimi

Söz konusu belgede vergi indirimi **%60** ve Kurumlar Vergisi Oranı da **%20** olduğundan uygulanacak vergi indirim oranı **%20 x %60 = %12 dir.** Dolayısı ile firmanın YKO ve toplam yatırım harcamasının çarpımı sonrası oluşan vergi indirimine esas olan tutarın vergilendirileceği kurumlar vergisi oranı **% 20-% 12 = % 8' dir.**

2010 yılı hesaplamaları,

KVK' nun 32/A maddesindeki hükme göre;

2010 yılında **9.799.356,52.-TL** maddi duran varlıkla elde edilen ve kurumlar vergisi beyannamesinde "Vergiye Tabi Kar" olarak beyan edilen (KKEG dahil) kar **168.737,73.-TL**'dir. 2010 yılında yapılan yatırım harcamasına isabet eden kar ise formüle göre;

$$\begin{array}{r} 9.799.356,52 \\ 2.126.073,00 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 168.737,73 \\ x \\ \hline \end{array}$$

x = **36.609,42.-TL** olup, %20 oranlı kurumlar vergisine tabi kar (168.737,73 – 36.609,42) = 132.128,31.-TL olarak tespit edilmiştir.

Bu durumda;

36.609,42.-TL' sının %8 oran üzerinden

132.128,31.-TL' sının %20 oran üzerinden vergilendirmesi gerekmektedir.

Buna göre ödenmesi gereken Kurumlar Vergisi

$$36.609,42 \times \%8 = \mathbf{2.928,75.-TL}$$

$$132.128,31 \times \%20 = \mathbf{26.425,66.-TL}$$

TOPLAM 29.354,41.-TL olmaktadır.

Dolayısıyla 36.609,42.-TLx %12 üzerinden hesaplanan 4.393,13.-TL yatırıma katkı oranı olarak değerlendirilen ve Devletçe tahsilinden vazgeçilen vergi tutarındır.

2011 yılı hesaplamaları,

KVK' nun 32/A maddesindeki hükme göre;

2011 yılında **10.942.373,05.-TL** maddi duran varlıkla elde edilen ve kurumlar vergisi beyannamesinde "Vergiye Tabi Kar" olarak beyan edilen (KKEG dahil) kar **1.589.233,91.-TL** 'dir 2011 yılında yapılan yatırım harcamasına isabet eden kar ise

Formüle göre;

$$\begin{array}{r} 10.942.373,05 \\ 2.126.073,00 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 1.589.233,91 \\ x \\ \hline \end{array}$$

x = **308.783,78.-TL** olup %20 oranlı kurumlar vergisine tabi kar (1.589.233,91 – 308.783,78) = 1.280.450,13.-TL olarak tespit edilmiştir.

Bu durumda;

308.783,78.-TL' sının %8 oran üzerinden

1.280.450,13.-TL' sının %20 oran üzerinden vergilendirmesi gerekmektedir.

Buna göre ödenmesi gereken Kurumlar Vergisi

$$308.783,78 \times \%8 = 24.702,70.-TL$$

$$1.280.450,13 \times \%20 = \underline{256.090,03.-TL}$$

TOPLAM 280.792,73.-TL olmaktadır.

Dolayısıyla 308.783,78.-TL x %12 üzerinden hesaplanan 37.054,05.-TL yatırıma katkı oranı olarak değerlendirilen ve Devletçe tahsilinden vazgeçilen vergi tutarıdır.

Yukarıdaki bilgiler doğrultusunda düzenlenen hesaplama tablosu aşağıdaki gibidir.

Tablo 26: Yatırım İndirimine İlişkin Hesaplama Tablosu

1	Dönem	2010	2011
2	Kazanç	168.737,73	1.589.233,91
3	Tevsii Yatırıma Göre Kazanç	36.609,42	308.783,78
4	KVK Oranı	% 20	% 20
5	İndirimsiz Vergi Tutarı	33.747,55	317.846,78
6	Vergi İndirim Tutarı	% 60	% 60
7	Vergi Katkı Oranı	% 12	% 12
8	Katkı Tutarı(3x7)	4.393,13	37.054,05
9	İndirimli Vergi Hesaplama Oranı	% 8	% 8
10	Vergi Tutarı(3x9)	2.928,75	24.702,70
11	Yıl Yatırım Tutarı	2.126.073,00	--/--
12	Toplam Yatırım	2.126.073,00	2.126.073,00
13	Yatırım Katkı Oranı	% 30	% 30
14	Yıl Destek(12x13)	637.821,90	--/--
15	Toplam Destek	637.821,90	637.821,90
16	Önceki Yıldan Devreden Destek (19 dan)	--/--	633.428,77
17	Kullanılabilir Toplam Destek (14+16)	637.821,90	633.428,77
18	Kullanılan Destek	4.393,13	37.054,05
19	Sonraki Yıla Devreden Destek (17-18)	633.428,77	596.374,72

SONUÇ

1- Mevcut belgelerin yasal defterlere kaydedildiği ve belgelerin V.U.K' nu hükümlerin en uygun olarak düzenlendiği, Firmanın vergi indirimi kapsamında 2010 yılında toplam **2.126.073,00.-TL** lık harcama yaptığı,

Gerçekleştirilen **2.126.073,00.-TL** yatırımın Yatırım Teşvik Belgesi kapsamındaki destek unsurlarından yararlanacak nitelikte harcamalar olduğu,

2- Yatırım Teşvik Belgesinde yararlanılacak destek unsurlarının **vergi indiriminin%60, yatırıma katkı oranının %30** olduğu,

Yararlanılacak yatırım harcamasının yatırım katkı oranına göre **2.126.073,00 x %30 = 637.821,90.-TL** olduğu,

2010 vergilendirme dönemi işlem ve sonuçları:

2010 döneminde **168.737,73.-TL** (KKEG Dahil) kar beyan etmiştir.

a) 2010 yılı beyan edilen **168.737,73.-TL**'nin;

36.609,42.-TL'sinin %8 oran üzerinden vergilendirilmesi gerekmektedir.

132.128,31.-TL'sinin %20 oran üzerinden vergilendirilmesi gerekmektedir.

b) 2010 yılında Ödenecek Kurumlar Vergisi;

36.609,42.-TL' sinin %8'i = **2.928,75.-TL**

132.128,31.-TL' sinin %20'si = **26.425,66.-TL**

TOPLAM = 29.354,41.-TL'dir.

c) VUK'nun düzeltme hükümleri ile ilgili 116-117-118 maddelerine göre 2010 dönemine ait Kurumlar Vergisi Beyannamesinin düzeltilerek yeniden verilmesi halinde gerekli iadenin yapılması gerekmektedir.

3- 2011 vergilendirme dönemi işlem ve sonuçları:

a) 2011 döneminde **1.589.233,91.-TL** (KKEG Dahil) kar beyan etmiştir.

b) 2011 yılı beyan edilen **1.589.233,91.-TL**'nin;

308.783,78.-TL' sinin %8 oran üzerinden vergilendirilmesi gerekmektedir.

1.280.450,13.-TL' sinin %20 oran üzerinden vergilendirilmesi gerekmektedir.

c) 2011 yılı Ödenecek olan Kurumlar Vergisi;

308.783,78.-TL' sinin %8 = **24.702,70.-TL**

1.280.450,13.-TL' sinin %20 = **256.090,03.-TL**

TOPLAM = 280.792,73.-TL'dir.

d) Yatırıma katkı oranına göre gelecek döneme devreden tutar,

633.428,77 – 37.054,05 = 596.374,72.-TL'dir

2010-2011 yılına ilişkin bu hesaplamalar sonrasında indirim oranlı kurumlar vergisi her yıl için hesaplanmakta ve indirim tutarı 637.821,90 TL ulaşınca kadar yıllık olarak Kurumlar Vergisinden indirilmektedir, bu işlem ilgili dönem beyannamesinden mahsup edilerek işletmeye avantaj sağlamaktadır.

Ayrıca yatırıma ilişkin olarak Makine teçhizatın gümrük giriş tutarı 2.103.850,60 TL dir. KDV %8'den 168.308,95 TL KDV muafiyetinden yararlanılmış ve tutar kadar finansal kaynak oluşturmuştur.

3.2.2. KOSGEB Tarafından Verilen Nitelikli Eleman Teşvik Örneği

İşletme nitelikli elemen desteğinden faydalanmak için KOSGEB'e başvurmuş ve 2016 yılında teşvikten yararlanmaya başlamıştır.

Bu teşvikin özelliği itibariyle, işletme en fazla 2 personel için teşvikten yararlanmakta ve 50.000 TL'lik teşvik tutarı tamamlana kadar geçen süre için teşvik devam etmektedir.

Teşvike ilişkin ayrıntılar şu şekildedir.

- ✓ İlave istihdam için, ilgili bölümlerin 4 yıllık fakültelerinden mezun olunması,
- ✓ Firmada ilk defa işe başlamış olmak,
- ✓ 1. personel firmada muhasebe-finance departmanında görevlendirilmektedir ve işletme mezunudur,
- ✓ 2. personel firmada tekstil mühendisi olarak görev yapmaktadır,
- ✓ Teşvik aylık net ücret üzerinden yarısı kadar desteklenmektedir,

KOSGEB tarafından ilgili evrakların teslimi sonrası her üç ayda bir firmaya ödenmektedir.

Birinci Personel 2016 yılı için 1.400 TL, 2017 yılı için 1.800 TL, 2018 yılı için 2.100 TL net ücret almaktadır. İkinci Personel ise, 2016 yılı için 1.550 TL, 2017 yılı için 2.000 TL, 2018 yılı için 2.350 TL net ücret almaktadır.

Söz konusu bu teşvikin yıllar itibariyle İşletmeye sağladığı finansal destek Tablo 27'de görüldüğü gibidir.

Tablo 27: Personel İstihdamına İlişkin Hesaplama Tablosu

	1.Personel İstihdamı	2.Personel İstihdamı	Toplam
2016	$1.400 \cdot 12 / \%50 = 8.400$ TL	$1.550 \cdot 12 / \%50 = 9.300$ TL	17.700 TL
2017	$1.800 \cdot 12 / \%50 = 10.800$ TL	$2.000 \cdot 12 / \%50 = 12.000$ TL	22.800 TL
2018	$2.100 \cdot 12 / \%50 = 6.300$ TL	$2.350 \cdot 2 / \%50 = 2.350$ TL + 3 ay için 850 TL	9.500 TL
Genel Toplam	Muhasebe Personeli için Kullanılan Destek 25.500 TL	Mühendis İçin Kullanılan Destek 24.500 TL	50.000 TL

Tabloda görüldüğü gibi, işletme birinci personel için 25.500 TL, ikinci personel için ise 24.500 TL olmak üzere toplam 50.000 TL'lik istihdam desteğini üç yıllık süre içinde kullanmıştır, personellere ilişkin üç yıllık maaş giderinin toplamı 100.000 TL iken yarısı kurum tarafından üçer aylık dönemlerde nakit ödenerek firmaya kaynak oluşturmuştur.

3.2.3. Çalışan İstihdamına İlişkin İŞKUR Tarafından Sağlanan SGK Prim Desteği Örneği

SGK teşviklerine ilişkin bu örnekte, firma İŞKUR' a müracaat ederek personel alımı yapmıştır, yukarıda belirtilen kurumun teşvik detayları, örnek ile bu bölümde anlatılmıştır. Örneğin detayları aşağıda belirtilmiştir.

✓ İşletme sermayesine dolaylı olarak etkisi 2017 ve 2018 yılları için değerlendirilmiştir.

✓ 5510 sayılı kanun teşviki, SGK Prim borcu olmayan tüm işyerleri için destek sağlamaktadır. İşveren prim tutarı üzerinden %5 indirim uygulanır.

✓ 4857 sayılı kanun 50 ve üzeri istihdam sağlayan işyerleri için %40 engellik şartını kapsayan işçiler için işveren primi kadar engellilik oranına göre değişmektedir.

✓ 06111 sayılı kanun 01.03.2011 ve 31.12.2020 tarihleri arasında işe aldıkları kadın ve genç sigortalılar için, sigorta primine esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primi işveren payının tamamının İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmasına imkân sağlayan teşvik uygulamasıdır. Teşvikin en önemli özelliği ortalama çalışan sayısı üzeri ve işe alınan işçinin işe başlama tarihinden önceki 6 ay işsiz olması gerekmektedir. İŞKUR teşviki ile alınan işçi üzerinden devam eden bir uygulamadır.

✓ 00687 sayılı kanun, 3 aydır işsiz olan kişileri işe alan işverenlere uygulanır. Sigortalının aylık prim ödeme gün sayısı x 22,22 TL üzerinden hesaplanmaktadır. SGK primi ve işsizlik primi olarak desteklenmektedir. Bu kanun 01687 kanunun güncellenmiş şeklidir.

✓ Asgari ücret destek tutarı, 2016 yılında uygulama koyulmuştur ve her yıl asgari ücret tutarı ve taban ücret üzerinden belirlenmektedir, günlük destek tutarı 3,33 TL'dir.

✓ Aylık olarak tahakkuk edilen bildirgede indirim olarak uygulanmakta ve firmaya dolaylı kaynak oluşturmaktadır.

İşyerine sağladığı katkı 2017 ve 2018 yılları için aylık olarak hesaplanmış ve 2017 ve 2018 yılları için ayrı tablolarda gösterilmiştir. 2017 hesaplama tablosu, tablo 28 de gösterilmiştir.

Tablo 28: SGK Teşvikine İlişkin Hesaplama Tablosu (2017 Yılı)

Aylar	Çalışan Sayısı	Uygulanan Teşvik Kodu	Teşvik Tutarı
Ocak	101 Kişi	6111 Sayılı Kanun	872,47 TL
		5510 Sayılı Kanun	8.708,48 TL
		4857 Sayılı Kanun	551,03 TL
		Asgari Ücret Desteği	7.139,72 TL
Şubat	102 Kişi	6111 Sayılı Kanun	826,54 TL
		5510 Sayılı Kanun	8.304,91 TL
		4857 Sayılı Kanun	551,03 TL
		Asgari Ücret Desteği	8.877,78 TL
Mart	105 Kişi	6111 Sayılı Kanun	835,73 TL
		5510 Sayılı Kanun	8.792,61 TL
		4857 Sayılı Kanun	551,03 TL
		Asgari Ücret Desteği	8.601,39 TL
Nisan	107 Kişi	6111 Sayılı Kanun	817,36 TL
		5510 Sayılı Kanun	8.605,84 TL
		4857 Sayılı Kanun	541,85 TL
		Asgari Ücret Desteği	8.411,58 TL
		00687 Sayılı Kanun	1.955,25 TL
Mayıs	107 Kişi	6111 Sayılı Kanun	835,73 TL
		5510 Sayılı Kanun	8.628,28 TL
		4857 Sayılı Kanun	376,54 TL
		Asgari Ücret Desteği	9.611,19 TL
		00687 Sayılı Kanun	3.244,12 TL
Haziran	108 Kişi	6111 Sayılı Kanun	1.092,88 TL
		5510 Sayılı Kanun	8.428,69 TL
		4857 Sayılı Kanun	275,51 TL
		Asgari Ücret Desteği	10.966,42 TL
		00687 Sayılı Kanun	2.066,35 TL

		01687 Sayılı Kanun	799,88 TL
Temmuz	109 Kişi	5510 Sayılı Kanun	8.683,63 TL
		4857 Sayılı Kanun	275,51 TL
		Asgari Ücret Desteği	7.390,62 TL
		00687 Sayılı Kanun	1.755,32 TL
		01687 Sayılı Kanun	1.333,20 TL
Ağustos	111 Kişi	6111 Sayılı Kanun	1.019,41 TL
		5510 Sayılı Kanun	9.121,76 TL
		4857 Sayılı Kanun	275,51 TL
		Asgari Ücret Desteği	8.851,14 TL
		00687 Sayılı Kanun	666,6 TL
		01687 Sayılı Kanun	1999,80 TL
Eylül	108 Kişi	6111 Sayılı Kanun	1.083,68 TL
		5510 Sayılı Kanun	8.726,79 TL
		4857 Sayılı Kanun	275,51 TL
		Asgari Ücret Desteği	8.987,67 TL
		00687 Sayılı Kanun	666,58 TL
		01687 Sayılı Kanun	3.132,85 TL
Ekim	113 Kişi	6111 Sayılı Kanun	1.092,88 TL
		5510 Sayılı Kanun	8.862,58 TL
		4857 Sayılı Kanun	257,15 TL
		Asgari Ücret Desteği	9.084,24 TL
		00687 Sayılı Kanun	666,60 TL
		01687 Sayılı Kanun	3.332,98 TL
Kasım	117 Kişi	6111 Sayılı Kanun	1.083,68 TL
		5510 Sayılı Kanun	9.015,46 TL
		4857 Sayılı Kanun	275,51 TL
		Asgari Ücret Desteği	8.951,04 TL
		00687 Sayılı Kanun	666,58 TL
		01687 Sayılı Kanun	4.132,71 TL
Aralık	117 Kişi	6111 Sayılı Kanun	1.083,68 TL
		5510 Sayılı Kanun	9.075,37 TL
		4857 Sayılı Kanun	275,51 TL
		Asgari Ücret Desteği	8.871,12 TL
		00687 Sayılı Kanun	666,66 TL
		01687 Sayılı Kanun	5.332,78 TL
		2017 Yılı Teşvik Toplamı	257.691,27 TL

Tablo 28 de görüldüğü gibi firma 2017 yılında ortalama 109 kişi istihdam etmektedir. Firmanın yıllık SGK gideri 843.692,32 TL iken 257.691,27 TL destek sağlamış ve kuruma yıllık 586.001,05 TL ödeme gerçekleştirmiştir.

2018 yılına ilişkin hesaplama tablosu, tablo 29 da gösterildiği şekildedir.

Tablo 29: SGK Teşvikine İlişkin Hesaplama Tablosu (2018 Yılı)

Aylar	Çalışan Sayısı	Uygulanan Teşvik Kodu	Teşvik Tutarı
Ocak	123 Kişi	6111 Sayılı Kanun	922,74 TL
		5510 Sayılı Kanun	12.186,38 TL
		4857 Sayılı Kanun	314,57 TL
		Asgari Ücret Desteği	9.370,62 TL
Şubat	118 Kişi	6111 Sayılı Kanun	1.035,38 TL
		5510 Sayılı Kanun	12.659,72 TL
		4857 Sayılı Kanun	314,57 TL
		Asgari Ücret Desteği	9.167,49 TL
Mart	117 Kişi	6111 Sayılı Kanun	984,74 TL
		5510 Sayılı Kanun	13.009,35 TL
		4857 Sayılı Kanun	314,57 TL
		Asgari Ücret Desteği	9.154,17 TL
Nisan	116 Kişi	6111 Sayılı Kanun	1.026,72 TL
		5510 Sayılı Kanun	12.547,63 TL
		4857 Sayılı Kanun	314,57 TL
		Asgari Ücret Desteği	9.267,39 TL
Mayıs	113 Kişi	6111 Sayılı Kanun	1.117,32 TL
		5510 Sayılı Kanun	12.758,21 TL
		4857 Sayılı Kanun	314,57 TL
		Asgari Ücret Desteği	9.437,22 TL
Haziran	104 Kişi	6111 Sayılı Kanun	1.084,98 TL
		5510 Sayılı Kanun	12.079,78 TL
		4857 Sayılı Kanun	314,57 TL
		Asgari Ücret Desteği	9.087,57 TL
Temmuz	99 Kişi	6111 Sayılı Kanun	1.108,74 TL
		5510 Sayılı Kanun	12.079,78 TL
		4857 Sayılı Kanun	104,86 TL
		Asgari Ücret Desteği	9.237,42 TL
Ağustos	101 Kişi	6111 Sayılı Kanun	682 TL
		5510 Sayılı Kanun	11.935,10 TL
		4857 Sayılı Kanun	314,57 TL
		Asgari Ücret Desteği	9.543,78 TL
Eylül	98 Kişi	6111 Sayılı Kanun	452,60 TL
		5510 Sayılı Kanun	10.951,44 TL
		4857 Sayılı Kanun	314,57 TL
		Asgari Ücret Desteği	9.527,13 TL
Ekim	96 Kişi	5510 Sayılı Kanun	10.937,07 TL
		4857 Sayılı Kanun	314,5 TL
		Asgari Ücret Desteği	9.057,60 TL
		2018 Yılı Teşvik Toplamı	225.345,99 TL

2018 yılı için henüz yıl bitmediği için, 10 aylık hesaplama yapılmıştır. Firmada aylık 2017 yılı ile aynı olarak 109 kişi istihdam edilmiştir. İlk on aylık SGK maliyeti

773.616,93 TL iken 225.345,99 TL destek sağlamış ve 548.270,94 TL kuruma ödeme yapmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ekonomik büyümenin gerçekleşmesinde özel sektörün önemi oldukça yüksektir. Yatırımların artırılmasında, katma değeri yüksek ürünlerin üretiminin ülke sınırlarında gerçekleşmesinde öncelikli olarak yatırım alanlarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Dünya teşvik sisteminde öngörüldüğü üzere iyi kontrol edilen teşvik uygulamalarından beklenen sonuçların olumlu yönde olacağı yönündedir. Bir teşvik sistemi ne kadar kapsamlı olur ise etkisi o kadar kuvvetli olmaktadır. Bu nedenle, devlet teşvik uygulamalarında ne kadar seçici olur ve süreli uygulamalara yer verirse teşviklerin ülke ekonomisine katkısı da o kadar artacaktır.

Dünya pazarında rekabet gücümüzün artırılması, ekonomik büyümenin gerçekleşmesi, ithalatın azaltılıp dışa bağımlılığın en aza indirgenmesi, istihdamın uzun zamandır değişmeyen %10 seviyelerinden daha aşağılara çekilmesi amacıyla özel sektörün teşvik edilmesi zorunlu hale gelmiştir.

Globalleşen dünya üzerinde sürekli değişimin yaşandığı, teknoloji ve bilimin hız kazandığı, üretim tekniklerinin geliştirildiği, ülkeler arasında yüksek rekabetin yaşandığı bir süreç yaşamaktayız. İşte bu hızlı ilerleme beraberinde birçok sıkıntıya sebep olmaktadır. Bu hızlı ilerlemeden özel sektöründe yararlanması zorunlu hale gelmiştir. Bu zorunluluk beraberinde finansal ihtiyacı artırmıştır. Finansal kaynak bulmakta zorlanan firmalar düşük faizle, geri ödemesiz teşvik ve hibelerle en uygun dış kaynak olarak devlet tarafından desteklenmektedir. Hemen hemen her sektörü destekleyen teşvik sistemimiz birtakım engellerden dolayı yeterince kullanılamamaktadır. Engelleri ortadan kaldıran sistemin geliştirilmesi, destek veren kurumların özel sektör ile görüşmelerini sıklaştırmaları, yakından takip etmeleri gerekmektedir.

Geçmişten günümüze teşvik sistemine baktığımızda özellikle ülkeler ekonomisinde en fazla yere sahip olan küçük ve orta ölçekli işletmeler olduğu izlenmektedir, sağlanan destek ve hibeler ile ekonomideki yeri artırılmaktadır. Bu anlamda teşvikler ağırlıklı olarak bu ölçüdeki firmalara yöneliktir. İŞKUR, KOSGEB, SGK ve EXIMBANK kredileri ve destekleri firmalar için işletme sermayesinde önemli paya sahiptir.

İçinde bulunduğumuz yıl için hazırlanan ve teşvik sistemine yeni dahil edilen süper teşvik sisteminden konumuz içinde bahsetmiştik, genel olarak yüksek yatırımların desteklenmesini sağlayan bu sistem ve yatırım indirimi, modernizasyon, Ar-Ge

çalışmaları gibi büyük çaplı yatırımlar Ticaret Bakanlığı tarafından projenin kurulduktan geçmesi sonucunda desteklenmektedir. Yüksek maliyetler gerektiren bu tip yatırımlar ülke ekonomisine katkıları oldukça fazladır.

Çalışmamızın içinde yer alan örneklerde yapmış olduğumuz hesaplamalar sonucunda, birinci örneğimiz olan KOSGEB Nitelikli Eleman Desteği 2016-2018 yılları arasında işletme finansmanına, personel maliyetine ilişkin maaş giderinin %50 sini karşılayarak 50.000 TL katkı sağlamıştır. İkinci örneğimizde yer alan SGK desteğine ilişkin olarak da 2017-2018 yılları için 483.037,26 TL kaynak oluşturmuştur. Üçüncü örneğimizde ise Modernizasyon kapsamında değerlendirilen yatırım indirimi için, kısa dönem işletme kaynağını oluşturan KDV muafiyeti tutarı olarak hesaplanan 168.308,05 TL, ayrıca ilgili yıl için Kurumlar Vergisi indirimi 4.393,13 TL olarak hesaplanmış ve 172.701,18 TL kaynak oluşturmuştur. Toplam yatırım indirimi desteği ile birlikte işletme finansmanına katkısı 806.129,95 TL olarak hesaplanmıştır.

Hesaplamalar dan da görüldüğü gibi destek ve hibelerin özel sektör finansmanına kaynak yaratması açısından faydası oldukça yüksektir.

KAYNAKLAR

- Akçay B., (2017). *Teşvik Sisteminin Ve Otomotiv Sektörü Açısından Değerlendirilmesi*, Uludağ Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.
- Abacı H., (2015). *Türkiye’de KOBİ’lerin Gelişim Ve Yeri, Sağlanan Teşvik Ve Desteklerin, Ürün Kalitesi, Ürün Yeniliği Ve Karlılığı Üzerindeki Etkilerin incelenmesi*, Arel Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Atamer M., (2015). *Türkiye’de Yatırım Teşvik Sisteminin Yatırımlar Üzerindeki Etkisi*, Gazi Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Akdeve E., Ve Karagöl E., (2013). *Geçmişten Günümüze Türkiye’de Teşvikler Ve Ülke Uygulamaları*, Dumlupınar Üniversitesi, Sayı37, Kütahya.
- Aksoy A., ve Yalçın K. (2013). *İşletme Sermayesi Yönetimi*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Aksoy A., (1987). *Menkul Kıymet Yatırım Analizi*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Akdoğan Nalân., (2015). *Tek Düzen Muhasebe Sisteminde Maliyet Muhasebesi Uygulamaları*, Gazi Yayın Evi, Ankara
- Altay A., Karabulut Ş., (2017). “Türkiye’de Mali Teşvik Sistemi ve Yatırımlara Sağlanan Mali Teşviklerin Değerlendirilmesi”, *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 4, Sayı 4
- Ceylan A., “*Sermaye Maliyeti*”, (<https://slideplayer.biz.tr/slide/2774652/>) (09.11.2018)
- Çukurova Kalkınma Ajansı (2014). *Türkiye’ de Uygulanan Temel Devlet Destekleri Raporu*, Adana
- DPT, (2006). *Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı*, (2007-2013), Ankara.
- DTP, (2013). *Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı*, (2014-2018), Ankara
- Duran M., (2002). *Türkiye’de Yatırımlara Sağlanan Teşvik ve Etkinliği*, T.C Başkanlık Hazine Müsteşarlığı Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Araştırma İnceleme Dizisi, Ankara.
- Elçi H., (2009), *Basel 2 Kapsamında İşletme Finansmanı Açısından Değerlendirilmesi*, Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kakaç H.M., (2015). *İhracata Yönelik Teşvik Politikaları Seçilmiş Ülkelerin Analizi*, Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kurtoğlu B., <https://prezi.com/a7kygxch7IOj/calisma-sermayesi-yonetimi>, 23.12.2018
- Onocak D., (2015). *Yatırım Teşvikleri, Teşviklerin Muhasebeleştirilmesi ve Teşviklerin İşletme Performansı Üzerine Etkilerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma Sivas Örneği*, İnönü Üniversitesi SBE Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
- T.C. Bilim, Sanayi Ve Teknoloji Bakanlığı (2018), *Verimlilik Dergisi*, Sayı.352, Ankara.
- Ticaret Bakanlığı (2018), *Devlet Yardımları Rehberi*, Ankara
- Tengilimoğlu, D., ve Akbolat, M., “*Sağlık İşletmelerinde Malzeme Yönetimi*”, <http://content.ims.sabis.sakarya.edu.tr>, (24.12.2018).

Tezcan Ö., (2015). *Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Finansal Sorunları Alternatif Finansman Olanakları ve GİP’de Halka Arz Yoluyla Kaynak Yönetimi*, Okan Üniversitesi SBE Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

<http://www.exibank.gov.tr/> Erişim Tarihi 18.11.2018

<http://www.sgk.gov.tr/> Erişim Tarihi 02.12.2018

<http://www.kosgeb.gov.tr/> Erişim Tarihi 26.11.2018

<http://www.iskur.gov.tr/> Erişim Tarihi 02.12.2018

<http://www.ticaret.gov.tr/> Erişim Tarihi 16.11.2018

<http://www.tepav.org.tr/> Erişim Tarihi 16.11.2018

<http://dengemusavirlik.com/yatirim-tesvik-belgesi-destek-unsurlari.htm>”Erişim Tarihi 28.10.2018

<http://paxdanismanlik.com.tr/Hizmetler/Oncelikli-Yatirimlarin-Tesviki> Erişim Tarihi 28.10.2018

<http://www.kalitedanismanlik.com/yatirim-tesvik-belgesi-revize.html> Erişim Tarihi 18.11.2018

https://ticaret.gov.tr/data/5b9b61fc13b8761cc09f9b92/genel_bilgi.pdf Erişim Tarihi 16.11.2018

<https://www.ticaret.gov.tr/ihracat/pazara-giris/hedef-ve-ocelikli-ulkeler> Erişim Tarihi 16.11.2018

<http://www.tim.org.tr/tr/eticaret-sitelerine-uyelik-destegiyle-dunya-ihracatcilarin-ayagina-geliyor.html> Erişim Tarihi 18.11.2018

www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/destekdetay/1231/girisimcilik-destek-programi Erişim Tarihi 26.11.2018

<http://www.kgf.com.tr/index.php/tr/desteklerimiz/kaynaklarimiz/avrupa-yatirim-fonu> Erişim Tarihi 26.11.2018

http://www.ekodialog.com/finansal_eko/finansman_kaynaklari.html Erişim Tarihi 02.12.2018

<http://www.muhasabedersleri.com/finansal-yatirim/finansal-analiz-oranlari.html> Erişim Tarihi 02.12.2018

ÖZ GEÇMİŞ

KİMLİK BİLGİLERİ

Adı Soyadı : Zahide TEKEHAN
Doğum Yeri : Acıpayam
Doğum Tarihi : 05.09.1982
E-posta : zahide_tekehan@hotmail.com

EĞİTİM BİLGİLERİ

Lise : Yatağan Müftü Ahmet Akşit Ticaret Meslek Lisesi
Lisans : Anadolu Üniversitesi

İŞ DENEYİMİ

1999 yılından itibaren özel sektörde muhasebe finans alanında çalışmaktadır.